

AYLIK COĞRAFYA

KEŞİF DERGİSİ

ATLAS

**GÜNEY
AFRİKA**

**IMFOLOZI'NİN
SAKİNLERİ**

SAYI: 297 - ARALIK 2017

FİYATI: 11.00 TL (KKTC FİYATI 13.50 TL)

NO: 2017/12

ARTVİN / KARÇAL DAĞLARI

GÜZ GÜZELİ

BURDUR / MUĞLA

LİKYA DÖRTLÜSÜ

ALMANYA

NOEL'İN RENKLERİ

EK: AVRUPA'DAN ANADOLU'YA

20 ŞEHİR, 20 PROJE, 20 YEMEK

İSVİÇRE / BERN DAĞLARI

ALPLER'İN KALBI

Amarok Aventura. Sınıfının en güçlüsü.

224 PS gücüne sahip, 3.0 litre V6 motoru ile güç beğenenlerin çok beğeneceği bir araç.

Amarok Aventura, üstün özellikleri, benzersiz konforu ve ulaşılmaz gücüyle Volkswagen Yetkili Satıcılarında seni bekliyor.

- 224 PS gücünde 3.0 litre V6 motor
- 8 ileri otomatik vites
- 14 yöne ayarlı elektrikli sürücü ve ön yolcu koltuğu
- "Nappa" deri koltuklar
- 20" alüminyum alaşımlı jantlar
- Gövde rengi sportif barlar
- Aydınlatmalı yan basamaklar

V6

4MOTION

Ticari Araç

İÇİNDEKİLER

ATLAS

Yayıncı

Doğan Burda
Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.

İcra Kurulu Başkanı

Cem M. Başar

Yayın Direktörü

Murat Köksal

Yayın Danışmanı

Mehmet Yaşın

Yayın Yönetmeni

Kansu Şarman

Yazı İşleri Müdürü (sorumlu)

Mustafa Türker Erşen

Haber Müdürü: Nazlı Kurt

Görsel Yönetmen: Tolga Çoruh

Araştırma: Tefik Taş

Foto Muhabiri: Turgut Tarhan

Sayfa Yapım: Bahadır Erşik

Fotoğraf Kurulu

Gökhan Tan (Fotoğraf Danışmanı), Yasin Akgöl, Sinan Anadol, Ali Murat Atay,
Servet Dilber, Şebnem Eras, Umut Kaçar, Selim Kaya, İzzet Keribar,
Ali Ethem Keskin, Zafer Kızılkaya, Ufuk Sarışen, Tolga Sezgin,
Hakan Öge, Mustafa Seven, Kerem Yücel

Yazı Kurulu

Füsun Arman, Rüstem Aslan (Arkeoloji), Oya Ayman, Neziha Başgelen,
Cenk Durmuşkahya (Botanik), Şahin Ekşioglu, Yard. Doç. Dr. Yıldırım Güngör (Jeoloji),
Nedim Gürsel, Doç. Dr. Necmi Karul, Serkan Ocak, Prof. Dr. İlber Ortaylı,
Tulay Zihli Özgür, Selcen Pirge, Yeşim Püçgöl, Melih Şabanoglu,
Mehmet Salt Taşkınlar

Katkıda Bulunanlar

Ersin Demirel, Yusuf Erkan, Murat Taner, Ercan Ugurlu,
Dr. Umut Yıldız

Marka Müdürü

Ayşeşül Parlayan

Ankara Temsilcisi: Erdal İpekeşen

0 312 207 00 71 - 95

atlas@doganburda.com www.atlasdergisi.com

Yönetim

Satış Direktörü ve Tüzel Kişi Temsilcisi: Mehmet Taşkın

Finans Direktörü: Didem Kurucu

Kurumsal İletişim Müdürü: Seren Urun

Reklam

Grup Başkanı: Nisa Aslı Erten Çökçe

Satış Koordinatörü: Zeynep Rendeçi

Satış Müdürlüğü: Hatice Tarhan, Altuğ Selçuk, Burcu Acavut

Reklam Teknik: Ayfer Kaygun Buksa 0 212 336 53 62 - Şaban Yazır 0 212 336 53 61

Faks: 0 212 336 53 90

Rezervasyon: Tel: 0 212 336 53 00 - 57 - 59 - Faks: 0 212 336 53 92 - 93

Ankara Reklam Bölge Temsilcisi: Sezgin Balkoğlu Tel: 0 312 207 00 72 - 73

Hedef Sayfalar: Tel: 0 212 336 53 70 - Faks: 0 212 336 53 91

Bölge Reklam Satış Sorumlusu: Dilek Ünlü Tel: 0 212 336 53 72

Uluslararası Reklam Satış Temsilcilerimiz

Almanya: Vanessa von Minckwitz

Tel: +49 89 92 50 3532, vanessa.vonminckwitz.denz@burda.com

Michael Neuwirth

Tel: +49 89 9250 3629, michael.neuwirth@burda.com

Avusturya: Christina Bresler

Tel: +43 1 230 60 3050, christina.bresler@burda.com

İsviçre: Goran Vukota

Tel: +41 44 81 02 146, goran.vukota@burda.com

Fransa/Lüksemburg: Marion Badolle-Feick

Tel: +33 1 72 71 25 24, marion.badolle-feick@burda.com

İtalya: Mariolina Sicilari

Tel: +39 02 91 32 34 66, mariolina.sicilari@burda-vsg.it

İngiltere/İrlanda: Jeannine Soeldner

Tel: +44 20 3440 5832, jeannine.soeldner@burda.com

ABD/Kanada/Meksika: Salvatore Zammuto

Tel: +1 212 884 48 24, salvatore.zammuto@burda.com

Yönetim Yeri

Trump Towers, Kule 2, Kat: 21-24, 34387, Şişli, İstanbul

Tel: 0 212 410 35 66 Faks: 0 212 410 35 64

Baskı

Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.

Dudullu Organize San. Bölgesi 1. Cad. No:16 Ümraniye-İSTANBUL

Tel: 444 44 03 - Faks: (0216) 365 99 07-08

Dağıtım

Doğan Dağıtım Satış Pazarlama Matbaacılık

Ödeme Aracılık ve Tahsilat Sistemleri A.Ş.

0 212 449 63 63

Yayın Türü: Yerel, Süreli, Aylık

FİPP üyesidir

© Atlas dergisi, Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve Pazarlama A.Ş.
tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır.
Atlas dergisinin isim ve yayım hakkı Doğan Burda Dergi Yayıncılık ve
Pazarlama A.Ş.'ye aittir. Dergide yayımlanan yazı, fotoğraf,
harita, illüstrasyon ve konuların her hakkı saklıdır.
İzinsiz, kaynak gösterilerek dahi alıntı yapılamaz.

DB Okur Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300

okurhizmetleri@doganburda.com

DB Abone Hizmetleri Hattı: 0 212 478 0 300

Faks: 0 212 410 35 12-13

abone@doganburda.com - www.doganburda.com

Pazar hariç her gün saat 9.00 - 22.00 arasında hizmet verilmektedir.

Güney Afrika 52

FOTOYORUM

Göksel şiir 6

PANORAMA

Tarihöncesi tasarım 8

ATLAS RAPORU

Bonn İklim Zirvesi 22

UZAY ATLASI

Evrendeki en büyük yapı 24

ÇEVREN

Bebekler beynimizi etkiliyorlar 26

KIRPEREST

Doğa takvimi değişti 28

GEZGİNCE

Roma'da gastronomi tatili 30

KARÇAL DAĞLARI / ARTVİN

Güz güzeli 32

Doğu Karadeniz'in ılıman ikliminden ötürü
karşık ormanların en iyi örneklerini
barındıran Karçal Dağları.

GÜNEY AFRIKA / HLUHLUWE- IMFOLOZI ULUSAL PARKI

Büyük beşin yurdu 52

Gergedan, aslan, leopar, bufalo ve fil.
"Büyük beş" grubunu oluşturan hayvanların
hepsine birden ev sahipliği yapan ender
yerlerden biri Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı.

BURDUR-MUĞLA

Likya dörtlüsü 70

Burdur'da gladyatörler kenti Kibyra,
dağlara sığınmış Balboursa, imparatorlar
yurdu Boubon ve Muğla'da felsefe
yazıtlarıyla ünlü Oinoanda...

İSVİÇRE - BERN DAĞLARI

Alpler'in kalbi 84

İsviçre Alpleri'nin Berner Oberland
bölgesindeki destansı yolculuk, insana dört
mevsim farklı hazlar sunuyor.

NOEL PAZARLARI / ALMANYA

Noel'in renkleri 100

Oyuncaklar, hediyelik ürünler, biblolar,
seramikler, Noel ağacı ve süsleri, yöresel
yiyecekler, tarçın ve karanfilli kurabiye,
çörek çeşitleri... Bu masalsi ortam,
dünyanın pek çok kentinde her yıl 24
kasım-24 aralık tarihlerinde kurulan Noel
pazarlarının küçük bir portresi.

TEKNOLOJİ

Sıcak bir ev gibisi yok 108

KİTAP

"Işık-yazısı" nasıl okunmalı? 110

HAFTA SONU

Bafa'da bir gün 112

EK

AVRUPA'DAN ANADOLU'YA

Karçal Dağları'nda som bahar!

ŞAŞAT / TURGUT TARHAN

Güz bitiyor. Doğa içine kapanıyor ve deyim yerindeyse bir süre kendiyle baş başa kalacağı, uykuya geçip yeniden canlanmak üzere baharı tasarlayacağı döneme giriyor. Anadolu halk takviminde “kasım günleri” adıyla bilinen ve hıdrelleze kadar sürecek kış vakti geldi, hemen önümüzde erbain, yani zemheri soğukları var. Ama Doğu Karadeniz’de dağlar halen rengârenk. Ladinler, köknarlar, sarıçamlar, kayınlar, kızılgağaçlar, kestaneler, ıhlamurlar, meşeler...

Atlas’ın usta fotoğrafçısı Turgut Tarhan, kar beyaza bürünmeden önce Artvin’in Borçka ve Şavşat ilçelerine gitti, Karçal Dağları’na uzandı. Çok da uzun olmayan bir zaman öncesine kadar araçla ulaşımı bulunmayan bu dağ kütlesi sonbaharın son günlerinde, bu mevsime özel tüm güzelliğini sunuyor Turgut’un objektifine.

Karçal Dağları’nda sonbahar, ya da Orhan Kâhyaoglu’nun bir zamanların unutulmaz

edebiyat dergisine verdiği isimden mülhem som bahar, bu sayı kapak konumuz. Atlas’ın bu sayısında Selim Kaya, Güney Afrika’da Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı’nda yaban hayatı görüntüledi. Güney Afrika’da fillerin, aslanların, zebraların, çitaların, zürafaların, babunların vahşi yaşamına tanıklık etti.

Aralık sayımızda Yusuf Erkan Burdur ve Muğla il sınırlarında antik Likya Tetrapolis’ini oluşturan kentleri, Ersin Demirel İsviçre Alpleri’nin bir parçası olan Bern Dağları’nı, Murat Taner Almanyada Noel pazarlarını hazırladı. Bu sayıda “Avrupadan Anadolu’ya-İki Gezgin, 20 Şehir, 20 Proje, 20 Yemek” kitabı da dergiyle birlikte.

2018’le birlikte Atlas dergisinin 25. yılına giriyoruz. Çeyrek yüzyılı deviren Atlas’la birlikte yeni coğrafyalar ve keşiflerle dolu bir yıl diliyoruz.

TURKISH AIRLINES

Miles & Smiles

Garanti

TÜRK HAVA YOLLARI'NIN TEK RESMİ KREDİ KARTI

watsons

TEKNO SA

01 Ağustos-31 Aralık 2017 tarihleri arasında Opet, CarrefourSA, Arçelik, Beko, TeknoSA, Watsons, Enterprise üye işyerlerinde 1 TL harcama karşılığında 2 Mil, Rixos'ta 4 Mil kazanımı gerçekleşecektir. Mil kazanımı sadece Garanti Bankası POS'larından Miles&Smiles programı üyesi işyerlerinde Miles&Smiles Kredi Kartı ile yapılacak işlemlerde geçerlidir. Kampanya müşteri bazındadır ve bir müşteri 1 ayda Opet, CarrefourSA, Watsons ve Enterprise harcamalarından en fazla 5.000'er Mil, Arçelik, Beko ve TeknoSA'dan 10.000'er Mil kazanabilir. Rixos otellerinde yapılacak harcamalarda Mil kazanımında sınır yoktur. Firmalardan yapılan alışverişlerden kazanılan Mil'ler harcamaların yapıldığı ayı takip eden ayın 5'ine kadar yüklenecektir.

GÖKSEL ŞİİR

Sonsuzluğu yazılamaz olana mı bakıyoruz?

Aristoteles, 2 bin 400 yıl önce “kozmosu oluşturan şeyler insandan daha değerli” demişti. Kendimizi evrenin en değerlisi sayanlar olarak mı bakıyoruz Aladağlar’ın Kayseri kesitinden Samanyolu’na? Böyle bakınca görebiliyor muyuz? Oradaki çam ağaçlarıyla göğün alışverişini anlayabilmek için kaç yüzyıl daha gerekli bilime? Kozmosta bilebildiğimiz dizge şöyle: Dünya, Güneş, Samanyolu Galaksisi... Ondan sonra Yerel Grup var, Başak Süper Grubu ve daha ötede Gözlemlenebilir Evren dediğimiz galaksiler. Bilmiyoruz ötesini... Ama oralardan bakılınca bizim dünya bir kibrit çöpünün ucu kadar. Güneşin çekim alanında bir trilyonun üzerinde donmuş kuyruklu yıldız var, tanımıyoruz onları ama “Oort bulutu” diyoruz... Yüz milyarca galaksi, yüz milyarca güneş... “İkimiz birden sevinebiliriz / Göğe bakalım” dedi Turgut Uyar. Hayır, salt o sözle kalmadı; tuttu Tomris Uyar’la birlikte, Lucretius’un “*Evren’in Yapısı*” adlı o olağanüstü şiirini çevirdi. “Evrenin dünya için yaratıldığını” söyleyenlere karşı; “dünya kozmosta sadece bir parçadır” diyor o şiir... Giordano Bruno bu dizeleri yüksek sesle yineledi ve engizisyon mahkemesi odun yığnında yaktı onu. Evrene yerleşti bilgisi, sesi, yüzyılları aştı. Işık, o en yüksek hıza sahip olan ışık, uzaydan bize yüz bin yıl uzaktan geliyor. 13.8 milyar yaşında olduğu söyleniyor kozmosun. Buncasını biliyoruz. Jüpiter’in büyük kırmızı lekesi, dünyamızın üç katı büyüklükte bir kasırga düşünemiyoruz içini... Aladağlar’da yaşayan Türkmenler “yer gök aşkına” diye çağırır sevdiğini. “Her gözyaşı damlasının başka bir dünya, yıldız” olduğunu bilenlerin şiiridir duyduğumuz. Yazılamazlığı sonsuzca müşkül olana mı bakıyoruz?

FOTOĞRAF: TURGUT TARHAN

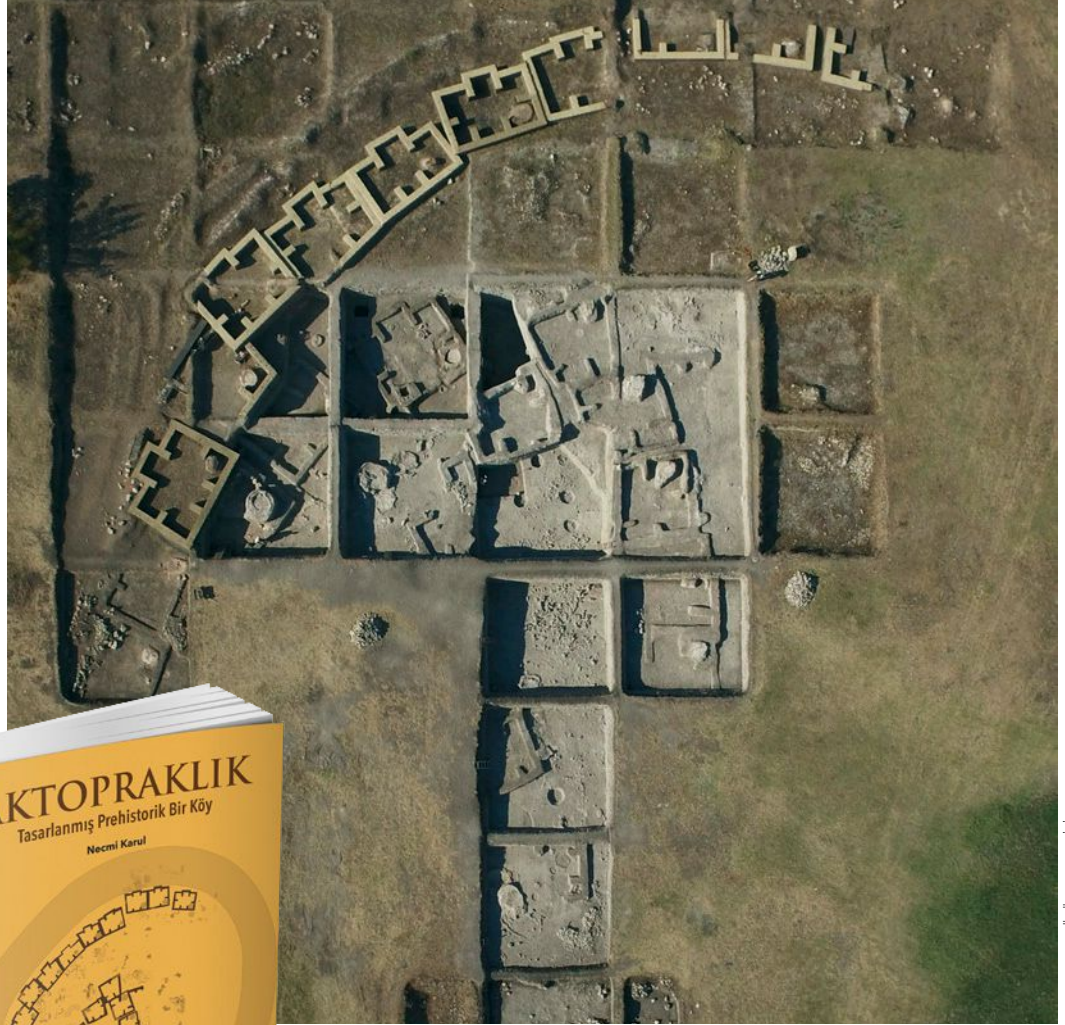
AKTOPRAKLİK HÖYÜK / BURSA

Tarihöncesi tasarım

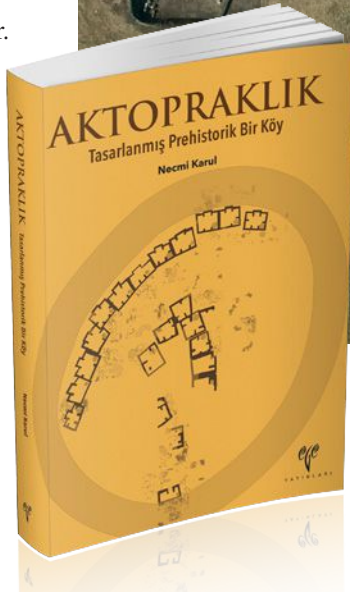
Necmi Karul, Bursa yakınlarında bulunan Aktopraklık Höyük'ü konu alan kitabında tarihöncesi dönemde bir köyün nasıl kurgulandığını anlatıyor.

Anadolu, yerleşik ve besin üretimine dayalı yaşamın ortaya çıkışı, gelişimi ve başka coğrafyalara yayılımı hakkında birçok sorunun cevaplandığı bir yer. Son yıllarda yapılan yeni çalışmalar az sayıda olmasına karşın konuya yeni bir boyut kazandıracak sonuçlar veriyor. Uzun yıllar Atlas Dergisi arkeoloji ve ArkeoAtlas Dergisi editörlüğü yapan Necmi Karul'un (küçük fotoğraf) kaleme aldığı *Aktopraklık: Tasarlanmış Prehistorik Bir Köy* adlı kitap, Anadolu'da neolitik toplumların ortaya çıkışından gelişkin köylere kadar geçen süreyi ele alıyor.

İstanbul Üniversitesi Tarihöncesi Arkeolojisi Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Necmi Karul, Ege Yayınları'ndan çıkan kitabında Anadolu'da tarihöncesi mimarlığın gelişim sürecini anlatmakla kalmıyor; Bursa yakınlarında bulunan Aktopraklık Höyük'te yaklaşık 7 bin 500 yıl öncesine tarihlenen yerleşim katmanlarını da ayrıntılı bir şekilde tanıtıyor. Kitapta tarihöncesi dönemde bir köyün nasıl kurgulandığı, konut, avlu ve yerleşmeyi sınırlandıran hendekler, ya da köyün ortasındaki avluya gömülmüş insanlar gibi birçok gizemli konu bir arkeoloğun bakış

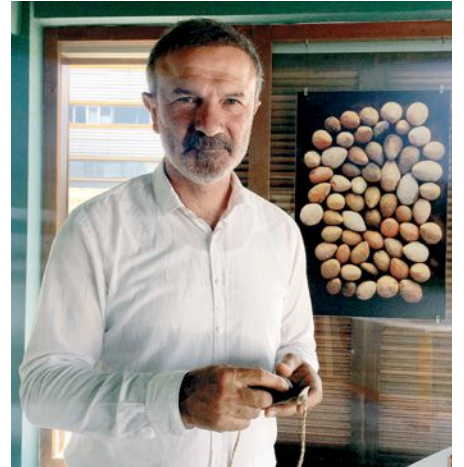
AKTOPRAKLİK HÖYÜK KAZI ARŞİVİ

açısı ile, bilimsel bir çerçevede ele alınıyor. Kitapta ayrıca Aktopraklık Arkeoloji Okulu projesi kapsamında yeniden inşa edilen tarihöncesi köyün yapım aşamaları da anlatılıyor. Karul'un 213 sayfalık

kitabında 106 fotoğraf, 35 çizim ve üç harita yer alıyor.

Aktopraklık Höyük'teki arkeolojik araştırmalar İstanbul Üniversitesi, Tarihöncesi Anabilim Dalı adına yapılıyor. Alanda inşa edilmekte olan açık-hava müze düzenlemesi ve Aktopraklık Arkeoloji Okulu projesi ise Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin katkılarıyla gerçekleşiyor ●

HAFTA SONU

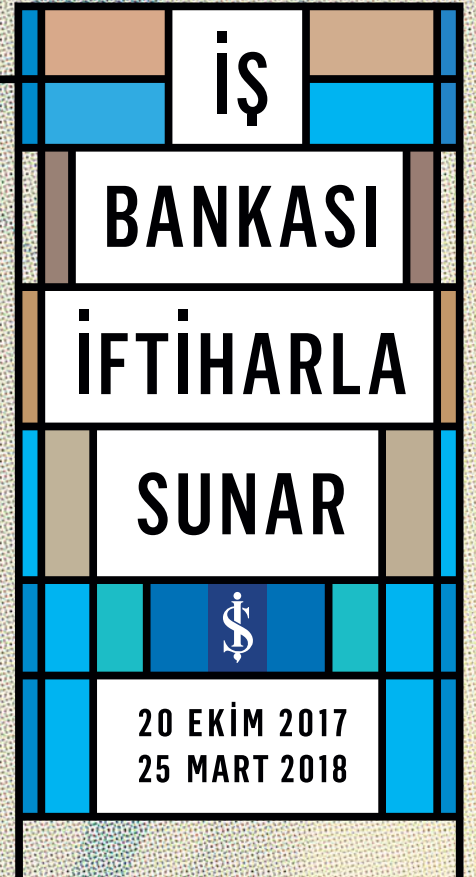
PROGRAMINIZA

BİRAZ

REKLAM

ALIN.

#İFTİHARLASUNAR

REKLAMLARLA İŞ BANKASI'NIN

İLETİŞİM YOLCULUĞU SERGİSİ

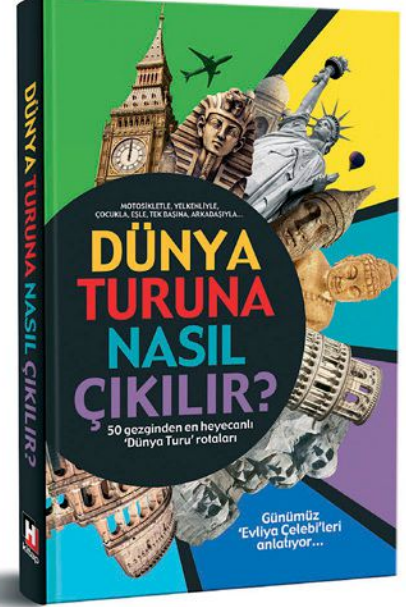
TÜRKİYE İŞ BANKASI MÜZESİ, BANKACILAR CADDESİ NO:2 EMİNÖNÜ · GİRİŞ ÜCRETSİZDİR

DÜNYA TURUNA NASIL ÇIKILIR?

Günümüzün Evliya Çelebi'leri anlatıyor

Dünyayı gezmek zor iş, özellikle pek fazla bilgi sahibi olmadan yollara düşerseniz, seyahat etmek eziyete dönüşebilir. *Hürriyet Seyahat* ekibi tarafından hazırlanan *Dünya Turuna Nasıl Çıkılır?* adlı kitap işte tam da bu noktada biçilmiş kaftan. Hürriyet Kitap etiketiyle çıkan kitap raflardaki yerini aldı. Editörlüğünü *Hürriyet Seyahat* Yayın Yönetmeni Serkan Ocak ve *Seyahat* ekinin editörleri Yücel Sönmez ve İsmail Sarı'nın üstlendiği kitap, 50 gezginin maceraları üzerine yapılan söyleşi ve yazılardan oluşuyor. Serkan Ocak, Atlas'ta çıkan çevre haberlerinden de tanıdığımız bir isim.

Kitapta dünya turu ile ilgili neredeyse her sorunun cevabını bulacaksınız. Sayfaları çevirdikçe az miktar parayla, otostopla dünyayı gezenin de hikâyesi çıkacak karşınıza, burs parasını biriktirip gezenin de... Hatta "çocukla dünyayı gezenin tüyoları, yelkenliyle çıkılan maceralar, bisikletle ve motosikletle yapılan turlar, dünya turuna hazırlık, fotoğraf peşinde seyahat ederken dikkat edilmesi gerekenler, hangi ülkede hangi lezzetleri tatmalı" gibi konuları bizzat bunları deneyimleyenlerden okuyacaksınız. 318 sayfa ve 10 bölümden oluşan kitap D&R mağazalarında ve seçkin kitapçılarda.

YUNANİSTAN

Mora'da zeytin hasadı

Yunanistan'da Mora Yarımadası'nın güneybatısındaki Messinia deniz manzarası, gelenek ve görenekleri, sarayları, klasik tapınakları, Bizans kiliseleri ve ortaçağ kalelerinden oluşan mimari dokusuyla 4 bin 500 yılı aşan bir tarih barındırıyor. Yöreye özgü zeytin ağaçları ve türlü türlü Akdeniz yeşillikleriyle bezeli Costa Navarino ise farklı konseptlerde tasarlanmış iki otel, konutlar, konferans salonları, spa ve talasoterapi merkezlerinin yanı sıra yetişkinler ve çocuklar için aktiviteler sunan özel bölümlerden oluşan bir kompleks. Tesisin bir amacı da Messinia'yı ve yöre sakinlerini desteklemek. Costa Navarino'da konukların yöreyi en iyi şekilde anlayabilmesi için zeytin hasadı da yapılıyor. Homeros tarafından "sıvı altın" olarak adlandırılan sızma zeytinyağının tadım atölyeleri, Messinia mutfağına ait yöresel tariflerin pişirildiği mutfak atölyeleri, zeytin ağaçlarının altında felsefe konuşmaları ve doğa yürüyüşleri de etkinlikler arasında.

KEŞFETMEYE ONDAN BAŞLAYIN. YENİ BMW X3.

Sheer
Driving Pleasure

Sınıfında ilk defa kullanılan yarı otonom sürüş teknolojisi.
Harekete duyarlı komut sistemi. Genişletilmiş iç hacim.
Yenilenen xDrive teknolojisi. ConnectedDrive.
Hepsini ve çok daha fazlasını sunan Yeni BMW X3,
keşfetmeniz için Borusan Otomotiv Yetkili Satıcıları'nda.

Borusan Otomotiv
İnce zevkler, yüksek standartlar.

KARÇAL DAĞLARI

Sonbaharın peşinde

Atlas fotoğrafçısı Turgut Tarhan bu sayıda bizleri Artvin'in Karçal Dağları'na götürüyor. Turgut sonbaharda doğanın nasıl bir dönüşüm geçirdiğini en iyi şekilde belgeleyebilmek için Kasım ayında Karçal eteklerindeydi. "Orada geçirdiğim dokuz gün içinde doğanın rengi bariz şekilde değişti" diyor fotoğrafçı: "Coğrafyanın sonbahardan kışa geçişini net bir şekilde gördüm". Doğal peyzaj çok güzeldi ama onu zorlayan noktalar da vardı. Turgut "hava koşulları çok değişkendi" diyor, "artık bu yörede de kendini gösteren sahra tozu nedeniyle açık havada gökyüzünün rengi maviden griye döndü, bazı günler de çalışmamı engelleyecek kadar yağışlıydı." Turgut, konuda yer alan Borçka Karagöl fotoğrafının hikâyesini ise şöyle anlatıyor: "Doğru zamanda doğru yerde bulunmak fotoğraf için her zaman önemlidir. Yıllar içinde kazanılan tecrübe ise bu konudaki en büyük yardımcısıdır. Borçka Karagöl'ü en uygun koşullarda fotoğraflamak istiyordum, ama aradığım dokuyu henüz bulamamıştım. Farklı kaynaklardan hava tahmin raporlarını derledim ve gölün hemen yakınında beklemeye karar verdim. Bütün geceyi arabamın içinde geçirdim. Nihayet hava karanlıkken kar yağmaya başladı ve sabah istediğim manzarayı yakaladım..."

Turgut Tarhan, Artvin il merkezinin çıkışında, Borçka istikametinde yer alan tabela önünde makinesini kendisine çevirmiş. En yakın yerleşimleri değil, İstanbul ve Ankara'yı gösteren tabela biraz da Artvin'in büyük şehirlere olan uzaklığına vurgu yapıyor.

FESTİVAL

Antalya'ya kadın eli degecek

Kısa adı IWAB (International Women Are Blossoming) olan Uluslararası Kadınlar Çiçek Açıyor Hareketi, Nisan 2017'de gerçekleştirdiği Antalya Turizm Festivali'nin ardından yılbaşı için de özel bir festival düzenliyor. Kadınlar Çiçek Açıyor Antalya Turizm Projesi ile yılın kadını seçilen Hatice Bozkurt'un girişimleriyle Antalyalı kadınlar, 28-30 Aralık 2017 tarihlerinde bir araya geliyor. Antalya Büyükşehir Belediyesi katkılarıyla düzenlenen festival kapsamında konserler, dans gösterileri, defileler, sergiler, söyleşiler, imza günleri gibi etkinlikler düzenlenecek. IWAB Proje Başkanı ve Koordinatörü Hatice Bozkurt, festivalle Antalya'nın turizm potansiyelinin dünyaya daha iyi tanıtılmasının yanı sıra kadın istihdamına dikkat çekmeyi, özellikle evde üretim yapan kadınları desteklemeyi amaçladıklarını söylüyor.

Bilgi için: www.kadınlarciçekaciyor.com

VakıfBank, Yanındaki Güç.

Geçmişten
aldığımız gücü,
geleceğe taşımaktır
görevimiz.

#YanındakiGüç

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank

Burası Sizin Yeriniz

RALLY HALIKARNASSOS

Bodrum'da zorlu yarış

Türkiye'nin en zorlu yarış organizasyonlarından Transanatolia Rally Raid, yarış sezonuna Rally Halikarnassos ile veda etti.

YAZI VE FOTOĞRAF: ERDEM KIRIM

Motosiklet, ATV, UTV ve otomobil olmak üzere 4 ayrı kategoride düzenlenen yarışlara, 66 araçta 5'i yabancı 88 yarışmacı katıldı.

Uluslararası ralli organizasyonları arasında 2010 yılından beri yerini kanıtlamış olan Transanatolia Rally Raid, geçtiğimiz yıl bünyesine kattığı Baja Anatolia ve Rally Antiphellos'tan sonra, yarış sezonunu 16-19 Kasım 2017 tarihleri arasında Bodrum'da gerçekleşen Rally Halikarnassos ile kapattı. Rally Halikarnassos, 16 Kasım'da saat 16.00'da Bodrum Belediye Meydanı'ndaki teknik kontrolün ardından başlayıp ortalama 500 kilometrelik parkur geçişinin ardından seyirci etabı ile sona erdi. Bodrum merkezden

hareketle 17 Kasım günü Güvercinlik, Mumcular, Uyku Vadisi, Yalı Çiftlik; 18 Kasım günü Datça'ya feribot ile hareketle Gökova çevresi; 19 Kasım Pazar günü farklı bir parkur üzerinden Yalı Çiftlik, Mumcular ve Güvercinlik etaplarıyla tamamlandı. Üç gün içerisinde ortalama 500 kilometre yol yapılan ralli Bodrum merkezde son buldu.

Rally Halikarnassos'ta, motosiklette Old Farm Racing Evasion takımından İtalyan sporcu Guido Fedeli, ATV'de Tr-Extreme takımından Atilla Serttaş, UTV'de

yine aynı takımdan Burak Çağdaş Çağlar ve Ertuğrul Danişment, otomobilde Gezen Gen takımından Tolga Yılmaz ve Ebru Demirbay Erişti ikilisi birinci oldu.

Profesyonel ve yarı profesyonel pilotların katılımına uygun olarak hazırlanmış parkurlarda mücadele eden pilotlar ralli, ya da zamandan bağımsız raid kategorisine de katıldılar. Teknik ve güvenlik şartlarına uygun olan motorsiklet, ATV-SSV ve 4x4 araçlarla katılımcıların zorlu parkurları geçmek için yarıştığı organizasyona kamp yeri

olarak Yalı Çiftlik evsahipliği yaptı. Üç gün boyunca yörenin arklı noktalarını geçen yarışmacılar, gün sonunda aynı noktada finish gördüler.

Transanatolia Rally Raid ekibinin, turizme değer katan organizasyon anlayışından doğan Rally Antiphellos ve Baja Anatolia'nın kardeş organizasyonu olan Rally Halikarnassos, TR Extreme'in ev sahipliği ve TME, Tosfed, Çağdaş Global, Bodrum Belediyesi, Bodrum Ticaret Odası, KTM, BF Goodrich ve Kule Rock Bar'ın destekleriyle gerçekleşti ●

Hem dünya tatlısı öğretmeninin
hem top cambazı arkadaşının
yılbaşı hediyesi tek adreste!

Kitaptan müziğe, film den elektronik ürünlere, oyundan hediye lik eşya ve kırtasiyeye...

D&R'da tüm sevdikleriniz için bir yeni yıl hediyesi mutlaka vardır.

Keşfetmek için sizi de D&R Mağazaları ve dr.com.tr'ye bekliyoruz.

AMARGOS

Adada kültür turizm günleri

Uluslararası 15. YPERIA Turizm ve Kültür Buluşması ve 8. Amorgos Turizm Filmleri Festivali, Yunanistan'ın Amorgos Adası'nın Aegialis yerleşiminde gerçekleşti. Toplam 23 ülkeden 100'ün üzerinde kişinin katılımıyla 25-30 Ekim 2017 tarihlerinde düzenlenen etkinliğe Aegialis Hotel & Spa ev sahipliği yaptı. Gazeteci-yazarlar, turizm sektörü çalışanları, yönetmenler ve yapımcılar etkinlik için Aegialis'e geldi.

Amorgos Turizm Filmleri Festivali de eşzamanlı olarak yürütüldü. İstanbul Turizm Festivali de olmak üzere 16 turizm festivalini kapsayan CİFFT'nin (Uluslararası Turizm Filmleri Festivali) resmi üyesi olan Amorgos Turizm Filmleri Festivali, bu yıl 30. yılı olması sebebiyle

Luc Besson'un "Derinlik Sarhoşluğu" filmine adandı.

Etkinliğe Yunan Ulusal Turizm Organizasyonu başkanı Haralambos Karimalis ve genel sekreter Konstantin Tsegas da katıldı. Ayrıca "Derinlik Sarhoşluğu" filminin yapımcısı Nikos Giannopoulos'un konuşmasına yer verildi.

Festivale 25 ülkeden 65 film katıldı. Yunan filmleri, belgesel filmler, seyahat/tanıtım filmleri ve reklam filmleri olmak üzere dört ayrı kategoride yarışma düzenlendi. Festivalin sonunda ödüller sahiplerini buldu. Sinemanın turizmi ve kültürel değerleri canlandırmak için önemli bir araç olarak değerlendirildiği toplantıda Hollanda, Hırvatistan ve Yunanistan Film Komisyonu'nundan temsilciler kendi ülke

deneyimlerini anlattılar..

Etkinliğin gerçekleştiği Amorgos, Yunanistan'ın güneyinde, isimlerini "kutsal" Delos Adası'nın etrafında çember şeklinde dizilmelerinden alan Kiklad Adaları'ndan biri. Kış aylarında 2 bini

bulmayan nüfusuyla sakin bir yaşantı süren ada, yaz aylarında turizmle hareketleniyor. Etkinlik kapsamında adanın kültür ve doğa varlıkları da ziyaret edildi.

Outdoor giyim firması Columbia, kış koleksiyonunu doğaseverlerin beğenisine sundu. Her seviyeden macera tutkununa yönelik ürün sunan Columbia, Titanium koleksiyonu ile de zor şartlarda üstün performans sağlayan materyalleri macera tutkunları ile buluşturuyor. Isı yansıtıcı özellikli, hafif yapılı ve su geçirmez-nefes alabilir teknolojileri ile Columbia ürünleri, kışın en zorlu koşullarında bile açık havada sıcak tutuyor. Titanium serisinde kullanılan kumaş ve tekniklere ek olarak montlarda kullanılan Omni-Heat reflective teknolojisi gümüş ısı yansıtıcıları ile vücudun kendi ısını geri yansıtarak yüzde 20 daha sıcak tutuyor.

Atlas
okurlarına özel
10 TL'lik*
indirim kodu:
806AFCEC

XV IDEFIX

15. Sanal Kitap Fuarı
13 KASIM - 30 ARALIK

Tek Tık'la Türkiye'nin En Büyük Sanal Kitap Fuarı'na!

Türkiye'nin en büyük online kitabevi Idefix'in, 15. Sanal Kitap Fuarı 13 Kasım-30 Aralık 2017 tarihleri arasında idefix.com'da! 2.400 yayınevi, 150.000'den fazla kitap, %70'e varan indirim, yazarlardan öneriler, okuma listeleri ve sürpriz hediyeler sizi bekliyor.

/// idefix

*100 TL ve üzeri alışverişlerde geçerlidir.

Atlas Tarih 50. sayısında

Atlas ailesinin bir parçası olarak Haziran 2010'da yayımlanmaya başlayan Atlas Tarih'in 50. sayısında Kudüs'ün Osmanlı'nın elinden çıkışı kapak konusu olarak işleniyor.

Atlas Tarih'in bu sayısının da da birbirinden ilginç konular yer alıyor. Dergi, Birinci Dünya Savaşı'nın 100. yıldönümü kapsamında hem bir özel sayı çıkarmış hem de pek çok sayısında çeşitli cephelerle ilgili makalelere yer vermişti. Aralık-Ocak sayısı da "Kudüs'e Veda" kapak konusuyla yayımlandı. 9 Aralık 1917 tarihi itibarıyla Kudüs, 400 yıldır toprağı olduğu Osmanlı İmparatorluğu'nun elinden çıkmıştı. Dr. Tuncay Yilmazer, General Allenby komutasındaki İngiliz birliklerinin Kudüs'ü ele geçişinin detaylarını yazdı.

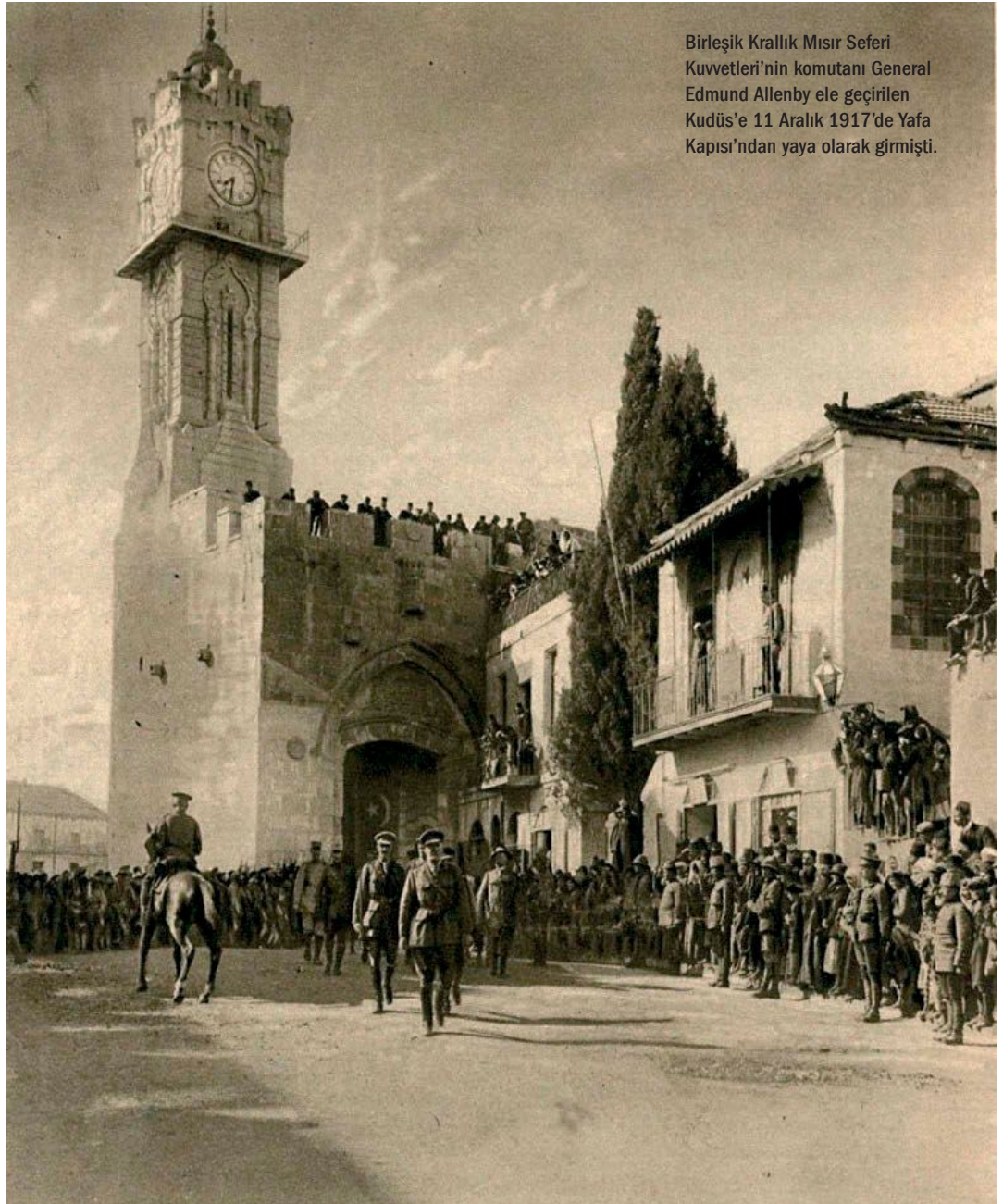
Bu sayının bir başka ilginç dosyası da gündemdeki sıcak bir konuya değişik bir açıdan yaklaşıyor. Son dönemde bağımsızlık tartışmasıyla gündeme gelen Katalanların 14. yüzyılda İstanbul'a gelerek Bizans imparatorunun emrinde Türklere, daha sonra da Türklerle birlikte Bizans'a karşı mücadelesinin hikâyesini Galatasaray Üniversitesi'nden Prof. Dr. Akif Emre Öktem kaleme aldı. Derginin yeni sayısında üç ayrı röportaj yer alıyor. Günce Akpamuk, Türkiye'nin unutulmayan yazarı Sabahattin Ali'nin yaşam öyküsünün bilinmeyenlerini "*Adan Z'ye Sabahattin Ali*" kitabının yazarı Sevgül Sönmez'e sordu. Ayrıca Osmanlı'da Müneccimbaşılık üzerine Boğaziçi Üniversitesi'nde tarih

yüksek lisans tezi yapan astrolog-yazar Hakan Kırkoğlu ile Müneccimbaşı Halil Efendi ve verdiği ahkâmlarla ilgili söyleşi de derginin bu ayki konuları arasında.

Anadolu ve Akdeniz

coğrafyasının ilk seyyahlarından Amasyalı Strabon'un biyografisi ve "*Geographica*" (Coğrafya) adlı eserinin ayrıntılarını Atlas Yazı Kurulu'ndan arkeolog ve yayıncı Nezih Başgelen anlattı.

Dergide Anadolu Abdalları üzerine de bir dosya var. Doç. Dr. Haşim Şahin "Toros Dağları'nda bir Horasan ereni: Abdal Musa'yı, Olgay Söyler de "Osmanlı'nın kuruluş döneminde Rum Abdalları"

Birleşik Krallık Mısır Seferi Kuvvetleri'nin komutanı General Edmund Allenby ele geçirilen Kudüs'e 11 Aralık 1917'de Yafa Kapısı'ndan yaya olarak girmişti.

makaleleriyle Anadolu'nun inanç ve gelenekler tarihinden farklı bir sayfasına ışık tuttular.

Ayrıca Gazanfer İbar ünlü yazar Ahmet Rasim'in oğlu Mazlum Rasim Can'ın öyküsünü, Erol Üyepazarcı Cingöz Recai'nin maceralarını, Gökhan Akçura bir zamanlar Sulukule'yi, Cengiz Kahraman 1933'teki Adliye Sarayı yangınına, Semih ve Diana Kalkanoglu az bilinen bir Osmanlı sazı mısraların hikâyesini, Emrah Sayar Ernest Hemingway'in İstanbul günlerini, Fatma Nur Uçar İstanbul'un ilk kitapçılarını anlatıyor.

Atlas Tarih dergisinin 50. sayısında okurlarına armağanı ise az bilinen görsel ve fotoğraflarla "19. yüzyılda İzmir" albümü.

BEŞİKTAŞ'IN KURGANLARI

Atlas Tarih'in yeni sayısında İstanbul Beşiktaş'taki metro kazılarında ortaya çıkan kurgan ve yerleşim kalıntılarını, Arkeoloji ve Sanat Yayınları editörü ve arkeolog Neziha Başgelen değerlendirdi:

"Daha öncele-ri Küçükçekmece Gölü yakınındaki Yarımburgaz Mağarası'nda, Büyük Çekmece-Eskice Sırtı ile Kilyos- Domuzderede tespit edilen buluntular ilk insanların dünyaya yayılımı sırasında İstanbul bölgesinin ne kadar önemli olduğunu bize göstermişti. İstanbul ve çevresinde Yenikapı, Fikirtepe, Pendik, Ayamama, Bathonea-Küçükçekmece ve Ağaçlıda bulunan tarihöncesi buluntular ise İstanbul'un

avcı-toplayıcı dönemden itibaren ne denli ilginç yerleşimlere sahne olduğunu ortaya koymuştu. Buna karşılık İstanbul Boğazı kıyılarında bugüne kadar tarihöncesi-ne ait herhangi bir yerleşime rastlanmamıştı. Bu açıdan Beşiktaş metro kazılarında ortaya çıkan ve çıkabilecek yerleşim kalıntıları büyük önem taşıyor.

Beşiktaş metro kazısı ile ilgili olarak medyaya yansıyan fotoğraflarda görülen yuvarlak planlı taş dizileri, hocker pozisyonunda iskeletler ve kremasyon urne (yakılan cesetlerden geriye kalan kemiklerin bir kaba konularak gömülmesi) mezarlar değerlendirilmesi gereken ilginç bulgular. Bu buluntular Trakya'da daha önce kazısı yapılan kurgan kültürüne ait merkezlerde bulunanları andırmaktadır.

Trakya'daki kurgan kültürü son tunç çağından ilk demir çağın başlarına kadar uzanan bir geçmişin izlerini taşıyor. Bugüne kadar bu sürecin Trakya genelinde literatürde 'Psenicevo' olarak tanımlanan, ya da el yapımı, ip baskılı, siyah renkli açıklı çanak çömlek kullanımı ile özdeşleştirildiği görülmektedir. Balkanlar'ın kuzeyinden genellikle de steplerden güneye indikleri öngörülen ve literatürde "kurgan göçü" olarak adlandırılan bu kültüre ait Trakya'dan yüzlerce yerleşim yeri bilinmekteydi.

Türkiye Trakya'sında (Doğu Trakya) Prof. Dr. Mehmet Özdoğan'ın kazdığı Kırklareli Taşlıcabayır mezar tepesi ile Silivri'de geçtiğimiz yıl kazılan

Beşiktaş'taki kazılarda, mezarların bazılarında kremasyon (cesetlerin yakılarak gömülmesi) işlemiyle defin yapıldığı tespit edildi.

kurgan tipi mezarda bulunanlar bu göç hareketinin İstanbul yakınlarına kadar geldiğini ortaya koymuştu. Anadolu'daki Frig kültürünün Balkan kökenli olduğu varsayımı ile 1200'lerdeki deniz kavimleri sorunsalına katkı sağlayabilecek ilginç bir mezarlık alanı ile karşı

tepelere ve vadi gerisine kadar ne kadar bir alanı kapsıyordu. Araştırmalar durdurulmaz ve bu sorunları aydınlatabilmek için çalışma alanı genişletilebilirse İstanbul'un tarihi açısından daha da ezberlerin bozulabileceği buluntularla karşılaşabileceğimizi rahatlıkla öngörebiliriz.

Kazılan tabakalarda halen deniz seviyesinin altına inilmediği gözükmemektedir. Daha alt tabakalarda da Yenikapı'daki gibi yerleşim izlerinin devam edip etmediğinin araştırılması da önemli. Beşiktaş metro kazısı buluntuları bize İstanbul'un kıyı kesimindeki bu tipteki temel kazılarında ne kadar dikkatli olmamız gerektiğini bir kez daha göstermiştir.

Kazıların kesin-tisizce sürdürülmesi bize İstanbul Boğazı'nın bugüne kadar bilmediğimiz erken tarihini aydınlatarak bilgileri sağlayabilir. Etnik kökenler konusunda daha ayrıntılı sonuçlar için ise buluntular üzerindeki değerlendirmeleri ve laboratuvar sonuçlarını beklemek durumundayız." ●

karşıyayız.

Bulgaristan'daki benzer örneklerin yakınında yer alan ve toplu maden buluntuları veren kutsal alanlar acaba Beşiktaş'ta nerede bulunuyordu? Beşiktaş metro alanında dar bir alanda ortaya çıkan bu yoğunluk gerçekte

HIRVATİSTAN

Zagreb'de Noel başkadır

Latince “ad” ve “venire” ikilisinden yapılan “advent” sözcüğü, “geliş, ulaşma, hazırlanma” anlamlarıyla yüzyıllar önce dinsel dünyada Hazreti İsa’nın doğumuyla ilişkilendirildi ve dualara girdi. Fakat, ilk kez bir kent bunu sloganlarından biri haline getirdi. Hırvatistan’ın başkenti Zagreb, “Advent

Zagreb” sloganıyla başlattığı Noel kutlamalarıyla kısa sürede dikkatleri üzerinde topladı ve anketlerde 2016 yılının “Avrupa’nın en güzel Noel kenti” seçildi. Sanal ortamdaki sunumları kent yetkilileri “bu, Zagreb’in Noel tescilidir” diye yorumluyor.

Hırvatistan’ın başkenti yalnızca kutlamalarla değil, aynı

zamanda, tarih, müzecilik, mimari doku, eğlence, dinlen- ce köşeleriyle, dahası gezi büt- çelerini hırpalamayacak seçe- nekleriyle gezginlerin listesin- de hızla yükselmeye başladı. 24 Kasım’da başlayıp yeni yılla birlikte 8 Ocak’a kadar uzayan “Advent Zagreb” etkinliklerin- de tarihi merkezi, ara sokak- ları, meydanları, parkları ile

bütün kent büyük ve ısıltılı bir “Noel pazarına” dönüşüyor.

Merkeze kurulan buz pate- ni pisti, buz heykelleri festi- vali, Noel hediyeleri panayırı, sokak konserleri ve gurme etkinlikleri bir aydan uzun süre sokağa taşıyor. Büyük ilgi gören “Advent Zagreb” etkin- likleri bu yıl yedinci yılına giriyor ●

FOTOGRAFLAR: INFO ZAGREB

BONN İKLİM ZİRVESİ

Hoşçakal kömür

Paris Anlaşması'nı imzalayan 197 ülke, Almanya'nın Bonn kentinde sera gazlarının salımını azaltmak için bir araya geldi. Zirvede "Kömür Sonrası Enerji Küresel İttifakı" kuruldu.

Fosil yakıt kullanımı yüzünden ortaya çıkan iklim değişikliğine karşı etkin önlemler almak amacıyla yaklaşık 25 yıldır devam eden uluslararası müzakerelerde, 2015 yılında Paris Anlaşması'nın kabul edilmesi ile yepyeni, esnek ve katılımcı bir uluslararası sözleşme ortaya çıkmıştı. Ancak, bilimsel raporlar sera gazı emisyonların tekrar yükselişe geçtiğini ve hali hazırdaki iklim eylemlerinin 1.5 derece sınırına ulaşmayacağını ortaya koyuyor. Bir yandan da giderek artan küresel afetler insan hayatını hiç olmadığı kadar tehdit ediyor.

Harvey ve Irma kasırgaları 2017'de ABD'de 200 milyar dolarlık yıkım yaratırken, Hindistan ve Bangladeş'te 1200 insan sellerden dolayı yaşamını yitirdi. Binlercesi evlerini terk etmek zorunda kaldı. Türkiye'de de ani yağışlar ve seller görüldü. Temmuz ayında İstanbul'da gerçekleşen sel felaketinin maddi zararı 200 milyar Lira oldu.

Paris'i imzalayan 197 ülke, Fiji başkanlığında Almanya'nın Bonn kentinde sera gazlarının salımını kısıtlamak ve iklim eylemini arttırmak için bir araya geldi. İklim zirvesi 6 Kasım 2017'de başladı ve iki hafta sürdü. Kısaca "neredeyiz, nereye gitmek istiyoruz ve oraya nasıl ulaşacağız" sorularının sorulacağı önümüzdeki süreçte, Fiji başkanlığının Büyük Okyanus

kültüründeki yapıcı istişare ve paylaşım geleneğinden esinlenerek "Talanoa Diyaloğu" denilmesi kararı alındı.

Ülkelerin anlaşması ve sözler vermesi kadar gerçekte neler olduğu da bir o kadar önemli. Bonn İklim Zirvesi bu açıdan da önemli gelişmelere sahne oldu. Özellikle, kömürün terk edilmesi konusunda somut gelişmeler yaşandı.

Birleşik Krallık ve Kanada'nın girişimi ile 20 ülke yanlarına ABD ve Kanadadan eyaletleri de alarak, Kömür Sonrası Enerji Küresel İttifakı (Global Alliance to Power Past Coal) kurdu. Meksika, Fransa, Finlandiya, Yeni Zelanda, İtalya ve Angola'nın da aralarında bulunduğu ülkeler iklim değişikliği için tüm dünyada kömürden enerji üretiminin sona ermesi için harekete geçtiklerini açıkladılar.

BİZ HALEN BURADAYIZ

ABD başkanı Donald Trump'ın Paris Anlaşması'ndan çekilme kararına karşı geçen yıl ABD'de birçok eyalet, belediye, şirket ve sivil toplum örgütü "biz halen buradayız" deklarasyonu ile "Amerika'nın Sözü" hareketini başlatmıştı. California, New York, Oregon ve North Carolina olmak üzere 20 eyalet, 110 şehir ve 1400'den fazla şirketin ortaya koyduğu hedefler ABD'de Trump'a rağmen iklim eyleminin büyüdüğünü ortaya

TEMA

Bonn'da 6 Kasım 2017'de başlayan ve iki hafta süren iklim zirvesinde kömürün terk edilmesi konusunda somut gelişmeler sağlandı.

koyuyor. 25 trilyonluk ekonomiyi temsil eden 4 binden fazla üyesi olan hareket net emisyon azaltımını hedefliyor.

Zirvede birçok önemli duyuru da yapıldı. Almanya, zirvenin başında, adaptasyon fonuna 50 milyon Euro, en az gelişmiş ülkeler fonuna da 50 milyon Euro aktaracağını açıkladı. Zirvede Türkiye'nin anlaşmadaki durumu da önemli tartışma konularından biriydi. Paris Anlaşması'na göre, ülkelerin yenilenebilir enerjiye geçişine destek için kurulan BM'nin Yeşil İklim Fonu'ndan (GCF), teknoloji transferinden ve kapasite geliştirme desteklerinden gelişmiş ülkeler faydalanamıyor. Türkiye de Paris Anlaşması'na temel oluşturan 1992 tarihli BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne göre gelişmiş kategorisinde

bulunduğu için bu desteklerden yararlanamıyor.

Ancak, Türkiye, gelişmekte olan bir ülke olduğunu, bu desteklerden yararlanması gerektiğini savunuyor. Türkiye'nin diğer bir endişesi de GCF'nin dahil olduğu birden fazla finans kurumu tarafından sağlanan ortak iklim finansman programlarından da yararlanmasının, GCF fonu kuralları yüzünden engelleniyor olması.

Türkiye bu yüzden anlaşmayı onaylamıyor. İklim zirvesinde bu önemli konu hakkında henüz somut bir gelişme sağlanamadı. Almanya'daki müzakerelerde Türkiye'nin talepleri önceki iki zirvede olduğu üzere açık uçlu istişare süreci ile yürütüldü, bir sonuca varamadığı için zirve sonunda bu istişare süreçleri sonlandırıldı ●

HALKALI ATMACA

Bir yıl sonra Rize’de

Atmaca ve doğanlar, Doğu Karadeniz’de uzun yıllardır yöre sakinleri tarafından “atmaca sezonu” olarak tabir edilen ağustos-kasım tarihleri arasında bir süre alıkonuluyor, sonra yeniden tabiata salınıyor. Bu faaliyetin kökeni çok eskilere dayanıyor ve günümüzde halen bir gelenek olarak yaşatılıyor. Doğa Koruma Milli Parklar (DKMP) 12. Bölge Müdürlüğü ile atmacılık derneklerinin ortak çalışmasıyla her yıl kasım ayında farklı ilçelerde “Atmaca Halkalama ve Salım Şenliği” gerçekleştiriliyor. Geçen yıl

düzenlenen etkinlikte Rize’nin Ardeşen ilçesinde “BA-025-69” halka numarasıyla halkalanarak tabiata salınan atmacalardan biri, atmacacılık yapan bir vatandaş tarafından tekrar yakalandı. Yetkililere getirilen atmacadaki halka numarası incelendi. Bir yıl önce aynı yerde halkalanan atmaca olduğu tespit edildi. Atmaca sonra tekrar doğaya salındı.

Atmacaların göç güzergâhları ve halkalama çalışmaları hakkında bilgi veren DKMP Genel Müdürü Nurettin Taş şunları söyledi: “Atmacalar

ağustos-kasım ayları arasında Türkiye’de Doğu Karadeniz ve Marmara bölgeleri üzerinden geçip Akdeniz’i kat ederek Güney Afrika’ya sıcak bölgelere iner; nisan-haziran ayları

arasında tekrar güneyden kuzeye göç eder. Rize’de halkalanan atmacanın göç için yeniden buradan geçmesi, göç yollarının incelenmesi bakımından oldukça önemli.”

DKMP

GEDİZ’İN FLAMİNGOLARI

Otoban tehdidi

İzmir’in Gediz Deltası’ndaki flamingolar, Körfez’e yapılması planlanan Otoban Geçiş Projesi’yle bir kere daha gündeme geldi. Otoban projesinin kuzey köprü ayağı on binlerce flamingonun beslenme alanının tam ortasından geçse de, karar vericiler bu projenin flamingoları ve bölgedeki koruma alanını etkilemeyeceğini iddia ediyor.

Doğa Derneği, kışın yaklaşması ile birlikte sayıları daha da artan İzmir’in flamingolarını yerinde ziyaret ederek Karşıyaka Güney Gediz Deltası’nda incelemelerde bulundu. Birkaç saat içinde

bölgede binlerce flamingonun yaşadığı belgelendi. Öte yandan, İzmir Körfez Otobanı’nın inşa edilmesi planlanan yer ve flamingoların yaşam alanı arasındaki ilişki doğrudan gözlemlendi. 15-20 bin çift flamingonun ürettiği İzmir’in Gediz Deltası, bu eşsiz canlıların dünya nüfusunun yüzde 10’unu barındırıyor. Flamingoların bu alanı seçmelerinin ana nedeni Gediz Nehri’nin İzmir Körfezi’nin içine doğru akarak eşsiz kıyı kordonları oluşturması.

Gediz Deltası’nda üreyen kuşlar 1982 yılından bu yana çeşitli bilim insanları tarafından araştırılıyor. Elde edilen bilgiler ışığında, dönem dönem üreme ve beslenme alanlarında planlanan projeler kamu yararı ve uluslararası anlaşmalar uyarınca engellendi ve delta bugüne gelebildi. Doğa Derneği Genel Koordinatörü Dicle Tuba Kılıç, konuyla ilgili şu açıklamalarda bulundu: “Otoban projesini flamingolar ve doğa koruma açısından geçerli kılabilecek hiçbir bilimsel neden yok. Bugün de gördüğümüz gibi İzmir’in Gediz Deltası binlerce canlıya yuva olmaya devam ediyor ve bu şehir flamingoların dünyadaki en önemli yaşam alanlarından biri...” Geçen aylarda Doğa Derneği, EGEÇEP, TMMOB ve 85 kişi İzmir Körfezi’ne yapılması planlanan otoban bağlantılı köprü projesine dava açarak çevresel etki değerlendirme (ÇED) raporu “olumlu” kararının iptalini istemişti.

DOĞA DERNEĞİ

SÜPERKÜMELER

Evrendeki en büyük yapı

Evrende o kadar büyük yapılar var ki, Samanyolu Galaksisi bile yanlarında sıradan bir yıldız kümesi gibi görünüyor. Birçok galaksinin birleşip kurduğu “süperküme”, ya da “ipliksi yapılar”ın büyüklüğü 100 milyon ışık yılından birkaç milyar ışık yılına kadar uzanıyor.

Günlük koşuşturmalar için de günlerimiz, yıllarımız geçiyor. “Dünya kadar işimiz var” diyoruz, Dünya’nın büyük bir şey olduğunu düşünüyoruz. Aslında Dünya’mız içerisinde 400 milyar yıldız bulunan Samanyolu Galaksisi’nde sıradan bir yıldız olan Güneş’in çevresinde dolanan sekiz gezegenden sadece birisi. Evrende o kadar büyük yapılar var ki, Samanyolu Galaksisi bile yanlarında

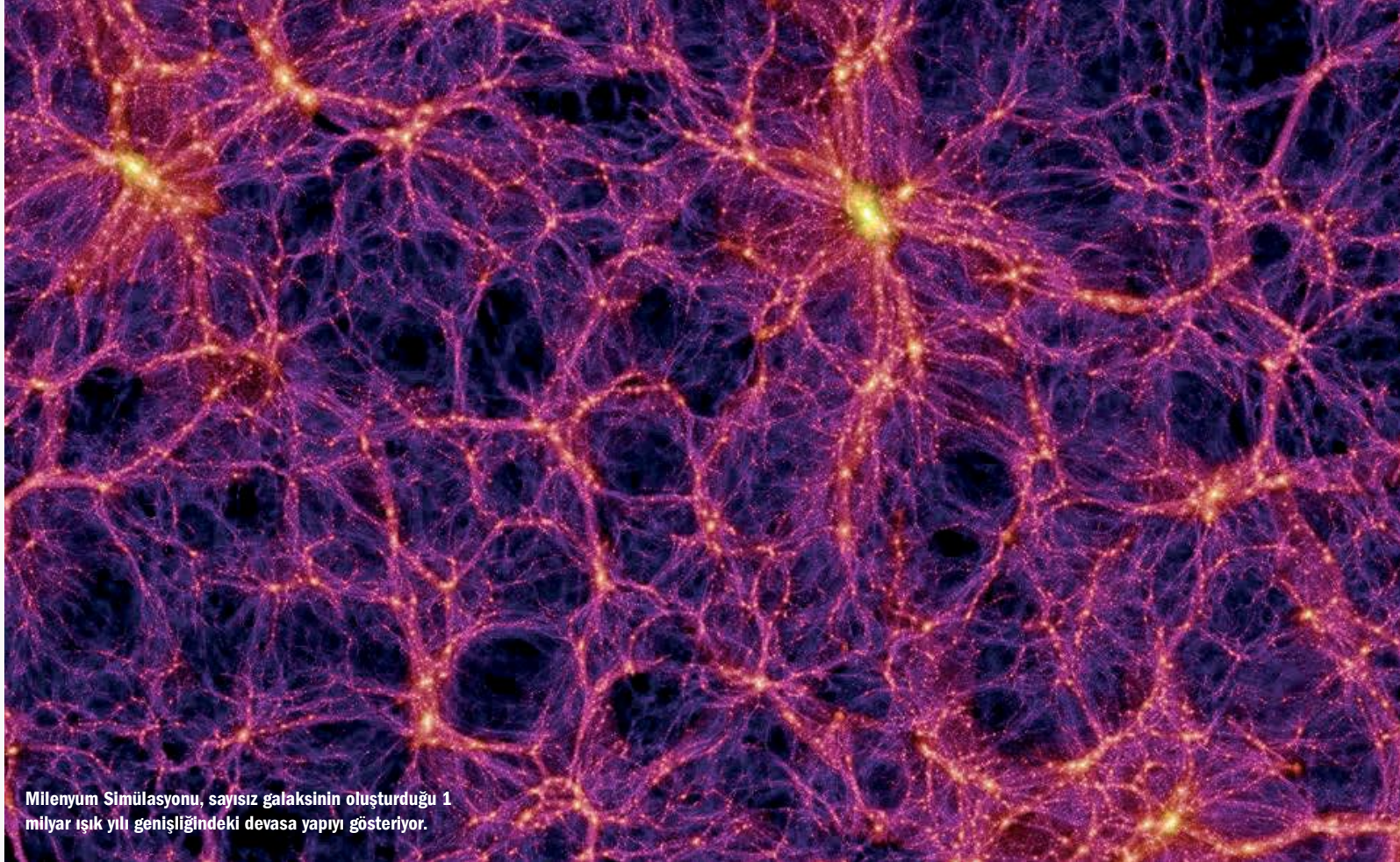
sıradan bir yıldız kümesi haline geliyor. Peki, evrendeki en büyük yapılar neler?

Evrendeki en büyük yapılar “süperküme” (superclusters) ve “ipliksi yapılar” (filaments) denen birçok galaksinin birleşip kurduğu yapılar olarak bilinir. Bunların büyüklüğü 100 milyon ışık yılından birkaç milyar ışık yılına kadar uzanır. Bir karşılaştırma yaparsak, Samanyolu Galaksisi’nin çapı 100 bin ışık

yılı ve 1 ışık yılı da 9.5 trilyon kilometredir.

Her ne kadar galaksiler devasa yapılar olsa da, kütle çekim ile galaksilerdeki madde, kara madde ve belki henüz bilmediğimiz başka bir kuvvet de diğer galaksiler ile ilişkiye girip birbirlerini bir şekilde çekerek uzun, doğrusal, yani uzaktan bakıldığında sanki ipliksi gibi görünen yapıları oluştururlar. Burada “ipliksi” kelimesini kullanıyoruz ama

bu devasa yapıların ne kadar büyük olduğunu anlatmaya ne Türkçede, ne de başka bir dilde kelime olduğunu sanmıyorum, çünkü hayal gücümüzün çok çok ötesinde! Bu ipliksi yapılara daha da uzaktan bakıldığında bir örümcek ağı gibi görünür, buna “koz-mik ağ” (cosmic web) denir. Ağın içindeki iplikler arasındaki boş görünen alanlara da “boşluk” (voids) denir. Bu boşluk diye düşündüğümüz

Milenyum Simülasyonu, sayısız galaksinin oluşturduğu 1 milyar ışık yılı genişliğindeki devasa yapıyı gösteriyor.

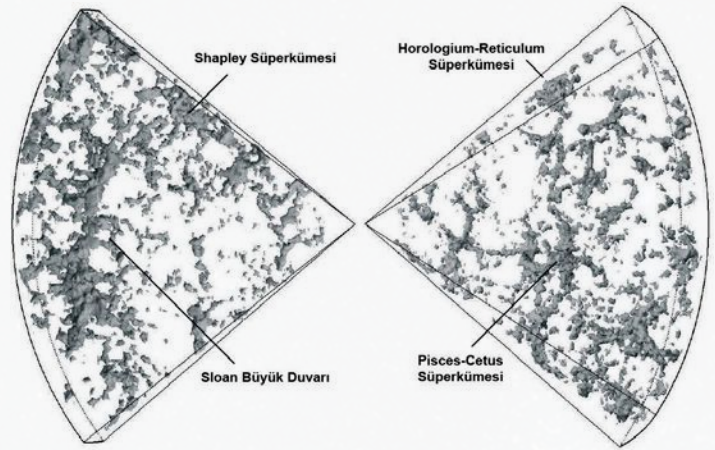
yapılar gerçekten bomboş mu, yoksa içinde farklı bir şeyler mi var, o da apayrı bir konu. Ağdaki ipliksi yapıların genelde bir şekilde birbirine bağlı görünmesinden dolayı bütün kozmik ağa evrenin en büyük yapısı diyebilecek olsak da, bu tanım tartışma götürür. Onun yerine şu anda, ağdaki en büyük ipliksi yapıları tespit edip bunların en büyüklerini bulmak daha doğru olur gibi görünüyor.

Bu tür ipliksi yapıları keşfedebilmenin yolu, tarama teleskopları ile bütün uzayın derece derece her yöne doğru yıllarca gözlemini yapıp tutarlı gözlem verilerini birleştirmek. Aynı teleskoptan elde edilen iki veri karşılaştırıldığında hata payı ve kalibrasyon

gibi etkiler, aynı bölgenin iki farklı büyüklükteki teleskoptan elde edilen verilerine göre daha düşük olur. O nedenle aynı teleskoptan verilerin birleştirilmesi daha güvenli veri seti sağlar.

Evrenimizi optik ve yakın kızılöte bölgede uzun yıllardır tarayan Sloan Dijital Gökyüzü Taraması (SDSS) ile yapılan gözlemsel çalışmalar neticesinde, 2003 yılında evrenimizdeki en büyük yapının Sloan Büyük Duvarı (Sloan Great Wall) olduğu keşfedildi. Tabii bunu kapalı bir duvar olarak düşünmemek gerekir. Uzunluğu 1.37 milyar ışık yılıdır ve Güneş Sistemi'nden yaklaşık 1 milyar ışık yılı uzaklıktadır. Bu sayılar bir anda bir anlam ifade edemeyebilir, ama bir ucunda oluşan bir yıldızın ışığının diğer ucuna 1.37 milyar yılda gittiğini ve karşılaştırma olarak da Güneş'in yaşının 4.6 milyar yıl olduğunu düşünürsek nasıl bir büyüklükten bahsettiğimizi anlarız.

Tabii zaman içinde farklı teleskoplarla yapılan tarama gözlemleri neticesinde Sloan Büyük Duvarı'ndan da büyük birkaç yapı daha keşfedildi. Bunlardan birisi BOSS Büyük Duvarı (BOSS Great Wall), Baryon Salınım Tayfsal Tarama (Baryon Oscillation Spectroscopic Survey) projesi ile 2016 yılında keşfedildi. İçerisinde barındırdığı 830 galaksinin kütlelerinin toplamı, Samanyolu Galaksisi'nin 10 bin katı olarak bulundu. Bizden 4.5 ile 6.5 milyar ışık yılı uzaklıkta olan duvarın uzunluğu her ne kadar 1 milyar ışık yılı olarak tespit edilse de hacim olarak Sloan Büyük

2dF Galaksi Kırmızıya Kayma Taraması gözlemleriyle elde edilen görüntüde, içerisinde binlerce galaksi barındıran Sloan Büyük Duvarı ve diğer üç süperkümeye görünüyor.

Duvarı'ndan daha geniş olduğu tahmin ediliyor.

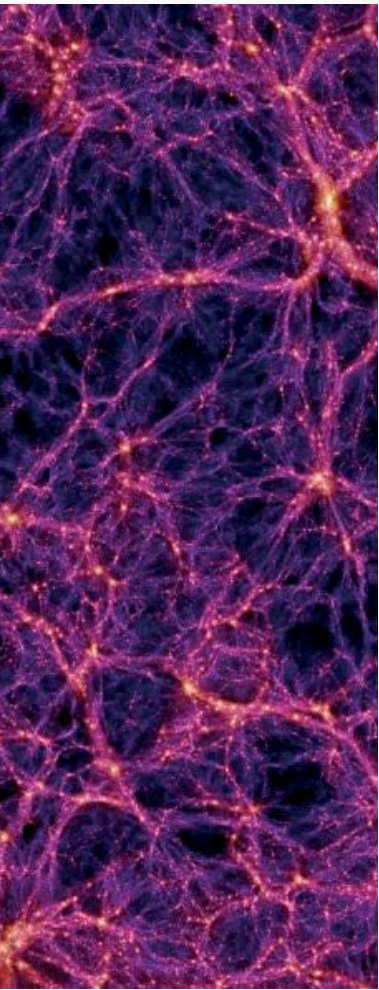
EVRENİN BOŞLUKLARI

Bu iki büyük duvardan öte, Sloan Büyük Duvarı gibi, ipliksi yapısının fotoğrafı çekilemeyen, ancak şu anda en büyük yapı olduğu tahmin edilen Hercules-Corona Borealis Büyük Duvarı var. Bu duvar gama ışını patlamalarını takip eden Macar bir grup tarafından 2013 yılında tespit edildi, büyüklüğünün 10 milyar ışık yılı olduğu tahmin ediliyor. Belli bölgede yoğunlaşan gama ışını patlamalarının belli bir geniş yapının içinden gelmiş olabileceğini öne süren bu çalışma üzerinde açıkçası henüz tam anlamıyla fikir birliği sağlanmış değil. O nedenle yeni gözlemsel kanıtlar geldikçe belki en büyük yapı listesinin en üstüne çıkacaktır.

Öte yandan, bir de boşluklar var demiştik; tartışmaya değer, ama bazılarına göre de ipliksi yapılardan öte, ipliksi yapılar arasındaki devasa boşluklar evrenin en büyük yapıları olabilir denebilir. 100 milyon ışık yılından daha büyük olabilen

bu boşlukların içinde belki birkaç galaksi olabilir, ya da hiçbir şey olmayabilir. Bunların milyar ışık yılı büyüklükte olanlarına da "süperboşluk" (supervoid) deniyor. İşin ilginç yanı, aslında biz de büyük ihtimalle böyle bir süperboşluğun içinde yaşıyoruz. Samanyolu Galaksisi ve bize yakın onlarca galaksinin bulunduğu Yerel Grup'u (Local Group) barındıran KBC Boşluğu'nun (KBC Void) genişliği 2 milyar ışık yılı olduğu tahmin ediliyor. Boşluğun ismi, keşfi 2013 yılında yapan astrofizikçiler Ryan Keenan, Amy Barger ve Lennox Cowie'in ardından verilmiştir.

Her ne kadar bu büyüklükleri bulmak, her şeyin "en"ini bulmak bize heyecan verse de bu tür ipliksi yapıların, süper kümelerin, ya da kozmik ağı anlamak bize evrenimizin geniş ölçekte şeklini ve yapısını anlattığı gibi Big Bang'i de daha iyi anlamamıza yardım ediyor. Tarama projelerinin çokluğu ve "en"leri araştırma-daki bu heyecanımız, zaman içinde belki daha nice büyük duvarları ve yapıları keşfetmimize yol açacak ●

SCHAAP ET AL., 2dF GALAXY REDSHIFT SURVEY

BEBEKLER

Beynimizi etkiliyorlar

Araştırmalara göre, dünyaya geldiklerinde uzun süreli bakıma muhtaç olan bebeklerin sevimlilikleri tüm duyularımıza hitap ediyor. Kokuları bile beynin ödül mekanizmasını aktif hale getiriyor.

Büyük yuvarlak gözler, vücuda göre çok büyük bir baş, şişkin yanaklar, küçük bir burun ve küçük bir çene bebeklerin sevimli görünmelerini sağlayan özellikler arasında.

İnsan bağımlı, bakıma muhtaç şekilde geliyor dünyaya. İlk birkaç ay başını bile dik tutamıyor. Oturması altı ayı, ayakta durması dokuz ayı buluyor. İlk adımlarını ise bir yaş civarında atıyor. Zürafalar, atlar dünyaya geldikten kısa süre sonra ayağa kalkıp dolaşabiliyor. Yeni yumurtadan çıkmış ördekler suya atlayıp annelerinin arkasından yüzebiliyor. Yumurtadan çıktıklarında anneleri yanlarında olmayan deniz kaplumbağaları okyanusa doğru ilerliyor, dalgaların arasına atlıyor ve yüzüyorlar. İnsan çok zeki ama, çok aciz doğuyor. Birçok şeyi öğrenerek yapması lazım. Yaşamı boyunca hiç yuva görmemiş bir dokumacıküş,

kendi türüne has karmaşık yapıyı yuvayı yapabiliyor. Yumurtadan çıktıktan sonra izole edilen yavru örümcekler, kendi türlerine ait ağları normal şekilde yapabiliyor. Bebeklerin ise öğrenmesi gereken çok şey var.

Uzun süreli bakıma, desteğe ve ilgiye muhtaç olan bebekler çok sevimli olmasalar belki de ihmal edilirdi. Oxford Üniversitesi'nden bilim insanlarının, *Trends in Cognitive Sciences* adlı akademik dergide yayımladıkları araştırmaya göre, bebeklerin sevimlilikleri bütün duyularımıza hitap ediyor. Büyük yuvarlak gözler, vücuda göre çok büyük bir baş, şişkin yanaklar, küçük bir burun ve

küçük çene bebeklerin sevimli görünmelerini sağlıyor. Peki ya bebek kokusu?

Kanada'nın Montréal Üniversitesi'nden Dr. Johannes Frasnelli, anne ve bebek arasındaki kimyasal iletişim sinyallerinin çok kuvvetli olduğunu ifade ediyor. Dr. Frasnelli ve meslektaşları, yaptıkları deneylerde her biri on beş kadından oluşan iki gruba tanımadıkları, yeni doğmuş bebeklerin kokusunu koklatarak beyinlerini görüntüledi. İlk gruptakiler, deneylerden üç-altı hafta önce doğum yapmıştı. İkinci gruptakiler ise hiç doğum yapmamıştı. Bebek kokusu, kadınların beyinlerindeki ödül merkezlerinin aktif hale gelmesine

neden oldu. Doğum yapmış kadınlardaki aktivite ise daha fazla oldu.

Dr. Frasnelli, bebek kokusuyla aktif hale gelen bu merkezlerin, genelde çok açken yemek yendiğinde veya madde bağımlılarının ilaçlarını almasıyla da aktif hale geldiğini belirtiyor. Oxford Üniversitesi Psikiyatri Bölümü'nden Prof. Morten Kringelbach bu konuda şöyle diyor: "Bebek bakmak yavaş, dikkatli, temkinli ve uzun süreli prososyal davranışlardan oluşan karmaşık bir koreografi içerir ki, bu temel beyin haz sistemlerini tetikler. Bunlar yemek yerken, müzik dinlerken olduğu gibi hep keyifli deneyimlerde devreye girer." ●

Hastalık ve kaza anlarında hiç susmayanları anında susturan teknolojiler

Ufacık bir kaza ya da masum bir hapsirik... Her ikisinde de çevrenizdeki herkes başınıza toplanır, vırvır dırdır konuşmaya başlar. Ama Anadolu Sigorta sizi onlardan da korur. Çünkü Anadolu Sigorta'da aracınız için Tek Tuşla Çekici Hizmeti, sağlığını için de 7/24 Canlı ve Görüntülü Doktor Hizmeti var.

7/24 Canlı ve Görüntülü Doktor Hizmeti

Tek Tuşla Çekici Hizmeti

0850 7 24 0850
www.anadolusigorta.com.tr

ANADOLU SİGORTA

Kaybetmek yok.

Doğa takvimi değişti, ekim de geç, hasat da!

Tarımsal üretimi doğal döngüler, yağmur, güneş, rüzgâr belirliyor. Ama iklimdeki değişiklikler yüzyıllardır kullanılan ekim, dikim ve hasat takviminde kaymalara neden oluyor.

Eğer doğanın takvimine göre yaşıyor, toprakla, bağ bahçeyle uğraşıyorsanız uzun seyahatlere çıkmak riskli olabilir; ağaçları sulamanız, çitleri sürekli kontrol etmeniz, hava değişimlerine göre önlem almanız gerekir. Kışın zeytin; yaz ve sonbaharda kiraz, dut, domates, patates, elma, ya da üzüm hasadı sizi bekler. Budanacak ağaçları ve ertesi yıl ekmek üzere ayrılacak tohumları ihmal etmeye gelmez.

Doğanın işleyişine göre yaşıyorsanız, bir gününüz diğerine benzemez. Pazar ya da pazartesi olması değil; havanın yağmurlu, güneşli, ya da soğuk olup olmadığı önemlidir. Dondurucu soğuklar gelmeden hemen önce toprağı yumuşatıp kışa hazırlamalı; bakla, bezelye tohumlarını kar yağmadan önce toprağı bırakmalısınız. Kadim geleneklerin izinde tarım yapanlar yeni ve eski ayda ekilecek tohumları bilir; örneğin domates, patlıcan, kabak ilk dördün ve dolunay arasında ekilir. Ayın durumu, ağaçların gövdesindeki suyu etkilediğinden, ağaçlar son dördünden sonra kesilir ve budanır.

Bu yıl zeytini, daha önce olduğu gibi erken hasat etmeyi planladık. Yeşilden siyaha dönerken erken hasat edilen zeytinin yağındaki antioksidan oranı ise daha yüksek, asit oranı daha düşük oluyor. Ama bu yıl işler planladığımız gibi gitmedi; evdeki hesap doğaya uymadı. Hasat mevsiminde ağaçların çoğunun bir yüzü siyah,

İzmir'in Bayındır ilçesindeki Marmariç permakültür köyünde zeytin hasadı doğa takviminin kayması nedeniyle artık kasım ayının son günlerinde yapılıyor.

OYA AYMAN

diğer yüzü yeşil zeytinle kaplıydı. Siyah zeytinlerin içi yemyeşil, bir kısmı buruşuktu ve henüz yağlanmamıştı. Çünkü zeytinin yağlanması için gereken yağmurlar yağmamış, Eylül ve Ekim ayları aşırı kurak geçmişti. İklimdeki değişiklikler nedeniyle, Kasım'ın ilk haftası başlamayı planladığımız hasat için ay sonunu bekledik. Geç de olsa gelen yağmurlar, zeytindeki buruşukluğu aldı, meyveler olgunlaştı. Bugünlerde sabahın dondurucu soğğundan, gün batımına kadar metrelerce yaygı seriyor, topluyor, tekrar seriyor ve dal çırpma makinasıyla yaygıya düşen zeytinleri, dal parçaları ve yapraklardan ayırarak çuvallara doldurup, yağhaneye gönderiyoruz.

Doğal döngüler zamanında işler; yağmur, güneş, rüzgâr izin verir ve gücümüz yerinde olursa, zeytinyağımız da oluyor. Zeytinde olduğu gibi boğazımızdan geçen her bir

yiyecek, tohumdan hasada, oradan pazara ve tabağıımıza gelene kadar mucizevi bir serüven yaşıyor.

Tohumun çimlenmesinden toprağın beslenmesine, fidanın büyümesinden ürünün doğru zamanda hasat edilip toplanmasına, heba olmadan taşınmasına, besin değerini kaybetmeden işlenmesine ve zamaında tezgâha çıkmasına kadar pek çok badire atlatıyor. Aniden bastıran dolu, ya da kurak geçen bir yaz, çiftçinin yıl boyu verdiği emeğin heba olmasına yol açabiliyor. Verilen çabalar ise sadece doğal döngüler sağlıklı işlediğinde karşılığını buluyor.

İklimdeki değişiklikler, çiftçilerin yüzyıllardır kullandığı ekim, dikim ve hasat takviminde kaymalara neden oluyor. Dünya Gıda ve Tarım Örgütü, iklim değişikliği nedeniyle bozulan dengenin, 65 ülkede tahıl üretiminin düşmesine ve gelişmekte olan

ülkelerdeki işlenebilir arazilerin yüzde 11'inin olumsuz etkilenmesine neden olabileceğini raporluyor.

Doğa takviminin alarm vermesi, iklim değişikliğinin nedeni olan tüketimlerimizle doğrudan ilgili. Karbondioksit salımına neden olan termik santrallarda üretilen elektriği düşüncesizce kullanmanın, metan gazı salımına yol açan endüstriyel hayvanların etini yemenin, veya karbondioksit yutağı ormanların mega yatırımlar yüzünden yok edilmesi-nin bedeli, beklenmeyen hava olayları sonucunda ürünlerin zarar görmesi ve gıdaya ulaşımın zorlaşmasıyla ödeniyor.

Gıdamızın, giysilerimizin, ya da kullandığımız şampuanın nasıl üretildiğine dair yanıtlar, doğal döngülerini nasıl etkilediğimizi de ortaya koyuyor. Bu yanıtların peşine düşenler, doğa dostu keşiflere ve alışkanlıklara doğru yeni bir yolculuğa çıkıyor ●

CNN

TÜRK

ilk bilen siz olun

cnnturk.com twitter.com/cnnturk facebook.com/cnnturk

 plus.google.com/+cnnturk youtube.com/cnnturk instagram.com/cnnturk

ROMA

Gastronomi tatili

Roma, bütün tarihsel dokusuyla birlikte aynı zamanda bir lezzetler dünyasıdır. Tarihi mekânlarla modern lokantalar İtalyan mutfaklarının bütün zamanlarını yaşıyor...

Roma, anlatmakla bitirilemeyecek bir kenttir. Tam bitti derken, bir başka hikâye çıkıverir karşınıza. Onun için Roma'yı keşfedeceğim diyerek pek yormayın kendinizi. Bir şeyin peşine takılın, onun etrafında fırır dönün.

İtalya'nın başkenti Roma 2 bin 800 yıllık geçmişe sahip, Roma Forumu, Trevi Çeşmesi, Colosseum, Pantheon, Navona Meydanı... Tüm bunları görmeniz de görmüş sayılmazsınız Roma'yı. Çünkü o kadar çok öykü yüklüdürler ki, şöyle bir bakışta hiçbirini göremezsiniz. Sizin gördüğünüz, geçmişten bugüne kalan duvarlar, sütunlar, kapılar ve yıkıntılardır.

Onun için size, benim gibi yapmanızı öneririm. Yani, Romada yemeğin peşine takılmanızı. Son gittiğim de, Campo Fiori Meydanı'na bakan bir evde kalıyordum. Pencereden baktığımda, engizisyon mahkemesinin yaktığı filozof Giordano Bruno'nun heykelini görüyordum her sabah. "Her yol Roma'ya çıkar" derler, doğru mudur bilemem. Ama Romadaki her sokağın lezzetli bir lokantaya çıktığını biliyorum. Ama bu sokaklar, yüksek topuklu ayakkabılarla yürünecek cinsten değil. Çünkü parke taşlar, yılların verdiği yorgunlukla birbirlerinden ayrılmış, aralarında toprakları yutacak aralıklar oluşmuş.

Bir de Roma'nın bir "yürüme kenti" olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Öyle zırt pırt taksi bulmak pek kolay değil. Araba kesinlikle kiralamayın, park yeri bulamazsınız. Gelelim yediklerime.

Eğer lezzetli bir pizza yemek istiyorsanız, Sforno'yu deneyin. Buranın pizzalarının kenarları kalın. Lezzeti bizim pide-leri andırıyor. Sadece kenarları yeseniz bile olur. Ortası ise ince tabanlı. Cacio Epp'e'i öneririm. Bu özel pizzayı beklerken, içinde didiklenmiş gerdan eti bulunan kızarmış pirinç topraklarının tadına bakmanızda yarar var.

Antico Forno Roscioli, tarihi bir fırın. Pizzası kadar ekmeği ile de çok ünlü. Pizzanın hamuru, ramazan pidesine benziyor. İçi yumuşacık, dışı ise kıtır kıtır. Beyaz pizza, fırının en bilinen pizzası. Sade ve basit. Pidenin üstüne bol zeytinyağı dökülüyor, üstüne de biberiye serpiliyor.

La Gatta Mangionada pizzanızdan alacağınız ilk ısırdktan sonra, bu mekânın ne kadar doğru bir adres olduğunu anlayacaksınız. Pizza münüsü oldukça zengin.

Roma'nın en turistik mekânı Colosseum'un birkaç sokak ötesindeki Li Rion'de yer bulmak oldukça zor. Küçük odun fırınında her akşam pişen yüzlerce pizzanın tadına bakabilmek için insanlar kuyrukta beklemeye razı. Romada tabii

UFUK SARIŞEN

Roma'daki Colosseum'un yapımına Roma imparator Vespasianus döneminde İS 72 yılında başlandı.

ki hep pizza yemedim, İtalyan mutfaklarının diğer lezzetlerinden de nasiplendim. Bunları da şöyle sıralayabilirim.

Trattoria al Moro'nun camlı kapılarını açıp içeri girdiğinizde kendinizi birden 1920'li yılların içinde buluyorsunuz. Lokanta, bir zamanlar hemen yanı başındaki Quirino Tiyatrosu'ndan çıkan sanatçıların buluşma noktası olmakla övünüyor.

Checchino dal 1887'nin münüsünde ilginç yemekler yer alıyor. Bunlardan biri de sığır gözü yuvası ile yapılan Garafato. Dana gözü yuvası, sarımsak, kereviz sapı, havuç, soğan ve domatesle kırmızı şarap içinde kısık ateşte pişiriliyor.

Trattoria da Cesare'nin şefi yemekleri için, "bugünün ve geçmişin birlikte oluşturduğu lezzetler" tanımını kullanıyor. Lokantanın politikası,

Roma mutfakına ait lezzetlerin unutulup gitmesini önlemek. Lokantanın en sevilen yemeği ise Minestra di Broccoli e Arzilla. Fenerbalığı ve brokoli ile yapılan bu çorbanın içinde yok yok. Roma mutfakının lezzetli temsilcilerinden biri de Mordi e Vai. Mönüde et yemekleri özellikle de sakatat ağırlıkta.

Settimo AllaArancio, küçük bir gastronomi cenneti, 30 yıldan fazla zamandır Roma mutfakının önemli adreslerinden birisi. Lor peyniri ile sunulan ançuez, kekik ve limon suyu içinde bekletilmiş jambon, Roma usulü pişirilmiş enginar, zeytinli ve kaparili Hindistan krepisi en sevilen yemekler arasında. Lokantanın en özel yiyeceği ise kurutulmuş at eti.

Kış ortasındaki Roma tatinin lezzet raporu böyledir. İsimler aklınızda bulunsun. ●

14-17
ARALIK
DECEMBER
2017

4. Uluslararası İstanbul SESSİZ SİNEMA GÜNLERİ

canlı müzik eşliğinde

4th International Istanbul
SILENT CINEMA
DAYS

with live music

sessizsinemagunleri.com

İSTANBUL
SESSİZ SİNEMA
GÜNLERİ

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Katkısıyla
With the support of Republic of Turkey
Ministry of Culture and Tourism

Kurumsal Ortaklar
In Collaboration with

Destekleyen Kurumlar
Institutional Supporters

Medya Sponsorları
Media Sponsors

Özel Proje Sponsoru
Special Project Sponsor

Etkinlik ve Konaklama Sponsoru
Event and Accommodation Sponsor

Konaklama Sponsoru
Accommodation Sponsor

Festival Destekçisi
Festival Supporter

Karçal Dağları ağaç türleri bakımından zengin bir dokuya sahip. Alabalık Yaylası yakınlarında, titrekavak ve ladin ağaçlarının karışık olduğu ormanlık alan, bunun en iyi örneklerinden.

KARÇAL DAĞLARI / ARTVİN

Güz güzeli

Sarıdan kızıla, mordan beyaza, yeşilden turuncuya... Doğu Karadeniz'in ılıman ikliminden ötürü karışık ormanların en iyi örneklerini barındıran Karçal Dağları, biyolojik çeşitlilik açısından Türkiye'nin en önemli bölgeleri arasında sayılıyor. Atlas'tan Turgut Tarhan, Artvin'in Borçka ve Şavşat ilçelerine yayılan silsilenin büyüülü sonbaharına konuk oldu.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: TURGUT TARHAN

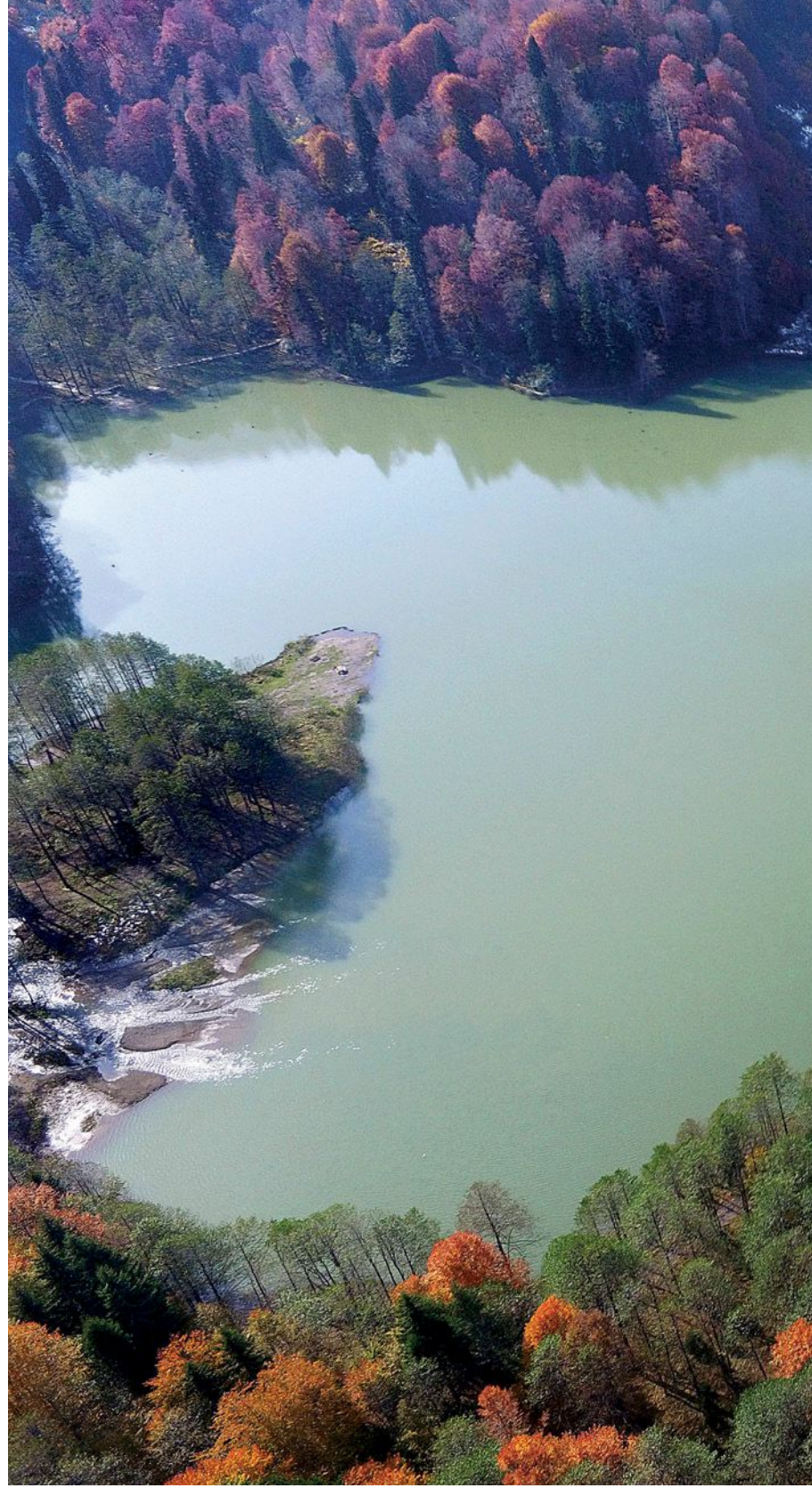

Gözlerinizi kapatıp alabildiğine renkli bir kumaş düşünün, aynı zamanda bir o kadar da buruşuk, kırışık olsun. Artvin'deki Karçal Dağları'nın sonbahardaki halini ifade etmek için daha iyi bir benzetme bulamıyorum. Ve bu dağların eteklerinde iki küçük köy hayal edin ki, birbirlerine gündelik sesleri duyabilecek kadar yakın konumlansın. Ama karşıda gördüğünüz o köye araçla gitmek, aradaki derin vadilerin yardığı topraklar ve uçurumların kenarında gezinen daracık yollar nedeniyle saatlerce sürsün. Hepsi, ama hepsi bu yörenin gerçekliğinden kesitler...

Coğrafya literatürü bize Karçal (yöredeki adı Karchal) kütesinin Doğu Karadeniz Silsilesi'nin en doğuda kalan bölümü ve en yüksek noktasının 3 bin 428 metre ile Üç Kardeşler Tepesi olduğunu söylüyor. Gürcistan sınırına yakın, Artvin'in Borçka ve Şavşat ilçeleri sınırlarında kalan Karçal Dağları hakkında ne yazık ki oldukça sınırlı yazılı bilgi var. Buzul morfolojisine sahip dağda, aktif ve örtülü buzulların yanı sıra küçük sirk gölleri de bulunmakta. Karçal Dağı, buzul varlığı ve bol yağışlı iklimi sayesinde yüksek debileri olan çok sayıda su kaynağını barındırıyor ve bu dereler birleşerek Çoruh Nehri'ne güç veriyor.

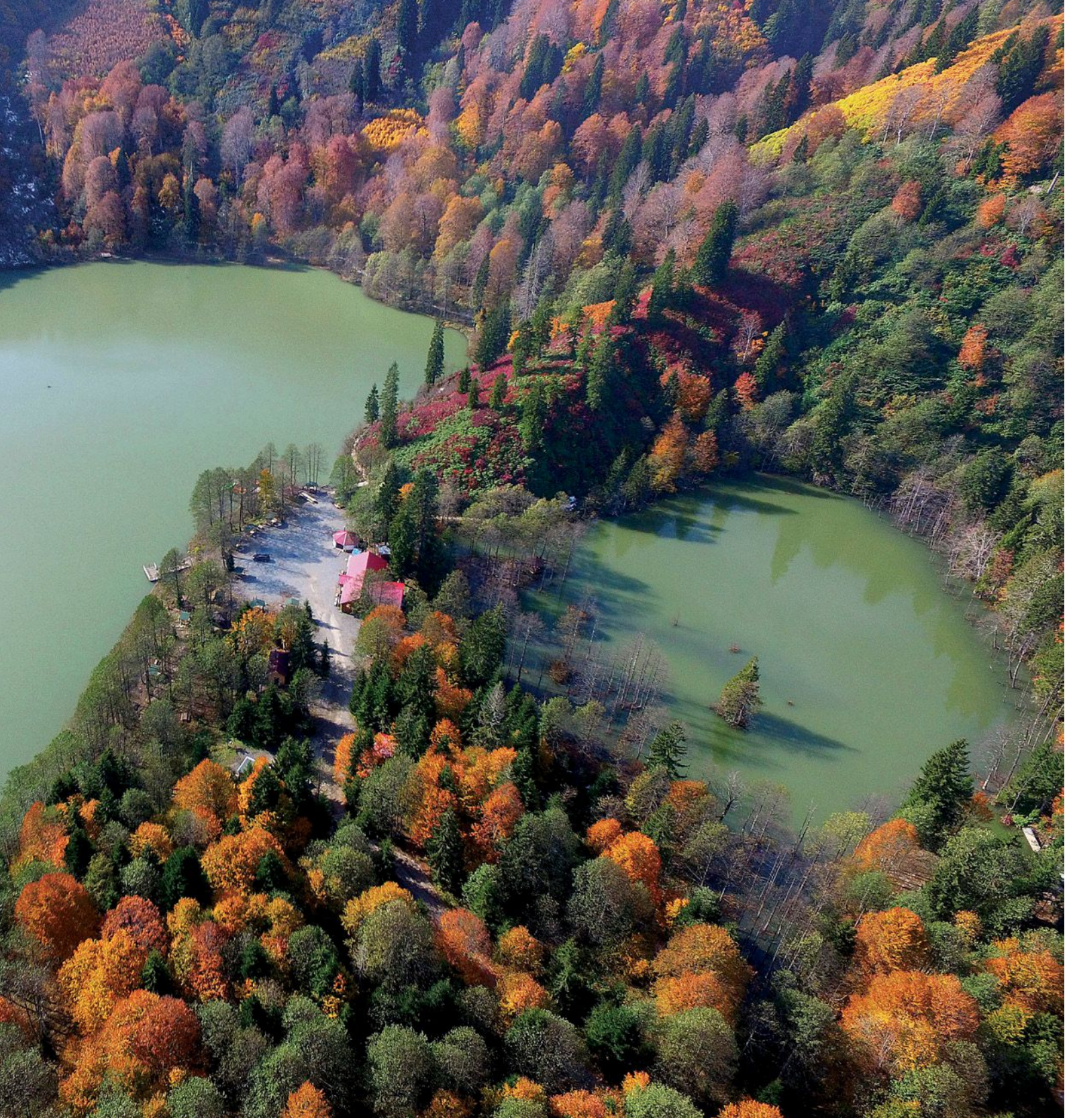
Borçka Karagöl, 10 yıl sonra yine bir sonbahar sabahında coşkulu renkleriyle karşılıyor beni. Turuncusuyla kayın ağaçları, koyu kırmızıyla ayıüzümleri, zümrüt yeşiliyle kızılâğaçlar, Nil yeşili tonundaki gölün suları ve dağlardaki karların mavimsi beyazı eklenince üç boyutlu, baş döndürücü güzellikte bir tablo çevreliyor insanı.

Güneşli bir günde Borçka Otingo Vadisi üzerinden dağa yaklaşmak için Beyazsu Yaylası yakınlarına gitmeye karar verdim. On yıl içinde ilk bakışta değişen bir şey olmadığı izlenimi veriyordu. Ancak kısa süre sonra yanıldığımı anlayacaktım. Önceleri gürül gürül akan Otingo Deresi'nin suları şimdi durulmuş, küskün şekilde ilerliyordu. Dere yatağındaki kayalar ortaya çıkmıştı. Nedenini tahmin etmek zor değil. Benzeri yüzlercesinde görüldüğü gibi bu da bir hidroelektrik santralının sonucuydu. Ürettiği enerji, çevre üzerinde yarattığı çok yönlü baskı ve tahribata değiyor mu? Vadinin yukarısındaki heyelan nedeniyle yolun devamında saatlerce yürüdüm. İki bin metreden sonra yerde

Yağmur cenneti

Borçka ilçe merkezine 25 kilometre uzaklıktaki Karagöl, bir heyelan sonucu Karçal Dağları'ndan doğan Klaskur Deresi'nin önünün tıkanmasıyla oluşmuş. Tabiat parkı statüsünde ve 1480 metre rakımdaki birbirinin devamı bir büyük, öteki küçük iki gölün çevresi Türkiye'nin en çok yağış alan yerlerinden.

epey kar var, rüzgârla savruluyor. Burası aynı zamanda Alpin kuşak sınıırıydı. Sonbaharın renkleri yerini uçsuz bucaksız beyaza bırakmış durumda. Yaylaların ve zirvelerin görülebildiğı bir köşeden sonra dönüşe geçtim.

Karçal Dağları yakın tarihlere kadar ulaşımın güçlkle sağlandığı, bugün bile Gorgit Yaylası gibi yalnızca yürüyerek gidilebilen yerleşimlerin bulunduğu, kar ve çığ nedeniyle aylarca geçit vermeyen,

kısa mesafede deniz seviyesine yakın rakımdan 3 bin metrenin üzerine çıkan el değmemiş yamaçlarıyla önemli bir flora ve fauna bölgesi. Barındırdığı doğal yaşlı ormanlar, buradaki yüksek endemizm oranı ve yaban hayatı nedeniyle Macahel yöresinde üç farklı biyosfer alanı ilan edilmiş. Dağın batı ve doğu yamaçlarındaki bitki örtüsünün hayli farklı olduğunu söyleyebilirim. Batı yüzü, denize yakınlığı nedeniyle daha fazla yağışlı ve sisli. Bunun

sonucunda kayın, gürgen, ıhlamur gibi geniş yapraklı ağaçlarla birlikte yükseklerle çıktıkça ladin ağırlıklı bir doku hâkim oluyor. Doğu yüzünde ise yine aynı grup görülmekle birlikte, özellikle Berta Çayı Vadisi'nde meşe ve bazı Akdeniz bitkileri, yükseklerde ise akçaağaç, titrekavak, huş ve sarıçamın varlığı çeşitliliğe katkıda bulunuyor.

Günlerce dağın farklı bölümlerini gezdim. Kaleidoskop misali değişken bu coğrafyada yol alırken her köşede farklı bir şey görmenin çocuksu sevincini, ama sıklıkla da yörede artık doğa

koruma ve enerji ihtiyacı ikileminde terazinin nasıl bozulduğuna şahit olmanın hüznünü yaşadım. Ilık fön rüzgârı nedeniyle yazı anımsatan bir günde dağın doğusundaki Alabalık Yaylası'na gidiyorum. Devrilmiş kütükler nedeniyle aracı durdurup yolun kalanını yürümek üzere hazırlık yaparken aşağıdan eski bir kamyon yanıma geldi. Köylüler el çabukluğuyla koca tomrukları kamyonun kasasına atıverdiler. Bana da yaylaya çıkacaksam onları takip etmemi söylediler. Bol çamurlu yol boyunca aynı işlem birkaç defa tekrarlandı.

Karlı zirve altında

Karçal Dağları'nın karlı zirvelerinin altında kurulmuş Macahel'in Efeler (Eprati) Mahallesi, geleneksel mimariyi sürdüren yerleşimlerden.

Bir yere gelince şoför yaylaya kadar başka engel olmadığını söyleyip yönünü aşağı çevirdi. Bir süre sonra 2 bin 100 metredeki ıssız yaylayla baş başıydım. Akşamüzeri vadideki ılık havanın yerini üşüten bir rüzgâr almıştı, gri bulutlar karlı dağın zirvelerini kapatmaya başlarken bazı bölümlerden süzülen güneş sahne ışıkları gibi ormanın üzerinde geziniyordu.

Ertesi gün Maden ya da öteki adıyla Bazgiret Köyü'nde idim. Burası Karçal Dağı'nın yamacında sıralı birbirinden güzel ahşap evlerin bulunduğu yüksek rakımlı bir yerleşim. Ana geçim kaynağı hayvancılık. Köy çevresinde biraz gezindim. Yukarıda, geçen hafta kar yağmış merada uzanan titrek kavak ve huş ağaçları fırtınaya direnir kalabilen tek tük sararmış yaprakları ile uzun geçecek kış aylarını bekliyor gibiydi.

Sonraki hedefim ise Karçal kütlesinin kuzeyindeki Papart Yaylası'ydı. Mısırlı Köyü'nü geçtikten sonra manzara her adımda daha güzelleşiyordu. Çay kenarındaki bir kiraz ağacının kırmızı yaprakları dökülüp beyaz köpüklü suya karışıyordu. İleride yükselen karanlık vadinin iki yakasında devasa ladinler tamamlıyordu manzarayı. İnsan eliyle tahrip edilmezse, ona saygı gösterilirse doğanın ne denli cömert olduğunu bir kez daha kavradım. Karla örtülü yaylada yol son buluyordu.

Dağın doğu ve güneydoğu yamaçlarının fazla yağış almayan aşağı rakımları tarihi eserler bakımından daha zengin. Karçal Deresi üzerindeki Alabalık Köyü yakınlarında Karçal, Pırnallı Köyü yakınlarında Porta Manastırı var. Hamamlı Köyü'ndeki Dolishane Kilisesi de yüzyıllar öncesinden bugüne ulaşabilmiş yapılardan.

Meteoroloji, Ekim'in son günü sabaha karşı 1500 metrenin üzerinde kar yağışı beklendiğini bildiriyordu. Ben de sonbahar ve kış renklerinin bu ender karşılaşmasını görüntülemek üzere heyecanla beklemeye başladım. Vakit geldiğinde gece saatlerinde Karagöl'e dokuz günün ardından tekrar gittim. Yağmurun sesi, bütün sesleri bastırıyordu. Sonra ses azaldı. Yağmur kara dönüşüyordu. Gecede orman kısmen beyaza bürünüyordu. Sabahın ilk ışıklarında dışarı çıkıp ıslak kara adımımı attım. Etrafta kimseler yoktu. Bu büyümlü atmosferde iki saat kadar yürüdüm. Artık veda zamanı gelmişti...

Kızıl beyaz

Borçka Karagöl'de,
kar yağışından sonra
sonbahar ve kış
renkleri birbirine
karışıyor. Ayüzümü, kızıl
yapraklarıyla manzarada
hemen dikkati çekiyor.
Gölü çevreleyen tepeler,
çoğunlukla olduğu gibi
yine sis içinde.

Artvin merkeze bağı Pırnallı Köyü, Karçal Dağları'nın eteklerindeki bir tepenin üzerindeki düzlükte yer alıyor. Buradaki tarlalarda organik yöntemle ve yerel türlerden oluşan mısırlar yetiştiriliyor. Önceden toplanmış mısırlar sonbaharda kabuklarından ayrılıp güneşte kurutuluyor (üstte). Macahel'in Efeler (Epratı) Mahallesi'nde yaşayan Muhittin Gündoğdu kendi küçük bahçesinde organik tarım yapıyor (altta).

*Kaleidoskop misali değişken coğrafya,
insanda çocuksu sevinçler yaratıyor.*

Alabalık Yaylası, Karadeniz Bölgesi
genelinde artık sık gördüğümüz yoğun
yapılaşmanın, betonlaşmanın tersini temsil
eden yaylalardan biri.

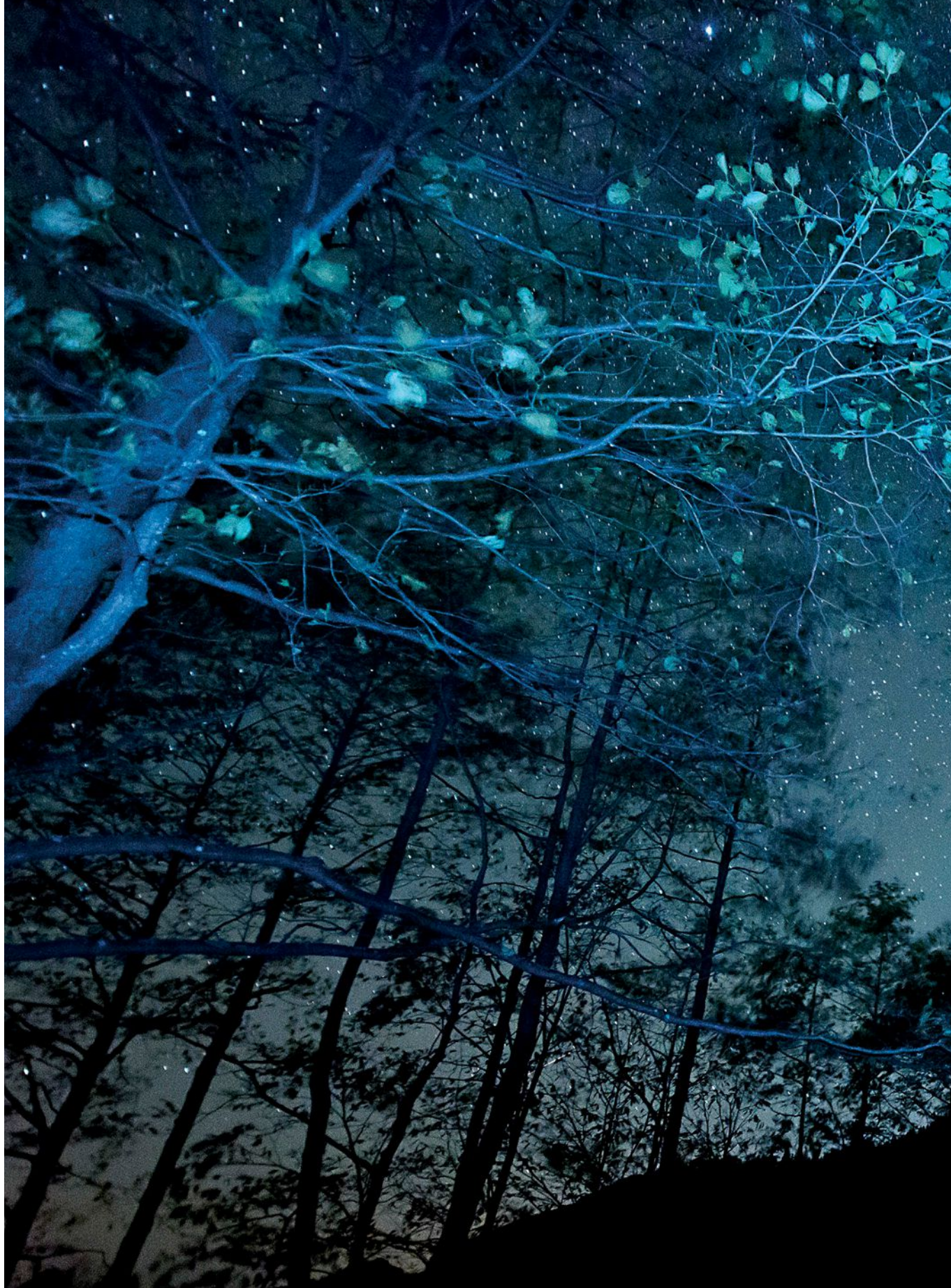
Karçal Dağları kar, buz ve çığ nedeniyle aylarca geçit vermeyen,

yamaçları el değmemiş, bakir ve görkemli bir silsile.

Beyaz görkem Karçal Dağları, yoğun kar yağışı alan bir silsile; Şavşat yakınlarından izlenen doğu yüzü beyaz zirveleriyle dikkati çekiyor.

Yıldız yağmuru

Borçka Atanoğlu Köyü ve etrafı kızılğaç bakımından son derece önemli alanlardan biri. Ormanda, şehir ışıklarından uzakta yıldızlar da kendini bütün görkemiyle gösteriyor.

Sessiz su Borçka Karagöl çevresi, sakinliğiyle insanı dinlendiren yerlerden. Kar yağışından sonra, sonbahar ve kış renkleri iç içe geçiyor.

Karadeniz'in geleneksel kütük ev mimarisinin en yoğun görüldüğü yerlerden biri Şavşat. İlçenin Maden (Bazgıret) Köyü, bu konuda en iyi örnekleri barındırıyor.

Barındırdığı
doğal yaşlı
ormanlar,
yüksek
endemizm
oranı ve
yaban hayatı
nedeniyle
Macahel'de
üç farklı
biyosfer alanı
ilan edildi.

Peruka Çalısı (*Cotinus coggygria*)

Sarı Adaçayı (*Salvia glutinosa*)

Beşparmak Akçaağacı (*Acer cappadocicum*)

Şekerci Boyası (*Phytolacca americana*)

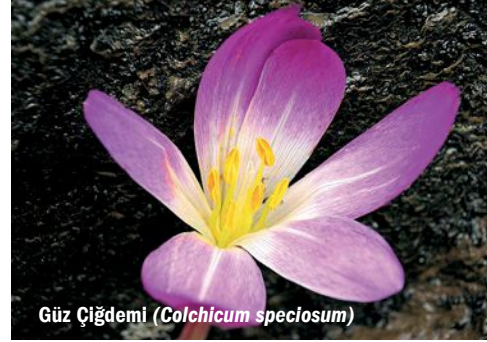
Papatya (*Tanacetum* sp.)

Ova Akçaağacı (*Acer campestre*)

Papaz Külahı (*Euonymus europaeus*)

Güz Çiğdemi (*Colchicum speciosum*)

Dağ renkleri

Karçal Dağları'nda sonbaharda üç mevsimi bir arada yaşamak mümkün. Kısa mesafelerde görülen topografya ve rakım farkları, gün içindeki sıcaklık farkları ve hızla değişebilen hava koşulları bunu sağlıyor. En ilginç ise sonbahar yapraklarının arasında, normalde ilkbahar veya yaz aylarda çiçeklenen bitkileri de izleyebilmek. Bazı bitkilerin sonbaharda çiçeklenmesi o türün normal davranışı olmasına rağmen, bazı durumlarda mevsimsel anomaliler de zamansız çiçeklenmeyi tetikleyebiliyor.

Şavşat ilçesinin Mısırlı Köyü yakınlarında akan Papart Deresi, Karçal Dağları'ndan doğan sulardan biri (üstte). Şavşat Papart Yaylası'nın aşağı kesimlerinde derenin kıyısı, gürgen ağaçlarının da mekânı (altta).

Pınallı Köyü yakınlarındaki Porta Manastırı, köyün eski evleriyle iç içe olduğu için uzaktan fark edilemeyebiliyor; 9. yüzyıldan kalan yapı, herhangi bir korunmaya sahip değil (üstte). Hamamlı Köyü'nde 10. yüzyılda inşa edilmiş Dolishane Manastırı'ndan günümüze yalnızca kilise ulaşabilmiş. Batum Hurması ağacı, yapının doğal süslerinden (altta) ●

GÜNEY AFRİKA / HLUHLUWE-IMFOLOZI
ULUSAL PARKI

Büyük beşin yurdu

Yaklaşık 96 bin hektarlık alana sahip Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı, büyüklüğüne kıyasla çok sayıda hayvan türüne ev sahipliği yapıyor. Parkta kalabalık gruplar halinde dolaşan filler, geçtikleri yerlerde ezilmiş otlar ve kırılmış ağaç dallarından oluşan bir iz bırakıyor.

Gergedan, aslan, leopar, bufalo ve fil. “Büyük be ” grubunu oluşturan hayvanların hepsine birden ev sahipliği yapan ender yerlerden biri Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı. Güney Afrika Cumhuriyeti’nin bu özel bölgesi, balta girmemiş ormanları ve tür zenginliğiyle gerçek bir doğa hazinesi. Selim Kaya, parkın yaban güzelliğine ve nadir canlıları koruma mücadelesine tanıklık etti.

YAZI VE FOTOğRAFLAR: SELİM KAYA

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı, beyaz gergedanların korunması için yapılan başarılı çalışmalarla da ünlü. Bir dönem nesli tükenme noktasına gelen beyaz gergedanların sayısı artık artmış durumda, ama boynuzlarının peşindeki avcılar hâlâ büyük bir tehdit.

Cumhuriyeti'nde Hint Okyanusu kıyısındaki Richards Bay kentinin havalimanına indiğimde tarif edilmesi güç bir heyecan sarıyor beni. Bu heyecan, Afrika'da "büyük beş" (big five) olarak adlandırılan fil, aslan, leopar, gergedan ve bufaloya artık bir adım mesafede olmamdan kaynaklanıyor. Wildlife ACT'ın projelerinden biri olarak JPS'le takip edilen bu türleri Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda, doğal ortamlarında izlemek benim için benzersiz bir macera. Heyecanımın bir diğer nedeni özellikle Afrika'da bir dönem tükenme noktasına gelen beyaz gergedanlarla buluşacak olmak.

Wildlife ACT, 2008 yılında üç kişi tarafından kuruldu ve o tarihten beri yaban hayat üzerinde etkili bilimsel araştırmalar yürütüyor. En üst düzeyde koruma altında bulunan büyük beşle ilgili de birçok çalışmaları var. Ben de Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'ndaki araştırmaları yerinde göreceğim ve yaban hayvanlarını inceleyeceğim. Yaklaşık 45 dakikalık yolculuktan sonra parka ulaşıyoruz. Güney Afrika Cumhuriyeti'nin en eski doğa koruma alanlarından biri olan Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı, 96 bin hektardan oluşuyor. Büyük beşi görebilmenin mümkün olduğu nadir yerlerden biri burası. Ayrıca beyaz gergedanların korunması için yapılan olağanüstü çalışmalarıyla ünlü.

Beyaz gergedanların sayısı 1920'lerde yapılan bir dizi çalışma neticesinde artmaya başlamıştı. Ama bu yönde en ciddi ve sonuç veren çabalar 1960'lı yıllarda oldu. Hluhluwe ve Imfolozi bölgelerinde tehlike altındaki türler listesinde yer alan beyaz gergedanlar korumaya alınmıştı; 1989 yılında ise bu iki park arasındaki köyler boşaltılıp birleştirildi.

Bugün aradan bir otoyol geçiyor, bu nedenle bu iki park her ne kadar resmi olarak birleştirilmiş olsa da yol nedeniyle fiilen birbirinden ayırıyorlar. Yolum kuzeyinde Hluhluwe, güneyinde ise Imfolozi bölgeleri bulunuyor.

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nın bu konuma gelmesinde büyük bir rol oynayan, 1960'lar da Natal Parks Board Yönetim Kurulu Başkanı olan Albay Jack Vincent'in çalışmalarından bahsetmek gerek. Albay Vincent, "çok değerli yu-murtaları tek bir sepette bulundurmamak lazım"

düşüncesiyle yok olma aşamasındaki hayvanların çoğaltılıp dağıtılması için bir dizi çalışma yaptı ve bunun sonucunda özellikle Doğu Afrika'da beyaz gergedanların sayısında dikkat çekici gelişmeler sağlandı. Sayıları artan beyaz gergedanlar Güney Afrika'nın dört bir yanındaki diğer ulusal parklara taşındı. Daha sonra da Botswana ve Mozambik gibi komşu ülkelere...

Parka girdikten sonra dikkatle etrafı kolluyorum. Bir süre sonra iki beyaz gergedanla karşılaşıyoruz. Türün adeta yeniden doğduğu bu

Hluhluwe ve Imfolozi koruma bölgeleri 1989 yılında birleştirilerek tek bir ulusal park haline getirildi.

parkta ilk gördüğüm yaban hayvanların onlar olması beni fazlasıyla sevindiriyor. Yolun kenarında otuluyor, aracımız ile aralarında en fazla üç metre var. Kampa vardığımız zaman artık akşam saatleri olmuştu. Marumo Nene kamp liderimiz ve aynı zamanda rehberimiz. Kampta uymamız gereken kuralları anlattıktan sonra yarın sabah safari için erkenden hazır olmamızı söylüyor.

Nitesi sabah saat yedide kamptan ayrılıyor. Marumo, parkta dokuz grup aslanın bulunduğunu ve her gruptaki bir aslanda JPS'li tasma bulunduğunu anlatıyor. Ulusal parktaki toplam aslan sayısı ise 75 aslan, 96 bin hektarlık bir alan için hiç de fena sayılmaz. Ülkenin en büyük ulusal parkı Kruger'da 1600 aslan var, ancak orası 8 milyon hektar alana sahip. Imfolozi'de aslan görme şansımızın çok daha yüksek olduğunu söylüyor Marumo ve şöyle devam ediyor: "Imfolozi'de 2 bin dolayında beyaz gergedan var, Kruger'da ise 10 bin. Pek çok insan Kruger'da sabahtan akşama dek bütün çabalarına rağmen bir tane bile bulamazken Imfolozi'de günde en az 10 beyaz gergedana rastlamak mümkün."

GECE AVCISI ASLAN

İlk günlerde saha çalışmalarımızda impala, kudu, beyaz gergedan, zürafa, sırtlan, zebra, yaban domuzu gibi türleri gözlemliyoruz. Dördüncü günde yine sabaha karşı saat dört buçukta kamptan ayrılıyor. Bir süre sonra aslan kükremesi duymaya başlıyoruz ve o yöne ilerliyoruz. Yaklaşık bir saat sonra ses iyiden iyiye yakınlaşıyor. Bulunduğumuz noktada ağaç ve çalılardan dolayı 20 metre önümüzü görmenin imkânı yok. Nihayet

İmpalalar, ulusal parkta diğer memelilere göre daha kalabalık. Aslan, leopar ve çitalar için çok önemli bir besin kaynağı olması bu durumu değiştirmiyor.

bir süre sonra yolun kenarında bir erkek aslan tüm görkemiyle kendini gösteriyor. Birkaç dakika yol aldıktan sonra bir gnu (*Connochaetes taurinus*) yakalamış aslan ailesiyle karşılaşıyoruz. Hayvanı yeni yakalamış olmalılar; henüz yarısını bile bile yememişler.

Bu aslan sürüsü dört yavru, bir erkek ve iki dişiden oluşuyor. Marumo, az önce gördüğümüz erkek aslanın bu sürüdeki erkeğin kardeşi olduğunu ve ilk kez onları ayrı yerlerde gördüğünü söylüyor. Marumo, aslanların çok iyi gece avcısı olduklarını ve muhtemelen bu gnuyu da sabaha karşı avladıklarını söylüyor 10 yıldır burada çalışmanın verdiği özgüvenle. Aslanlar gnuyu yerken bir nokta dikkatimi çekiyor. Dişi aslanlardan biri avı sırtüstü çeviriyor ve bir kenara çekiliyor. Aslan yavruları da sırayla koşarak ölmüş gnunun üstüne atlıyor, boğazını var gücüyle sıkmaya çalışıyor, sonra da yalıyor. Belli ki anne aslan, yavrularına avlanmayı öğretiyor. Av etini en önce yiyen ve karnını doyurduktan sonra bir yere çekilip yere uzanan erkek aslanın bedeninin bazı yerlerinde yaralar var. Özellikle gözlerinin etrafındaki yaralar dikkatimden kaçmıyor. Büyük ihtimalle bunlar sürüsü için başka erkek aslanlarla kapışmasından kalma.

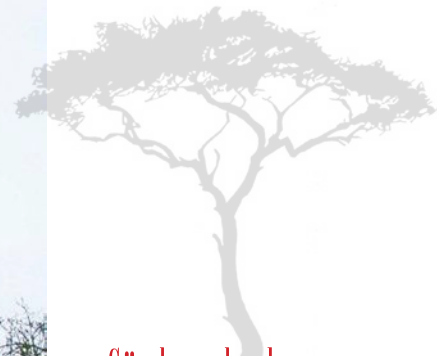
İlerleyen günlerde Marumo ve bir diğer rehberimiz Fiona ile beraber başka aslanlar da görüyoruz. En heyecan vericilerinden birinde, 11 bireyden oluşan grup toprak yolun yaklaşık 500 metre ötesinde oturmuş etrafı seyreliyor. Fiona, aslanların gece avcıları olduğunu, aslında öğle saatlerinde ortalıkta pek dolaşmadığını söylüyor. Fiona, aslanların nadiren de olsa gündüz de avlandığını ve tepeden sürekli aşağıda otlanan bufaloları gözlemlediğini anlatıyor ve ekliyor: “Bu aslanlar da iki gündün beri tepede duruyor. Muhtemelen akşam saatlerinde aşağı inip bufalo avlayacaklar...”

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nın nadir görülen sakinlerinden biri, güzel bir antilop türü olan nyala (üstte). Bir diğer antilop türü olan kudu, Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki diğer ulusal parklar gibi burada da çok sayıda bulunuyor (sağda). Zebralar, avcılara karşı kendilerini grup halinde gezerek korumaya çalışıyor (en sağda).

Gün boyu beslenme

Güney Afrika'nın en eski doğa koruma alanlarından biri olan Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda zürafaları günün her saatinde görmek mümkün. Parkta ağaçtan ağaca geçip sakınca yapraklarla besleniyorlar.

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı, toplam dokuz aslan sürüsüne ev sahipliği yapıyor.

Bir anda karşımıza çıkan, birbirlerinin sırtındaki böcekleri temizleyen, yavrularını emziren, ya da sırtında dolaştıran babunları geride bırakıp aslanların bulunduğu tepeye yol alıyoruz. Tepenin eteğine vardığımızda aslanlar hareketleniyor. Ayağa kalkıp birbirlerini kokluyorlar, gün batımından hemen sonra da bufaloların bulunduğu noktaya ilerliyorlar. Aslanlar sol, bufalolar da sağ tarafımızda. Yavaş adımlarla sıra halinde aşağı inen aslanlardan kimileri aracımızın önünden, kimileri de aracımızın arkasından yolun karşı tarafına, bufaloların bulunduğu yere geçiyor. Bu arada bufalolar da daha aşağı inmiş, ormanın derinliklerinde kaybolmuş durumda. Artık hava iyice kararıyor, aslanlarla bufalolar gözden yitiyor ve iki tarafın arasında nasıl bir mücadele yaşandığını, nasıl sonuçlandığını doğadan başkası bilmiyor...

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda çitaların hazin bir hikâyesi var. Yakın zamanda bu parkta dört çita gönderilmiş; bunlardan biri kaçmış, biri ölü bulunmuş, biri hâlâ gözlem yerinde, bir diğeri de parkta tek başına dolaşıyor. Bunun

dışında alanda iki çita daha olduğunu söylüyor Marumo. Yani koskoca Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda sadece üç çita var. Bir tane de gözlem evinde, bu çita da ortama tam uyum sağlayıncaya dek gözlem evinde bekletilecek, sonrasında doğal alana bırakılacak. Ulusal parktaki çalışmalarımızda ilki iki üç metre yakından olmak üzere sadece birkaç kez çita gördük.

ACIMASIZ YABANI KÖPEKLER

Dünya ölçeğinde nesli tehlike altında olan Afrika yabani köpekleri, avlarını aslanlar gibi öldürdükten sonra yemiyor. Afrika'da sadece Kruger, Delta-Bostwana, Okavanga ve Hluhluwe-Imfolozi ulusal parklarında bulunan Afrika yabani köpekleri, avını yakalar yakalamaz diri diri parçalayıp yemeye başlar. Afrika yabani köpeklerinden 23 bireyli bir grup 1981 yılında bu parka takviye olarak yerleştirilmiş. Güney Afrika Cumhuriyeti, ulusal parklarda yabani hayatı desteklemek için bir yerde sayısı artan türleri, sayılarının az olduğu diğer yerlere gönderiyor. Bugün Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda yabani köpeklerin sayısı artıyor.

Ulusal parktaki aslan sürülerinin her birinde yaklaşık 10 birey bulunuyor, bunların bir kısmı da henüz üç dört aylık yavrular. Avdan sonra karnını doyuran anne yavrularını emziriyor (karşı sayfada, üstte). Afrika yabani köpeği, alanın en vahşi yırtıcılarından biri olarak göze çarpıyor. İyi bir takım çalışmasıyla az önce yakaladıkları impalayın henüz sağken yemeye başlıyorlar, 10 yaban köpeğinin impalayın bitirmesi 10 dakika bile sürmüyor (karşı sayfada, altta). Sırtlanlar da yabani köpekler gibi avlarını yakalar yakalamaz boğmadan yemeye başlıyor. Ulusal parkta dörderli beşerli sürüler halinde hareket ediyorlar (altta).

Av öncesi aslan ailesi

Aslanlar başarılı geçmiş bir avdan sonra ailece uygun bir yerde dinlenmeye çekilir ve yaklaşık iki gün boyunca avlanmaz. Imfolozi'deki bu tepede istirahate geçmiş aslan sürüsü akşam saatlerinde hareketlenmeye başlıyor. Çünkü artık yeni av zamanı.

Güney Afrika'nın ulusal parklarında sayısı yeterince artan türler, yaban hayata destek olmak için diğer ulusal parklara taşınıyor.

Çita, Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nın büyük kedilerinden. Ama parkta sadece üç tane çita var. Bunlar da kendilerini nadiren gösteriyor.

Onları bir defasında avladıkları bir impalayı yerken gördük. Yabani köpeklerin kafalarının neden kanlı olduğunu sorduğum Marumo şöyle yanıt verdi: “Yabani köpekler hayvanların iç organını yemeyi çok seviyor. Yemeye başladıktan sonra karınlarını deşip kafalarını hayvanın gözdesinin içine sokuyorlar, bu nedenle de kafaları kanlı oluyor. Av bittikten sonra da birbirlerini yalayarak temizliyorlar.” Kısa süre yemeği bitiren yabani köpekler ormana dalıyor ve gözden kayboluyor. Sıra şimdi akbabalarda...

Marumo bizimle olan bir haftalık vazife süresini tamamladıktan sonra görevi Fiona Evans'a devrediyor. Ulusal parktaki çalışmalarımızı sürdürüyor, gördüğümüz her hayvanın yerini ve karşılaşma saatini dikkatli bir şekilde kaydediyoruz. Bir defasında yaklaşık 40 yabani köpek sıra halinde aniden ormanın içinden çıkıyor ve toprak yolda ilerlemeye başlıyor. Yarım saat onları takip ediyoruz. Fiona, daha önce bu kadar kalabalık bir yabani köpek sürüsüyle karşılaşmadığını, bunun dünyadaki en kalabalık sürülerden biri olabileceğini söylüyor. Bu arada Fiona ilgi çekici bir bilgi veriyor: “Sürüde bir alfa, bir de sürüden her an ayrılacak olan ikinci lider konumundaki bir yabani köpek bulunuyor. Muhtemelen sürüde ikinci konumda bulunan alfa bir süre sonra yeni bir grup oluşturacak ve sürüden ayrılacak.”

BOYNUZ AVCILARI

Gergedanların boynuzları Tayland, Vietnam, Çin gibi Uzakdoğu ülkelerinde geleneksel tıpta kullanılıyor. Bu nedenle suç örgütleri bu hayvanları ulusal parklar içerisinde avlıyor, boynuzlarını kestikten sonra gövdelerini orada bırakıp gidiyor... Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nın sorumlusu Jed Bird, benimle buluşmak için kampa geliyor. Daha önce bu parkta gergedanlarla ilgili çalışmalar yapan bir subay olan Bird, son üç yıldır parkın tek sorumlusu. Ne soracağımı

Bufalolar, “büyük beş”in üyelerinden. Sık sık aslanların hedefi oluyorlar, ancak sürüler halinde onlara karşı koyup av olmaktan kurtulabiliyorlar. İkili gezen bufalolar da otlanırken sürekli tetikte.

biliyormuş gibi başlıyor sıkıntıları anlatmaya: “Güney Afrika doğayı sahip olduğu başlıca değerlerden biri sayıyor, bu nedenle ülkenin biyo-çeşitlilik kontrol yasaları çok sıkı. Ancak bunlar uygulanmıyor. Bir de maddi kaynak sıkıntısı çekiyoruz, yeterli desteği bulamıyoruz. Bütçemiz geçen seneye oranla yüzde 47 oranında kısıldı. Ama öte yandan ulusal düzeyde ulusal parklara ayrılan bütçenin önemli bir kısmı harcanamıyor. Bunun başlıca üç nedeni var. Birincisi kötü yönetim. İkinci olarak, geçmişte parklarda o kadar çok yolsuzluk yaşandı ki, kontroller artırıldı. Bu nedenle para harcamak çok zorlaştı. Üçüncüsü, ulusal parklar proje hazırlamada yetersiz kalıyor ve bu nedenle bütçeyi harcayamıyorlar.”

Bird, son yıllarda boynuzları için gergedanları öldüren yasak avcılarla da başlarının belada olduğunu söylüyor ve şöyle devam ediyor: “Yasak avcılık 2015 ve 2016 yıllarında Kruger’da çok yaşanan bir olaydı. Sürekli gergedan avlar ve boynuzlarını alıp götürürlerdi. Ancak son iki yıldır bu vakalar bizim ulusal parkımızda da büyük bir sorun haline geldi. Burada 2 binin üzerinde beyaz gergedan var. Alanımız küçük ve sayı çok,

bu da kaçakçıların işini kolaylaştırıyor. Yasak avcılık yapanlar uluslararası suç örgütleri için çalışıyor. Aynen uyuşturucu kaçakçılığı gibi. Yani bunlar ailelerini geçindirmeye çalışan yoksul insanlar değil. Yakalanan avcılara gerekli caydırıcı cezalar da verilmiyor. Bir dava üç dört yıl devam edebiliyor. Sonra da beraat ediyorlar veya para cezasıyla işin içinden çıkıyorlar. Bu nedenle aynı insanlarla sürekli karşılaşıyoruz. Biz onların kim olduklarını iyi biliyoruz. Gergedanların boynuzları Uzakdoğu’da geleneksel tıbbın yanında süs eşyası olarak da kullanılıyormuş. Bir de zor geçen yoksul aileler var, aç oldukları için antilop vuruyorlar. Onlar da ayrı bir dert.”

Afrika’da beyaz gergedanların sayısının artmasına rağmen kara gergedanların sayısında düşüş yaşandığını belirten Bird, bunun için Imfolozi’de 30 bin hektarlık alanı kara gergedanlar için ayırdıklarını ve çoğalmaları için büyük çaba sarf ettiklerini söylerken sözü yine kaçak avcılara getiriyor: “Elimde sihirli bir değnek olsaydı mahkemeleri etkin hale getirdim. Yasak avcıları uzun süre hapse mahkûm edecek yasalar uygulattırdım. Yasalar yasak avcılığı engellemeli,

oysa şu anda onları engelleyen tek şey korucularımız. Hatta zaman zaman onlarla çatışmalara giriyoruz ve her iki taraftan da can kaybı yaşanıyor. Bizim derdimiz gergedanları korumak, onların derdi ise gergedanları öldürmek ve boynuzlarını kesip götürmek. Aramızdaki fark bu işte. Ama artık onlarla karşı karşıya gelmek istemiyoruz. Yasalar devreye girmeli ve yakaladıklarımızı cezaevine atmalı. “

GERGEDANLARI DİNLEYEN KIZ

Çekya'dan Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'na gelen üniversite öğrencisi Ivana Cinkova, gergedanların sesini dinleyerek kendi aralarındaki iletişimin nasıl gerçekleştirildiği anlamaya çalışıyor. Gergedanları dinlemeye birlikte gidiyoruz. Üniversitenin kendine sağladığı aracın her yerine ses alıcılar yerleştirmiş, bir çeşit mikrofonla gergedanların kendi aralarında sesli iletişimi nasıl sağladığını çözmeye çalışıyor. Ivana bazı gergedanlara isim bile vermiş. Doğrusu birbirlerine benzeyen onca gergedanı nasıl ayırt ettiğine şaşırmadım desem yalan olur. Bir gün Fiona ile alanda çalışırken kara gergedanlar tarafından

kovalandık. Kara gergedan çok saldırgan, yakınında başka bir canlıya tahammülü yok, gördüğü her şeye saldırıyor. Bizim aracımıza da saldırdı, bereket Fiona gaza bastı ve uzaklaştık. Kara gergedanları beyaz gergedanlardan ayıran fiziki özellikler, arka taraftaki boynuzun da öndeki kadar uzun olması ve çene yapılarındaki farklılık. Ancak bunu herkes kolayca fark edemiyor. Fiona da kara ve beyaz gergedanları ayıramayanlar için kısa bir açıklama bulmuş: “Beyaz gergedanlar uysal, kara gergedanlar ise saldırgan.”

Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda en çok fillerle karşılaştım. Aslan peşinde koşarken, çita izi sürerken, yabani köpek ararken 20'li, 30'lu gruplar halinde çok büyük fil sürüleri gördüm. Onların ihtişamını unutmak mümkün değil. Etkileyici yaban hayatını, özellikle gergedanları görmek amacıyla geldiğim Hluhluwe-Imfolozi Ulusal Parkı'nda sayısız türle ilk kez karşılaştım. Bir dönem beyaz gergedanlar için verilen mücadele bugün kara gergedanlar için veriliyor. Umarım onların da sayısı bir gün artar, çoğalıp başka ulusal parklara da götürülür ve Afrika'da varlıklarını sürdürürler... ●

Dişi babunlar ile yavruları arasında sıkı bir bağ var. Emzirme dönemi boyunca annelerinden ayrılmayan yavrular, kimi zaman onların arkalarında geziyor, kimi zaman sırtlarına çıkıyor.

BURDUR-MUĞLA

LİKYA DÖRTLÜSÜ

Burdur'da gladyatörler kenti Kibyra, dağlara sığınmış Balboursa, imparatorlar yurdu Boubon ve Muğla'da felsefe yazıtlarıyla ünlü Oinoanda... Antik dönemde Likya Tetrapolisi olarak bilinen birliği oluşturan dört kent, etkileyici kalıntıları ve kültürel mirasıyla geçmişe farklı bir kapı aralıyor.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: YUSUF ERKAN

Burdur'un Gölhisar ilçesindeki Kibyra, Likya Tetrapolisi'nin en görkemli kentiydi. En anıtsal yapılarından "odeion"un zeminindeki Medusa başı, günümüze kadar ulaşmayı başarmış. Burası müzik ve diğer sanat etkinliklerinin yanı sıra toplantı ve yargılamalara da ev sahipliği yapardı.

Likya Tetrapolisi'nin dört üyesinden Boubon Gölhisar ilçesi sınırlarında bulunuyor; kentin akropolisi Dalaman Çayı ve İbecik Köyü'nü yukarılardan seyrediyor.

Bazen coğrafya çağırır insanı, bir mıknaş gibi çeker seni doğup büyüdüğü topraklar. Böyle anlarda insan davete icabet edip yollara düşer. Ben de sert kış günlerinin birinde Burdur'da, Boncuk Dağları eteklerindeki mütevazı evimizde alıyorum soluğu.

Çetin kış koşulları köyleri birbirine benzetmiş, kar her şeyin üzerini örtmüştü. Bulunduğum yer aynı zamanda Likya Tetrapolisi'nin ortalarına düşüyor. Şimdi de antik kentler çağırıyor beni; "yaz koşullarında defalarca gördün bizi" diyorlar, "bir de bu kış koşullarında gör ve yaşa, antik dönem insanları soğuk mevsimi nasıl geçiriyorlarmış ayırdına var..." Haklılar. Evimdeki sobanın sıcaklığından tekrar ayrılıyor ve doğal güzellikleriyle ünlü antik Likya bölgesinin kuzeyindeki tetrapolisi, dört kadim kenti diz boyu karda keşfe karar veriyorum...

Kış koşullarında büyüleyici güzellikteki doğa, sırlarını da ele veriyor. Çam ve ardıç kokulu tertemiz hava ve yoğun karda, keşif heyecanı ile soğuğu hissetmiyorum. Adı "ışık ülkesi" anlamına gelen antik Likya bölgesinin kuzeyindeyim. Teke Yarımadası'nda hüküm süren Likya uygarlığı, tarihte federal sistemi hayata geçirmesiyle de dikkat çekiyordu. Likyalılar, başlangıçta Atınyayla (Dirmil) ve Seki yaylalarını yurt belleyip yaşamışlar, daha sonraları güneye inerek başkent Xanhtos'u ve Likya Birliği'nin diğer kentlerini kurmuşlardı. Üye kentler kendi içinde bağımsız, dışarıda ise Likya

Birliği'ne bağlıydı. Kentler etki güçlerine, yani nüfuslarına göre birlik meclisinde temsil ediliyordu. Bir oyluk, iki oyluk ve üç oyluk statüde kentler vardı. Kentler aynı zamanda kendi aralarında tetrapolisler (dört kent birliği), pentapolisler (beş kent birliği) gibi gruplar da kurmuştu.

Likya Tetrapolisi'ni (Kibytatis Tetrapolisi) oluşturan dört kent şunlardı: Burdur'un Gölhisar ilçesindeki Kibyra ve Boubon. Burdur'un Altınyayla ilçesindeki Balbura. Muğla'nın Fethiye ilçesindeki Oinoanda.

DİLLER KAVŞAĞI KİBYRA

Likya Tetrapolisi'nin bulunduğu coğrafya Likya, Karya, Frigya ve Pisidya arasında bir geçiş bölgesiydi. Birliğin Mithridates Savaşı'nın bitimine kadar varlığını sürdürdüğü düşünülüyor. Kibyra ise İÖ 82'deki değişikliklerle Asia Eyaleti'nin parçası haline geliyor.

Montesquieu "eğer mükemmel bir konfederasyon örneği vermem gerekirse Likya'yı gösteririm" demişti. Likya Birliği, sonraki yüzyıllarda da bu özelliğiyle dünyaya örnek oldu. J. A. Crumer bir

makalesinde "yarımada'nın bu köşesinde yaşadıkları anlaşılan ırkların, isimlerin ve dillerin karışımı oldukça şaşırtıcı" diyor. Bu çokkültürlülüğe uygun olarak Likya tetrapolisinin başkenti Kibyra'da da dört farklı dilin konuşulduğunu Strabon'dan öğreniyoruz. Strabon, bu kentte Pisidya, eski Solymia ve Lidya dilleri ile Yunanca konuşulduğunu *Geographika*'da (Coğrafya) kaydediyor. Yine Strabon'a göre şehir Milyas bölgesinden gelen Pisidyalı kolonistlerce İÖ 3. yüzyılda kurulmuştu, Pisidyalılar kenti ele geçirdikten sonra daha iyi savunulan bir

Kibyra'nın gladyatörlere ait mezarlığı, kentin güneyinden başlayıp stadium ve yukarısına uzanan kutsal yolun kenarında bulunuyor.

bölgeye nakletmişti. Kent iyi yasaları sayesinde güçlendi ve etki alanı Rodos ve Antalya'ya kadar yayıldı. Frigya, Pisidya, Likya ve Karya kültürlerinin izlerini taşıyan kent, ticari ve politik başarısını bölgeler arasında bir köprü olmasından almıştı. Kibyralıların bir başka özelliği de Charles Texier'e göre Dalaman Çayı'nda tomruk taşımacılığı yapıyorlardı. Ayrıca demir işçiliği ve kakmacılığında da ustadılar. Dericiliğin ileri olduğu yazıtlardan, çömlekçilik ise buluntulardan anlaşılıyor. Kibyra hızlı atlarıyla da antik dünyada oldukça ünlenmişti. Keza kahraman savaşçılarıyla da. Kibyra 2 bin süvari ve 30 bin piyadeden oluşan bir orduya sahipti. Gölhisar ilçe sınırlarındaki Kibyra'nın görkemi, arkeolojik kazılar başlamadan önce de

kendini göstermişti aslında. Roma coğrafyasında en detaylı gladyatör kabartmalarına burada rastlanmıştı. Kabartmalar uzmanların deyişiyle "eşine az rastlanır anlatımcı yönü, gladyatör oyunlarının sahne düzenekleri, vahşi hayvanlara ait kafesli arabaların detaylı verilmesi" açısından önemliydi. İS 2. ve 3. yüzyılda gezici gladyatör editörlerinin tertiplediği döğüşlerin yapıldığı Kibyra, "gladyatörler kenti" olarak ünlenmişti. Gladyatör nekropolünde kaçakçıların elinden son anda kurtarılan kabartmalar günümüzde Burdur Müzesi'ni süslüyor. Gladyatörlerin boyalı mezar stellerinden birkaçı ise İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde.

Araştırmacıların ilgisini 19. yüzyıldan itibaren çeken kentte Alman arkeolog Thomas Corsten

1995'ten itibaren epigrafi araştırmaları yaptı. Bölgedeki 600 yazıtı Kibyra bekçisi İsa Eryurt'un rehberliğinde kayda geçiren Corsten daha sonra araştırmalarını *Die Inschriften von Kibyra* adıyla kitaplaştırdı. İsa Eryurt'a Kibyra'yı gezerken sorduğumda şunları söyledi: "Yazıtlarda at eğitmenlerine, doğadan avlanan vahşi hayvanların eğitmenlerine, kent adına çalışan çok iyi vergi memurlarına, ordu komutanlarına ve gladyatörlerin isimlerine rastlanıyor. Ama daha çok adak yazıtları var."

Yazıtlardan biri neredeyse tek örnek olmasıyla diğerlerinden ayrılıyor. Prof. Alan Starling Hall, "An Epigraphical Survey in the Kibyris 1984" makalesinde, Yusufça'da İS 2. yüzyıla ait iki resmi yazıttan birinin su sorununa değindiğini saptamıştı.

Hall, bu yazıtlar için şunları söylüyor: "Küçük Asya'da bu türde karşılaşılan ilk belgedir. Yazıt İtalya'da, İspanya'da ve Kuzey Afrika'da Roma Devleti'nin su kaynaklarının düzenlenmesiyle ilgili sorunlara yaklaşımı konusundaki tutumuna çok kıymetli bir destektir." Laodiceia antik kentinde 2015'te bulunan 1900 yıllık su kullanım yasasıyla, Küçük Asya'da suyun kullanımına dair yazıta bir kardeş daha geldi.

Kibyra'yı kuranların bilinçli bir şehircilik örneği verdikleri söylenmeli. Üç tepede teraslama yapılarak kurulan kentte hiçbir yapı diğerinin manzarasını kesmeyecek şekilde arazinin doğal yapısına uygun yerleştirilmiş. Ayrıca ana caddeler yan yollarla bağlanarak düzenli bir kent oluşturulmuş.

Likya Tetrapolisi kentleri, kaya kabartmaları açısından zengin. Balboura'nın yazılık yerleşimi olan Kırkpınar Yaylası'nda, Kırkpınar Suyu'nun çıktığı kayada bulunan dokuz figürlü kabartma, yöredeki dikkat çekici örneklerden (en üstte). Roma İmparatorluğu'nun egemen olduğu topraklarda en ayrıntılı gladyatör kabartmalarının bir kısmı, "gladyatörler kenti" olarak bilinen Kibyra'da bulundu. Kaçakçıların elinden son anda kurtarılan kabartmalar şimdi Burdur Müzesi'nde (üstte altta).

Kibyra kazılarının en görkemli ve ses getiren buluntusuna 2009'da ulaşıldı: Odeionun orkestra zeminini kaplayan Medusa başı.

Burdur Müzesi müdürü H. Ali Ekinci başkanlığında, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Şükrü Özüdoğru ve Yrd. Doç. Dr. Eray Dökü tarafından sürdürülen Kibyra kazılarında kentin 395 hektarlık 1. derecede sit alanıyla, Küçük Asya'nın en büyük antik yerleşimlerinden biri olduğu saptandı. Öyle ki Kibyra'nın sit alanı Ephesos'tan iki kat büyük. Özüdoğru, kazılarda ilk yıllarda Roma dönemi anıtsal yapıları üzerinde yoğunlaştıklarını ve bu yapıların özellikleri itibarıyla tekil örnekler olduğunu söylüyor. "Kibyra'nın odeionu, stadiumu, tiyatrosu ve hamamı görkemli yapılar; 3 bin 600 kişilik odeon, Anadolu'daki sağlam örneklerden. Kışın sert iklimde müzik, toplantı, tiyatro yapılan kapalı bir alana duyulan gereksinim sonucu yapılmış, dünyanın en büyük odeionlarından biri. Yaklaşık 11 bin kişilik anıtsal stadium da öyle. Stadium mimari özellikleriyle benzersiz ve Anadolu'nun en büyük üç dört stadiumundan biri. Kibyra hamamı da Anadolu'nun en büyüklerinden. Tiyatronun en önemli özelliklerinden biri caveasının (oturma sıraları) oldukça dik konumlanması. En arka sıradan sahneye bakıldığında bu özelliği daha iyi fark ediliyor."

KORUYUCU MEDUSA

Kibyra kazılarının en görkemli ve ses getiren buluntusuna ise 2009'da ulaşıldı. Odeionun orkestra zeminini kaplayan 11x4.5 metre boyutlarında, Medusa başına ait döşeme, bir orkestra zemininde karşılaşılan ilk örnek olması nedeniyle benzersiz. Medusa antik dönemlerde başta tapınaklar olmak üzere çeşitli kamu yapılarında koruyucu özelliğinden yararlanılan bir gorgondu, ama bir odeionun orkestra zemininde ilk defa karşılaşıyordu. Derken 2011'de odeionun dış cephesinde 560 metre karelik büyüklüğüyle Anadolu'nun sağlam

Antik dönemde koruyucu özelliğine inanıldığı için başta tapınaklar olmak üzere kamu yapılarında Medusa başına sıklıkla yer veriliyordu. Kibyra Odeionu'nun orkestra zemininde de 11 x 4.5 metre boyutlarında bir Medusa bulunuyor. Bu döşeme, bir orkestra zemininde karşılaşılan ilk örnek olması nedeniyle benzersiz.

durumdaki en büyük mozaigine ulaşıldı. 2016 kazı sezonunun en göze çarpan yapısı ise yukarı agora anıtsal çeşmesiydi. Çeşmeye Böğrüdelik'in suyunun getirilip eski fonksiyonunun kazandırılması hedefleniyor. Yakın gelecekte turizme açılması planlanan Kibyra'da ziyaretçiler antik dönemlerde olduğu gibi çeşmeden su içip serinleyebilecek.

Sonuçta Kibyra UNESCO'nun kapılarını zorlamaya başladı ve 2016'da UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alındı. Gölhisarlılar bunun

öneminin farkında elbette. UNESCO'nun listesinde yer almak, Kibyra'nın sadece Türkiye'de değil, dünya ölçeğinde tanınması ve turizm hareketliliği demek. Kibyra şimdi bu yeni konumuna hazırlanıyor. Kenti kültür turizmine kazandırabilmek için çevre düzenlemesi ve karşılama merkezi projeleri hayata geçirilmeye çalışılıyor. Kenti tanıtmak için ayrıca sanatsal etkinlikler yapılıyor. Antikçağın önemli kültür sanat kenti Kibyra'da yaklaşık 2 bin yıl sonra, 24 Eylül 2017'de düzenlenen Senfonik

Kıbyra'nın bekçisi İsa Eryurt ve köpeği Cesur, kentin doğu nekropolünde. Anıtsal oda mezarların bulunduğu bu alana üst sınıf ailelerin üyeleri gömülüyordu (üstte). Boubon antik kentinde Alacın mevkiinde bulunan Likya tipli kaya mezarında herhangi bir yazıt saptanamadığından kime ait olduğu bilinmiyor. Varsayımlardan biri, Boubon seçkinlerinden birine ait olduğu yönünde (altta).

Likya Tetrapolisi'nin bulunduğu coğrafya Likya, Karya, Frigya ve Pisidya arasında bir geçiş bölgesiydi.

Türküler Konseri'nde İzmir Devlet Senfoni Orkestrası, Anadolu türkülerini yorumladı. Etkinliğe yöre sakinleri de büyük ilgi gösterdi.

YÜKSEKTEKİ BALBOURA

Burdur'un Altınyayla ilçesindeki Balboursa, Likya'nın en yüksek rakımlı ve başkent Xanthos'a en uzak kentiydi. Kalıntılarının zengin olduğunu daha önceki yaz ziyaretlerimden anımsıyorum, ama kışın kar altında, akropoldeki surlar ve tiyatrolar hariç hiçbirini görmek olası değil. Balboursa'nın tiyatroları benzersiz özelliklere sahip. Düzlükteki aşağı şehirde bulunan tiyatro sahne kısmında düz bir platforma, platformu alttan destekleyen altı kemere sahip. *Likya'ya Yolculuklar* kitabının yazarı Spratt buranın hayvan dövuşleri için kullanıldığını, *Eskiçağda Likya Bölgesi* kitabının yazarı Bean ise küçük platformun konuşmacı rostrumu (kürsü) olabileceğini kaydetmişti. Belki de özgürlüklerine düşkün Likyalıların kendini ifade edebildiği bir platformdu burası. Yukarı tiyatro ise Sagalassos'takiyle birlikte dünyanın rakımı en yüksek tiyatrolarından biri. Tiyatro, destek duvarıyla eşsiz ve kare biçimli bloklarla çıkıntı oluşturan beş duvarla desteklenmiş. Pisidya'daki Milyas tiyatrosunda olduğu gibi doğal bir kayaya yaslanan tiyatronun caveası sağda 16 ve solda 15 sıraya sahip.

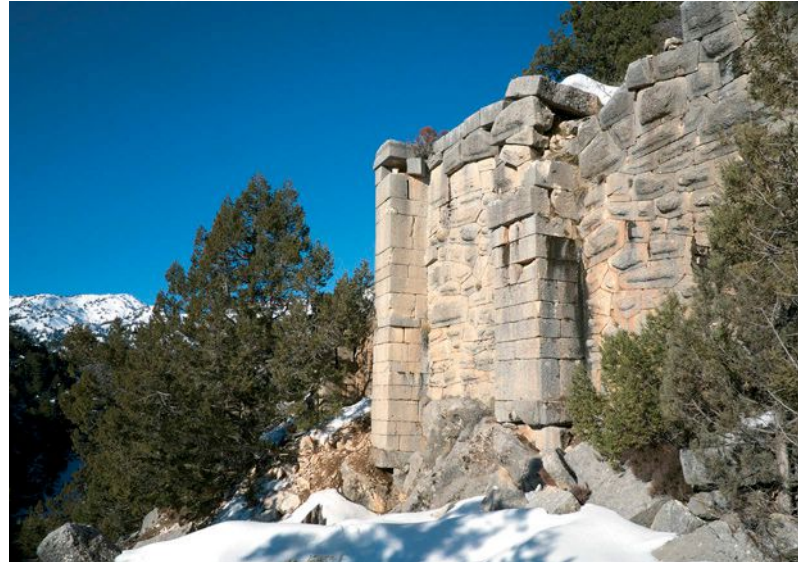
Ardıç ağaçlarının süslediği nefes kesici bir coğrafyaya sahip Balboursa. Aşağılardaki çoban kulübelerinden gelen köpek havlamaları eşliğinde gezdiğimiz akropol, poligonol stildeki duvarlarla çevrilmiş. Ziyaretçileri Dirmil-Fethiye karayolunun dibinde karşılayan Roma döneminden kalma bir hereon (anıt mezar) ise kar altında. Gözlerden ırak olması Balboursa'yı kaçakçıların kucağına itmiş ve özellikle kentin agorası delik deşik edilmiş.

G. Bean "kökenini kimsenin bilmediği Çölkayığı adıyla da anılır" diyor Balboursa için. Kenti gezerken karşılaştığımız Yusuf Dazkırı ve Hüseyin Aksarı, "tereyağı elde etmek amacıyla silindir şeklinde, tahtadan yapılan yayığa 'çolkat' ya da 'çölkayık' denir" diye açıklıyor durumu. Kentin güneyinden çıkan kaynak suyunun duvar yapısı köylülerce yayığın şekline benzetilmiş ve kalıntılar "çölkayık" olarak adlandırılmış. Spratt'ın duyduğu Katara ismi Kadıra şekline dönüşmüş durumda ve Dirmilliler,

Balboursa'nın doğusundaki ovaya "Kadıra Ovası" veya "Gen Ovası" diyor. Eşen Çayı'na inen vadi yine "Kadıra Vadisi" olarak adlandırılıyor.

Balboursa çevresinde yüzey araştırması araştırmaları yapan J. James Coulton, *The Balboursa Survey* adlı iki ciltlik eserinde Balboursa'nın tarihine, çevresiyle ilişkilerine ve yüzeydeki kalıntılara ayrıntılarıyla yer vermiş, Balboursa çevresinde yapılan hayvancılığa ve tarıma değinmiş. Coulton, Balboursa'da ekin yetiştiriciliğinin yaygın olarak yapıldığını, bulunan sıkma makinelerinden bu rakımda üzümün başarılı bir şekilde yetiştirildiğini, zeytin

Balboursa, Likya Tetrapolisi'nin Burdur'un Altınyayla ilçesindeki üyesi. Kentin tiyatrosu, dünyanın en yüksek rakımlı tiyatrolarından biri (altta). Yatan aslan, Likya Tetrapolisi'nin simgesiydi. Boubon'dan İbecik Orman Dairesi'ne getirilen aslan, sol pençesiyle bir atın başını kavramış (en altta).

Likya Tetrapolisi'nin bir diğer üyesi Muğla'nın Fethiye ilçesindeki Oinoanda. Kentin akropolünden Likya coğrafyasının etkileyici manzarası ve Eşen Çayı üzerindeki Eşen 1 Barajı seyrediliyor.

yetiştiriciliğinin denendiğini fakat başarılı olunamadığını, hayvancılığın geçmiş zamanlarda daha büyük rolü olduğunu saptamıştı. Balboursa topraklarında birçok taş tümülüsünün varlığı ve kentin sınır yazıtları yine yüzey araştırmalarında saptanmış.

Balboursa'nın yazlık yerleşimi konumundaki Kırkpınar Yaylası, Kırkpınar suyunun çıktığı kaya ve kayalardaki kabartmalarıyla -Beyşehir Eflatunpınar'da olduğu gibi- Hitit kutsal su alanlarını çağrıştıran bir görünüme sahip. Buradaki dokuz figürlü kaya kabartmasını C. Naour "Pisidya Tanrıcısı" olarak adlandırmıştı. Fakat Balboursa'yı özgün kılan şey Theos Alandros ve Theos Akhaïos gibi Atlı Tanrıların Anadolu'da sadece bu yörede görülmesiydi.

İMPARATORLAR KENTİ BOUBON

Boubon ise yurtdışına kaçırılan bronz imparator heykelleriyle ünlü. Özellikle 1967-1971 yılları arasında yapılan kaçak kazılar sonucu ören yeri delik deşik edilmiş. Eteklerden başlayarak Dikmen Tepe'nin zirvelerine kadar bütün ören yerinde kum tepelikleri ve çukurlar oluşmuş. Binyıllar önce kaçakçılara karşı ortak mücadele verip İmparator Commodus'tan teşekkür mektubu alan Boubon, Likya Birliği'nde iki oylu şehir statüsünden üç oylu şehir statüsüne yükseltilmişti; Xanthos, Patara ve birliğin diğer birinci sınıf şehirleriyle aynı seviyeye gelmişti. Fakat kaçakçılık olaylarıyla kazma ve küreklerle kent talan edildi ve Gölhisar'ın İbecik Köyü, kendilerine kuşaklar boyunca hizmet edecek bir kültür varlığından mahrum kaldı.

Boubon'daki yüzey üstü kalıntılarını taçlandıran yapının sebasteion binası (onurlandırılmış imparatorların kült mekânı) olduğunu söylemek yanlış olmaz. Boubonlular imparator ve imparatoriçelerin bronzdan heykellerine tapınmışlardı. Sebasteion binasındaki heykeller 11 imparator ve imparatoriçeye aitti. Poppaia Sabeina'dan başlayarak (63-65), Valerianus (ölüm tarihi 258), oğlu Gallianus ve eşi Salonina (253-268) onurlandırılmıştı. Böylece Boubon Sebasteionu'nun tarihi 200 yıllık bir süreyi kapsıyordu.

Oinoanda'ya ününü sağlayan özellik, iyi yaşamamanın ve mutlu olmanın felsefi sırları gibi konuları Epikür bakış açısıyla anlatan yazıt.

Likya Tetrapolis'i'nde yoğun bir dioskur kültüne rastlanıyor. "Zeus'un ikizleri" olarak da adlandırılan dioskurlara ait en ayrıntılı kabartmaların yer aldığı Atçayırı (Kızılbel), yakın dönemde vandalizmin kurbanı oldu ve kaçakçılar tarafından dinamitle tahrip edildi.

Prof. Jale İnan "Özellikle Anadolu'da imparator kültürünün 3. yüzyılın ortalarına kadar devam ettiğini göstermekle Boubon Sebasteionu büyük önem taşır" görüşünde. Boubon'dan söz ederken Bayram'dan söz etmemek olmaz kanımca. Yazımını yeni bitirdiğim *Tanrılaştırılmış İmparatorlar* romanımda ayrıntılarıyla anlattığım üzere, kendi halinde bir inşaat işçisi olan Bayram, 14 bronz heykelden 13'ünü pazarlayacak kadar olayların merkezinde yer almıştı. Kaçakçılık parayı, para mücadeleyi, mücadele çekememezliği, düşmanlığı beraberinde getirmiş ve en sonunda da öldürülmüştü. Ağabeyinin tuttuğu defterdeki "Antikacılar" bölümünde anlatılanlar ve Prof. Jale İnan tarafından yapılan kurtarma kazısıyla heykellerin kaidelerindeki yazıtları bulunmuş ve heykellerin yerinin kanıtlanması mümkün olmuştu.

İnan'ın *Boubon Sebasteionu ve Heykelleri Üzerine Son Araştırmalar* kitabında ayrıntılı olarak anlatıldığı gibi Boubon'dan kaçırılan heykeller dünyanın en seçkin müzelerinde ve özel koleksiyonlarında ortaya çıkmıştı. Burdur Müzesi'nde sergilenen İmparator Valerianus'a ait heykel ise Bayram'ın heykeli bulanlarla fiyatta anlaşamaması

sonucu kaçakçıları jandarmaya ihbar etmesiyle müzeye kazandırılmıştı.

Burdur Müzesi Müdürü H.Ali Ekinci'ye göre Boubon'la ilgili tartışmalar henüz sona ermiş değil: "Şimdiye kadar, sikkeler ve kaynaklara göre Anadolu'da 200 kadar sebasteion saptanmış. Bütün bunlara rağmen sebasteion kültürü tam olarak açıklığa kavuşturulamamış. Bu kadar kaliteli malzemeden, bu güzellikte ve bu bollukta heykeller, böyle küçük bir kentte nasıl ve neden yapıldı? Çevrede başka bir yerde yapıldıysa neden bu kente kondu? Eğer bronzdan bu heykeller yurtdışına kaçırılmasa ve kendi kaidesi üzerinde Burdur Müzesi'nde veya diğer bir önemli müzede sergilenebilseydi bu eşsiz tarihi belgeyi toplu olarak görebilmek mümkün olacaktı ve inanıyorum Boubon'un tanıtımı açısından önemli bir işlev üstlenecekti."

FİLOZOF OİNOANDA

Tetrapolisin diğer kenti Oinoanda'yı ise bekçi Sedat Atçı ile birlikte gezmek gerekiyor. Fethiye'nin İncealiler Köyü'nden dik bir patika ile ulaşılan kentte Sedat'ın anlattığı kaçakçılık olayları son derece düşündürücü. Sedat kendinden önce kentte bekçilik

yapan babasını, kendi deyimiyle “antika kaçakçılığından gözü dönmüş” kaçakçılarla silah silaha çarpışırken kaybetmiş, daha sonra bayrağı devralmış. İncealiler’den yukarılara kara bata çıka tırmanırken bana Hz. Ali’nin bir dağdan diğer bir dağa atlayan atının bıraktığı izleri konu alan “Düldül İzi Söylentisi” ile antik kentin bulunduğu tepede kabartması yer alan “Anıt Kuşu”nun söylentisini anlatıyor.

Kentte İS 125’te çok konuşulan müzik festivalinin kurucusu C. Iulius Demosthenes’in bir heykel kaidesi saptansa da Oinoanda’ya asıl ününü sağlayan özellik, kentin bir vatandaşı olan Epikür okulu filozofu Diyojen’in (Sinoplu Diyojen değil) söylevini de içeren uzun bir yazıt. Yazıtlar arkeolog Martin Bachmann’ın özverili çabalarıyla toplanıp çelik kaplama bir depoda korumaya alınmış. Bazı parçalar zarar görmemeleri için bulundukları yerde bırakılmış. Sedat deponun yapımı sırasında yöre insanının özverisini de anlatıyor bu arada. “Deponun inşasında kullanılan, toplam ağırlığı 12 tonu aşan, bazı parçaları tek başına 250 kiloyu bulan malzemeler sarp dağlık arazide köylülerimizin özverili çabalarıyla taşındı. Atlar olsun eşekçikler olsun bu runlarından soludular malzemeleri dağa çıkarmak

için. Sonuçta çelik kaplama, hırsızlara karşı dayanıklı bir depo inşa edildi ve buraya 90’dan fazla Diyojen yazıtı, kitap gibi raflara dizildi.”

Antik dünyanın en büyük taş yazıtlarından biri olduğu kabul edilen ve bir felsefe akımının bütün içeriğine sahip sıra dışı bir yazıt söz konusu olan. Yaklaşık 300 metrekare ve 25 bin kelimeden oluşan, 65-80 metre genişliği ve 3.60 metre yüksekliğe sahip yazıtlarda dünyanın oluşumu, hayallerin ve rüyaların doğası, şans teorisi, iyi yaşamının, mutlu olmanın felsefi sırları gibi konular Epikür bakış açısıyla anlatılıyor. Epikür’ün felsefesinin amacı “her şeyden önce insanları korkudan, yalnızca ölüm korkusundan değil, yaşamak korkusundan da kurtarmak” şeklinde özetlemek mümkün. “Yok olmak kaçınılmaz yazgımız olduğuna göre elimizdeki bu tek hayattan fazlasını almamız. Amacımız bu dünyada iyi yaşamak, bu dünyada mutlu olmaktır.”

Pamukkale, Fethiye ve Antalya üçgeninin ortasındaki Likya Tetrapolisi’nde keşfedebilecek çok şey var. Benim sık sık uğradığım, doğduğum, yetiştiğim bu topraklar nice güzelliği ve tarihten süzülüş hikâyeyi barındırıyor... ●

Likya Tetrapolisi’nin başkentliğini yapan ve 2016’da UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi’ne giren Kibyra üç tepe üzerine kurulu. Stadium mimari özellikleriyle benzersiz ve Anadolu’daki en büyük örneklerden biri.

İSVİÇRE - BERN DAĞLARI

Alpler'in kalbi

Ürpertici Kuzey Duvarı'ndan
yalnız ve karlı zirvelere,
insanın başını döndüren
vadilerden ışık saçan
şelalelere, buzul mavisi
göllerden dudak uçuklatıcı
manzaralara... İsviçre
Alpleri'nin Berner Oberland
bölgesindeki destansı
yolculuk, insana dört mevsim
farklı hazlar sunuyor.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: ERSİN DEMİREL

İsviçre denilince akla
ilk gelen özelliklerden
biri, insanda önünden
dakikalarca ayrılamayacağı
duygusu yaratan
manzaralar. Sonbaharla
birlikte Brienz Gölü de bu
tür bir tablo oluşturuyor.

Gökyüzüyle bütünleşen dağların zirvelerinden

Lauterbrunnen çevresi tam
72 şelaleye ev sahipliği yapıyor.
Goethe ve Lord Byron'un önünde
şairler yazdığı Staubbach,
297 metreden dökülüyor.

A

vrupa'nın en yüksekteki tren istasyonuna (3 bin 454 metre) tırmanan Jungfrau dişli treni, yolculuğun sonuna doğru yedi buçuk kilometrelik bir tünelle giriyor. Karanlığı yararak raylar üzerinde ilerlerken, 20. yüzyılın en büyük teknolojik başarılarından biri olduğunu düşünüyorum söz konusu demiryolunun. Olanakların kısıtlı, malzemelerin yetersiz olduğu 1912 yılı koşullarında, 3 bin kişinin 15 yıl boyunca insanüstü gayret ve azimle çalışması sonucu inşa edilmiş bu dev eser. İnsanoğlunun sınırsız fiziksel ve akıl gücünün görkemli göstergelerinden biri olan tünelin en önemli özelliği ise yolcuların hava alması ve buzulları izleyebilmesi için kayalara oyulmuş manzara pencerelerine sahip olmasıdır. Eiger Dağı'nın bağrına açılan tünel, spiral bir yol izleyerek tırmanırken 2 bin 865 metredeki Eismeer (Buz Denizi) İstasyonu'nda duruyor acı bir frenle. Tüm yolcularla birlikte inip gün ışığını takip ederek, Eiger Buzulu'nu önümüze seren kaya pencere önüne geliyorum. Altımızda bembeyaz devasa gövdesiyle buzul, keskin güneş ışınlarını yansıtarak Grindelwald Vadisi'ne akıyor.

Bir sonraki durak ise ünlü Kuzey Duvarı (North Face) filminin çekildiği Eigerwand (Eiger Duvarı) istasyonu. Pencereden bakarken 1936 yılındaki dramatik dağ tırmanışını anlatan

buzullar sarkarken kayalık yamaçlardan köpük köpük şelaleler salınıyor.

Yaklaşık 2 bin metredeki
Grimsel Gölü'nün sularını
Fiescherhorner (4 bin 274 metre)
ve Fiasteraarhorn (4 bin 274
metre) dağlarından doğan Aare
Nehri sağlıyor.

filmin son sahnesi geliyor aklıma. Buzlu bir kaya üzerinden Luise Fellner, ip üzerinde havada salınan ve donmak üzere olan sevgilisi Tony Kurz'a sesleniyor acı içerisinde. Dağcılar arasında "Ölüm Duvarı" ismiyle anılan rotayı tercih ederek 3 bin 970 metrelik Eiger Zirvesi'ne ilk tırmanan olmak isteyen dört dağcının trajik hikâyesi göz pınarlarımı nemlendiriyor. Bu olaydan sonra Bern Kantonu tarafından bir süre tırmanışın yasaklandığı Alpler'in son kalesi, aynı rotadan ancak 1938 yılında fethedilebiliyor. Vagonumuza geri dönerken filmin başrol karakterlerinden dağcı Andi Hinterstoisser'in repliği çınıyor kulaklarımda: "En iyi olsan bile şansın daima yanında olması gerekir!"

İsviçre denilince gözlerimizde canlanan ilk imge, yılın herhangi bir zamanında görülemeye değer tablo misali manzaralardır. Ülkeye adım attığınızdan itibaren hayal bile edemeyeceği-

yerdi. Başkentin güneyine yayılan bu popüler ve çekici bölge, İsviçre'nin niçin dünyanın en iyi doğa sporları merkezlerinden biri olduğunun somut bir göstergesi aynı zamanda.

are Nehri'yle birbirine bağlanan Thun ve Brienz göllerinin etrafına konuşlanan Berner Oberland coğrafyası, 500 metre rakımdaki vadi tabanlarından 4 bin 300 metrelik

sivri kayalık zirvelere uzanıyor. Bu yükseklik skalasının değişkenliği, Güney Alpler'den farklı olarak yöredeki iklimin nemli ve serin olmasına yol açıyor. İklimsel farklılıklar yazın cıvıl cıvıl, kışın ise yer yer buzlu bir hareketsizliğe büründürüyor Berner Oberland'ı. Alçak kesimlerde bahar ve yaz mevsimi, yüksek kesimlerde ise kış mevsiminin tüm özendirici ayrıntıları sergileniyor gün içerisinde.

İsviçre'nin başkenti Bern şehir merkezinin güneydoğusundaki Gurten Tepesi'nden, mavi gökyüzüne beyaz kıvrımlarla süzülen Alp Dağları'nın çok yönlü manzarasını seyrediyorum kahvemi yudumlarken. Dünya standartlarında etkinlikler ve muhteşem deneyimler için pek çok fırsat sunan emsalsiz Berner Oberland, her yaş ve ekonomik kategorideki gezgine seçkin alternatiflerle hitap ediyor. Dört mevsim kar ve buzulla kaplı muhteşem Alp Dağları, akarsuların oyduğu V şeklinde vadiler, buzullardan kalan dev kaya blokları, çiçeklerin coşturduğu Alpin çayırlar, her mevsim tuvale dönüşen ormanlar, kayalık yamaçlar, yumuşak eğimli yemyeşil dağ sırtları, buzulların yarattığı soluk mavi göller, yeşile kesmiş yükseklerden büyük bir homurtuyla atlayan şelaleler, doğaya uyumlu ahşap evler, büyüleyici minik dağ köyleri, tam donanımlı tatil merkezleri... Gurten Tepesi'ndeki kafeden ayrılırken manzarayı anlamlandırarak dorukları selamlıyorum saygıyla.

Bern'den yola çıkıp Berner Oberland'ın güzelliklerini keşfetmeye hazırlanıyorum. İlk durağım buzul çağında oluşmuş aynı isimli gölün batı kıyısına konumlanan Thun şehri. Ana caddesindeki iki katlı evler, şato ve romanesk

Berner Oberland heybetli dorukları, buzul kütleleri, gölleriyle Alpler'in kalbi.

niz panoramik görüntülerin içinden geçersiniz. Ama hiçbirisi, ülkenin ortasına konumlanan Berner Oberland ile kıyaslanamaz. Yekpare buzul kütleleri ve heybetli doruklarıyla İsviçre Alpleri'nin kalbidir bu emsalsiz doğal dokusu bozulmamış coğrafya.

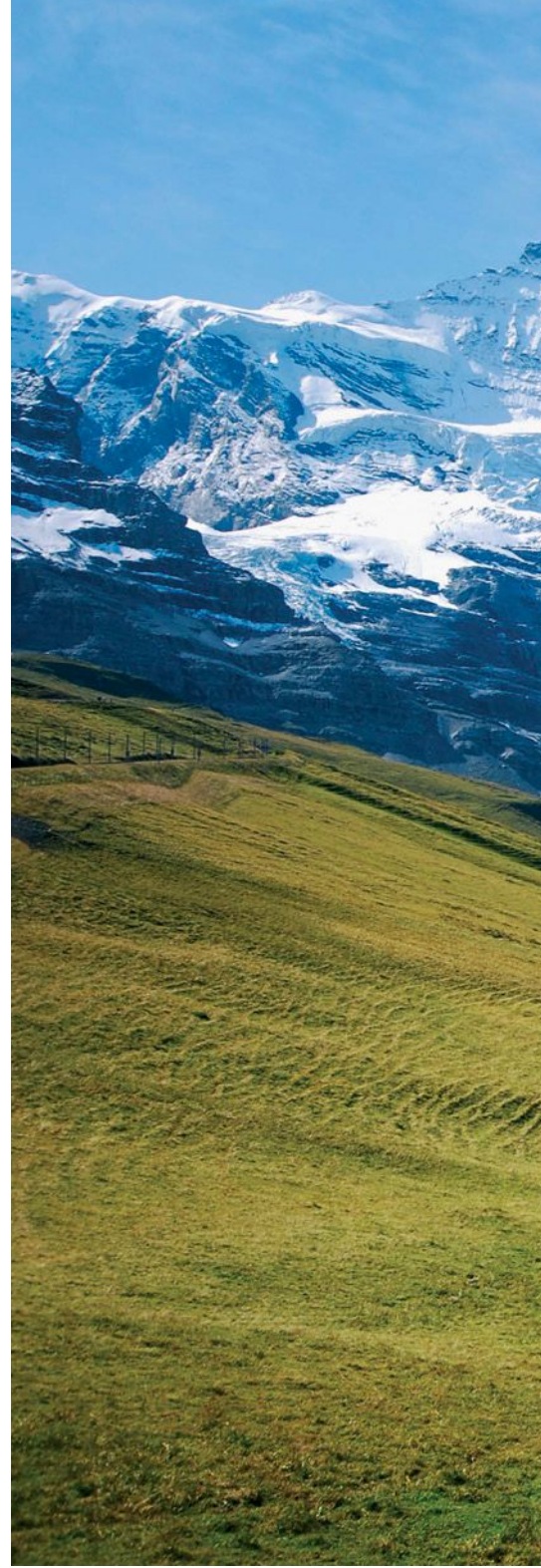
DOĞANIN DESTANI

İsviçre Konfederasyonu'nu oluşturan 26 kantondan biri olan Bern, kuzeybatıda Fransa sınırından güneyde Alpler'in zirvelerine kadar uzanır. Turizm otoriteleri; doğal güzellikler, yerleşim merkezleri ve arazi yapısının farklılığını temel alarak kantonu "kuzey bölgesi ve kent merkezi" ile "güneydeki Alpler ve tatil merkezleri" olarak iki kısma ayırır. Sayısız karlı zirve ve 600'den fazla gölü barındıran Berner Oberland, kayak ve dağ yürüyüşlerinin henüz yaygın olmadığı 19. yüzyılda bile İngiliz ve Fransız seçkinlerinin lüks otellerde dinlenmek, ya da Alp Sıradağları'nı seyretmek için rağbet ettikleri bir

İklimsel farklılıklar nedeniyle Berner Oberland yazın cıvıl cıvıl, kışın ise yer yer buzlu bir hareketsizliğe bürünüyor.

Bern şehrinin güneyine yayılan Berner Oberland bölgesi, tüm Alpler'in doğa sporları açısından en cazip köşelerinden (altta). Eiger, Mönch ve Jungfrau dağlarının gölgelendirdiği Kleine Scheidegg, 2 bin metrede önemli bir geçit (sağda).

kulesiyle eski kent, ortaçağ karakterini hâlâ korumakta. Bağ ve bahçeleriyle ünlü yakınlardaki Spiez kasabasından 2 bin 632 metrelik doğal bir piramit olan Niesen'e funikülerle çıkılabilir. Pek çok ünlünün mesken tuttuğu Gstaad Kayak Merkezi ise Thun yerleşiminin güneyinde yer alıyor. Bense çevresinde yaklaşık 550 kilometrelik yürüyüş ağı bulunan Kander Vadisi'ne çeviriyorum rotamı. 44 kilometrelik vadi içinde yükselirken yolun sağ tarafındaki tabelanın çağrısına uyup, Blausee'ye (Mavi Göl) sapıyorum öncelikle. Avuç içi kadar bir su birikintisinin,

çevre düzenlemesiyle nasıl bir turizm merkezi oluşturulduğunun dersini veriyor dağlar arasındaki zümrüt göl. İyi asfaltlanmış virajlı yol; Doldenhorn (3 bin 643), Fründelhorn (3 bin 369), Blüemlisalp (3 bin 663) ve Oeschinenhorn (3 bin 486) dağlarının sarmaladığı Kandersteg köyüne getiriyor beni. Yemyeşil vadi içindeki bu şirin yerleşim, 2 bin 314 metre yükseklikteki Gemmipass Geçidi'yle Valis Kantonu'na bağlanıyor. Bindiğim teleferik, hiçbir yere benzemeyen bir bölgeye taşıyor beni. Gökyüzüyle bütünleşen dağların zirvelerinden buzullar sarkarken

kayalık yamaçlardan köpük köpük şelaleler salınıyor. Şelalelerin bir kısmı ise dağların avuçladığı berrak bir göle akıyor nazlı nazlı. UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki Oeschinensee, güzelliğinin farkında; göl kurumla ısıldıyor maviden yeşile dönen rengiyle. Göl kıyısındaki patikada yürüyüş yaparken, göz okşayan bu ağırbaşlı güzellik karşısında eriyorum keyiften.

Almanca ismi Thunersee olan Thun Gölü'nün güneyi otoyol, kuzeyi ise pitoresk manzarlara içeren dar köy yoluyla aşıyor. Üç yıl önce pastel sonbahar renklerinde geçtiğim panoramik

güzergâhı, bu kez yeşile kesmiş haliyle görüyorum. Göldeki hafif dalga sesleri, ormanın kokusu, doğanın renkleri eşliğinde sürüyor yolculuk. Berner Oberland bölgesinin merkezi sayılan Interlaken yerleşimine girerken, havada spin atan rengârenk yamaç paraşütleri karşılıyor beni. İşte İsviçre'ye gelme nedenlerinden biri daha! Gününbirlik doğa yürüyüşü, uzun soluklu dağ yürüyüşü, bisiklet, kanyoning, rafting, kaya tırmanışı, bungee jumping, buz tırmanışı, yamaç paraşütü, gökyüzü dalışı, cip safari başta olmak üzere her türlü macera sporlarına açılan büyü

**Eiger Buzulu yürüyüş rotası
üzerindeki Kleine Scheidegg'in
kuzeyinden Grindelwald Vadisi'nin
etkileyici manzarası ve göller
seyredilebiliyor.**

bir kapı Interlaken. Adından da anlaşılacağı gibi Thun ve Brienz gölleri arasına kurulan Interlaken, şapkasında kar örtüsü hiç kalkmayan Jungfrau Zirvesi'nin harika manzarasına hâkim bir konumda yer alıyor. Otel, restoran ve dükkanlarla dolu Höheweg Bulvarı'nda kısa bir tur atarken, ruhuna dokunuyorum beldenin. Ana cadde üzerinde yürürken rastladığım farklı milletlerden insanlar, kentin uluslararası bir turizm merkezi olduğunu kanıtıyor bana.

Höheweg Bulvarı boyunca hizmet veren tesislerin hemen hepsi, dağcılık serüveninin kâbesi sayılan Eiger, Mönch ve Jungfrau dağlarıyla göz temasında. Eğer bu dağları yakından görmek istiyorsanız, Jungfrau trenine binmeniz gerekiyor. Grindelwald veya Lauterbrunnen istasyonlarından geçen iki farklı seçeneğe sahip yolculuk, Kleine Scheidegg İstasyonu'nda dişli tren aktarmasıyla Avrupa'nın en yüksek istasyonuna tırmanır. İnsan aklının sınırlarını zorlayan Jungfraujoch istasyon binasının terasından dağlara dokunabilir ya da buz üzerinde yürüyüş yapabilirsiniz. Yılda yaklaşık 2 milyon kişinin ziyaret ettiği terastan, 25 kilometre ile Alpler'in en uzun buzulu olan, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Aletschgletscher Buzulu'nu seyrederim. Kilometrelerce aşağıda Glacier Express'in uğradığı Brig yerleşimi (Zermatt-St. Moritz arasında Alpler'den geçen ve UNESCO listesine adını yazdıran tren yolculuğu) görüş alanıma giriyor. Buz sarayındaki heykelleri gördükten sonra Kleine Scheidegg istasyonuna dönüyorum öğlene doğru. Haritamdaki yürüyüş rotaları arasında en manzaralı olan Lauberhorn parkurunu seçip, patikanın rehberliğinde 2 bin 412 metredeki zirveye yöneliyorum. Doruk noktasına eriştiğimde, şaşkınlıktan nereye bakacağımı bilemiyorum bir an. Güneyde korkuyla karışık hayranlık uyandıran üç kız kardeşler (Eiger,

İsviçre’de en dağlık bölgelerde bile her yere tren veya teleferik sistemiyle ulaşmak mümkün.

Mönch, Jungfrau), kuzeyde Wengen ve Interlaken yerleşimleri, batı istikametinde tepelerinden şelalelerin aktığı Lauterbrunnen Vadisi ve doğuda ise tüm ayrıntısıyla Grindelwald Vadisi. Tehditkâr görünen Kuzey Duvarı’na bakıp “kim buraya tırmanmak ister ki” diye söyleniyorum ama hemen ardından “zirveden nasıl bir manzara görünür acaba?” sorusu usumu zorluyor.

Bu nefis tren yolculuğunun dönüşünde “Şelaleler Vadisi” olarak anılan Lauterbrunnen’de iniyorum. Sınırlarında Wengen, Mürren, Gimmelwald, Stechelberg ve Isenfluh gibi turistik köyler bulunan yerleşim, hayranlık uyandıran bir arazi yapısına sahip. Yemyeşil ormanlar ve Alpin çayırlarla kuşatılmış derin vadiye, karlı tepelerden akan

Greyffenbach, Staubbach, Spissbach, Buchenbach, Mürrenbach, Schmadribach, Trümmelbach ve Hasenbach başta olmak üzere tam 72 şelale renk katıyor. Güzelliklerinden esinlenerek Goethe ve Lord Byron’un önünde şiirler yazdığı Staubbach Şelalesi, 297 metreden dökülüyor senfonik bir ezgi gibi. Asansörle ulaşılabilen Trümmelbach Şelalesi ise aydınlatılmış bir mağara içinde kayalardan fışkırıyor tüm gücüyle. Lauterbrunnen’den Stechelberg’e uzanan üç kilometrelik yürüyüş yolunu adımlayıp bu doğa harikalarını seyrediyorum.

İsviçre’nin genelinde olduğu gibi burada da her yere mükemmel tren veya teleferik sistemiyle ulaşmak mümkün. Kasabanın batı tarafındaki doğal bir taraçaya kurulan Mürren, Gimmelwald, Winteregg kış aylarının ilgi odağı. Bu üç köyün üstünde yer alan ve tepesinde döner bir restoran bulunan Schilthorn, 1969

Sınırlarında Gimmelwald, Senden, Mürren, Stechelberg gibi köyler barındıran Lauterbrunnen, yemyeşil çayırlarla kaplı benzersiz bir yöre (karşı sayfada). İsviçre genelinde olduğu gibi Berner Oberland’da da iyi organize edilmiş, işaretleme ve tabelalarla desteklenmiş yürüyüş rotaları bulunuyor (altta).

İsviçre'nin hangi kırsal bölgesine giderseniz gidin, besilli cüsseleri ve engin çayırıklarda yankılanan çingıraklarıyla ülkenin simgelerinden biri olan ineklerle karşılaşırsınız.

yılında çekilen “Kraliçenin Hizmetinde” adlı James Bond filmiyle biliniyor. Oldukça pahalı bir yolculuk sonucu ulaşılabilen 2 bin 970 metrelik doruk noktasından Mont Blanc, Jura, Vosges ve Bern Alpleri manzarası seyredilebiliyor.

BUZUL GÖLLERİNİN PEŞİNDE

Berner Oberland'daki son günümde, İsviçre'de yaşayan arkadaşım Oya Ortakmaç'ın cipiyle Brienz Gölü tarafına geçiyoruz. Daha vahşi bir doğaya sahip olan masmavi Brienz Gölü, Aare Nehri'yle Thun Gölü'ne bağlanıyor. Gölün güney ve kuzey tarafında dizi dizi yükselen tepeler, karlar, ya da çiçeklerle kaplanır mevsimlere bağlı olarak. Berner Oberland coğrafyasının ikinci en büyük gölü olan Brienz kıyılarında daha mütevazı yerleşim alanları görülüyor. Bu sakin göle ismini veren köy, ahşap oyma ve heykelticiliğinin merkezi olarak ün salmış. Sarkık çatıları ve incelelikle işlenmiş dış cepheleriyle evler, ahşap ve taş işçiliğinin sanatını yansıtıyorlar. Gölün nefes kesici güzellikler arasında 400 metre yükseklikten

takım şelaleleri olarak dökülen Giessbach Şelalesi yer alıyor. Iseltwald yerleşiminin güneyine konumlanan şelale yakınında, 1874 yılından beri hizmet veren butik bir otel yükseliyor.

Brienz Gölü'nün doğusundaki Meiringen Kasabası'na kırıyorum direksiyonu, Aare Kanyonu'nu görebilmek için. Susten ve Grimsel geçitlerinin eteklerindeki Aare Boğazı, milyonlarca yılda oluşmuş. Yaklaşık 2 kilometrelik etkileyici kanyonu, ahşap platformlar yardımıyla yürüyerek geçiyoruz. Reichenbach Şelalesi ve 170 metre ile Avrupa'nın en uzun asma köprüsü olan Susten'e zaman yetmiyor. Hedefimiz Alpler'den doğan Aare Nehri'nin kaynağına ulaşmak. Hasli Vadisi içinde döne kıvrıla yükselen asfaltı takip ederek, tepesinde kalıcı buzullar kaplı zirvelere ve uçuk mavi buzul göllere doğru yol alıyoruz. Minik tatil beldeleri arasından yükseldikçe hava dönüyor. Bir virajın ardından sürpriz bir şekilde buzul gölü Raeterichsbodensee çıkıyor karşımıza. Ardından önünde bir otel bulunan devasa boyutlardaki Grimsel Buzul Gölü'ndeiz.

ATLAS TARİH ÇIKTI!

Osmanlı Kudüs'ü nasıl kaybetti

**Dansları ve renkli
yaşamıyla Sulukule**

**Toros Dağları'nda bir
Horasan Ereni: Abdal Musa**

**Amasyalı Strabon
ve Coğrafya'sı**

**Bizans'a geldiler,
Trakya'da devlet kurdular:
Katalanlar İstanbul'da**

Atlas Tarih'le
birlikte
HEDİYE!

İzmir'in modern bir kent
olma yolunda attığı adımları
özel kesitler halinde sunan
"19. YÜZYILDA İZMİR"
albümü hediye!

**HEPSİ VE DAHA FAZLASI
Atlas Tarih'te**

Yaklaşık 295 kilometrelik yolculuğun sonunda Ren Nehri'ne kavuşan Aare Nehri, Meiringen yerleşimi yakınlarında Aare Kanyonu'ndan geçiyor.

Hühnerstock (3 bin 307) ve Schreckhorn (4 bin 78) dağlarının güney yamacındaki göl, buz mavisini kanıtlayan bir tonda parıltıyor. Grimselpass Geçidi'ndeki Oberwald Gölü kıyısına vardığımızda ise sonsuz bir hazla Oya'nın hazırladığı sandviçleri yiyoruz. Dağların yoldaşı kara bulutlar gökyüzünde geçit yaparken, Valis Kantonu ve ülkenin önemli geçitlerinden biri olan Oberalppass'ı seyrederiz yayıldığımız çimenlikten. Grimselpass Geçidi'ndeki günübirlik tesisler motor grupları, karavan sevdalıları ve trekking tutkunlarıyla dolu. Hemen her yerde hareket var. Yaşlılardan gençlere, tur gruplarından bebeklerini sırtına alan ebeveynlere kadar geniş bir kitle; dağların sakladığı küçük buzul gölleri yürüyüş aktivitelerine katılıyor farklı rotalardan. Aare Nehri'nin kaynağı olan buzul gölü Oberaarsee'ye

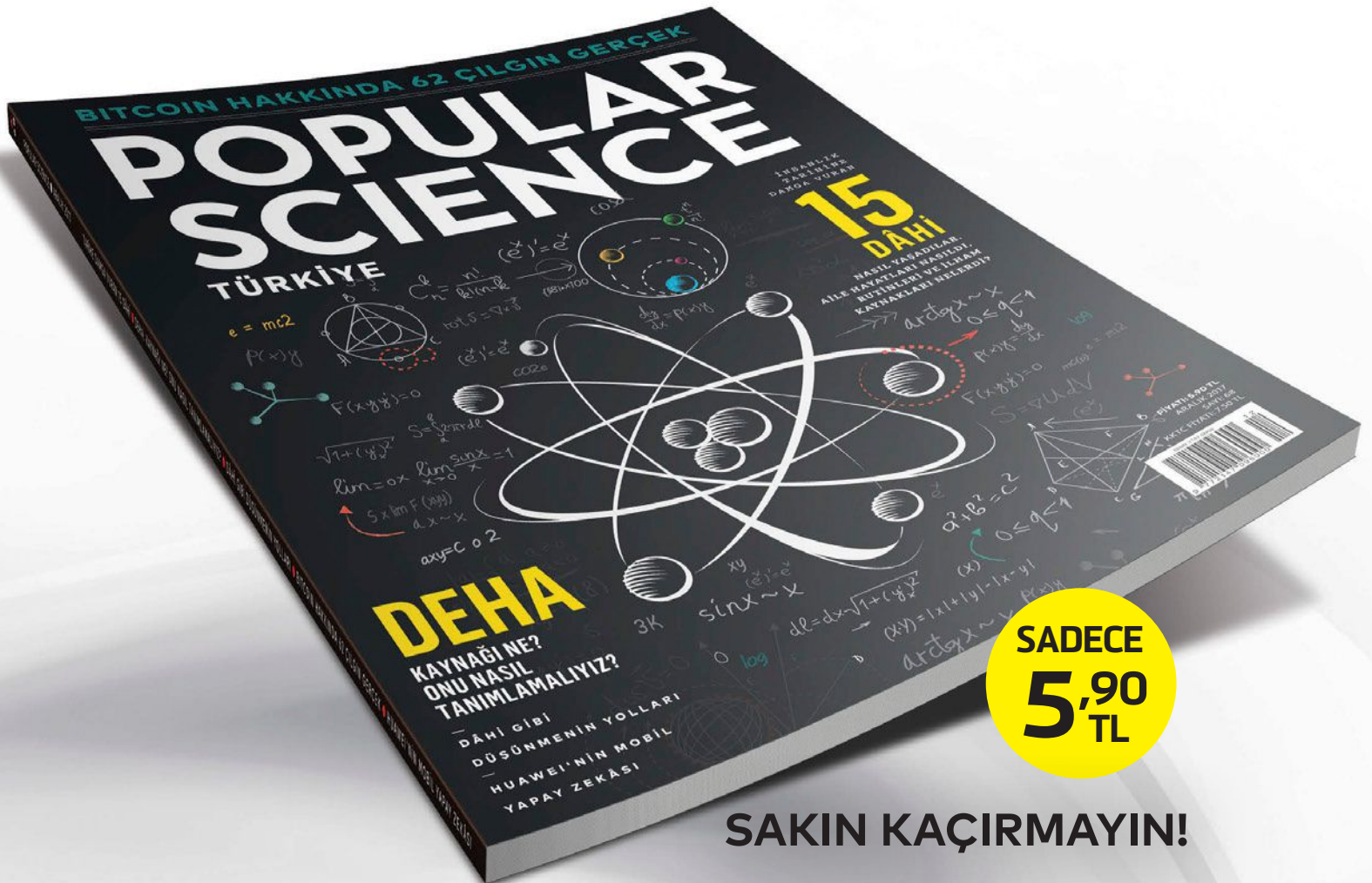
gitmeye karar veriyoruz. İnsanın tüylerini diken eden bir tarafı derin uçurum ve dar asfalt yoldan ulaştığımız göl, Fiescherhorner (4 bin 274) ve Finsteraarhorn (4 bin 274) zirvelerinin altındaki beyazlığı kararmış dev buzuldan alıyor sularını. Karşımdaki dağların arka tarafındaki kuzey yamaçların, üç kız kardeş zirveleri ve Grindelwald Vadisi'ne yarenlik yaptığını fark ediyorum haritayı incelerken.

İsviçre'nin en gözde bölgelerinden biri olan Berner Oberland, yüce doğal değerleriyle kocaman bir film stüdyosunu andırıyor. Tren, teleferik, bisiklet, iyi organize edilmiş yürüyüş yolları veya kiralayacağınız küçük bir araçla keşfedebileceğiniz bu coğrafyayı, eğer yeryüzündeki özel yerleri görmeyi hedefliyorsanız listenizin başına mutlaka yazmalısınız ●

DEHA NEREDEN GELİYOR VE ONU NASIL TANIMLAMALIYIZ

- Dâhilerin hayatı nasıldı? Rutinleri, alışkanlıkları ve aile hayatları.
- Dâhi gibi düşünmenin yolları.
- Bitcoin hakkında 62 ilginç gerçek.

Ayrıca yeni icatlar, ilginç makaleler, birbirinden ilginç görseller ve videolar, Popular Science dergisinde sizi bekliyor.

SAKIN KAÇIRMAYIN!

ALMANYA

NOEL'İN RENKLERİ

Ahşap kulübelerde ve tezgâhlarda zanaatkârlar tarafından yapılmış oyuncaklar, hediyelik ürünler, biblolar, seramikler, Noel ağacı ve süsleri, yöresel yiyecekler, tarçınlı ve karanfilli kurabiye, çörek çeşitleri... Bu masalsi ortam, dünyanın pek çok kentinde her yıl 24 kasım-24 aralık tarihlerinde kurulan Noel pazarlarının küçük bir portresi. Atlas, bu geleneğin başlatıcısı sayılan Almanya'daki Noel tezgâhlarını gezdi.

YAZI VE FOTOĞRAFLAR: MURAT TANER

Dresden'de, Altmarkt Meydanı'nda kurulan Noel pazarı Striezelmarkt, Almanya'nın en eskilerinden. Kimi kaynaklar, 583 yıllık olduğuna dikkat çekiyor.

Noel kutlamalarının Avrupa'ya girişi için bugün de kesin bir tarih vermek zor. Roma'ya ilişkin almanaklardan birinde "İS 336'dan önce Noel'in bir Hıristiyan yortusu olarak kutlandığı" yazıyor. Pagan kültürünün taşıyıcıları olan Töton kabilelerinin Galya (başta Fransa olmak üzere Kuzey İtalya, Belçika, İsviçre'nin batısı, Hollanda'nın bir kısmı, Ren Nehri'nin Almanya'daki batı kıyısındaki bölgelere tarihte verilen ad), Britanya ve Orta Avrupa'ya gelişleriyle, dahası Hıristiyanlığın etki alanlarına girmesiyle Avrupa'da yaygınlaşmaya başladı diyebiliyoruz. Bu yaygınlaşmada Keltlerin ve Germenlerin mevsim döngülerine bağlı yılbaşı kutlamaları da eklenince, halklar arasında daha çok kabul görmeye başladı. Latin dilindeki "doğuma ilişkin" bir sözcük olan "Natalis," Hazreti İsa'nın doğumu onuruna kutlanan yortunun adı oldu. Bir figür olarak Noel Baba'nın Hıristiyan kiliseleri tarafından benimsenmesi ise çok daha yakın tarihe dayanıyor. Artık dünyanın birçok ülkesinde Noel kutlamaları yapılıyor. Bu yortu için pek çok yerde pazarlar kuruluyor. Biz, bu kez Almanya'daki pazarlarda dolaştık.

Her sene 24 Kasım-24 Aralık tarihleri arasında Alman şehirlerinde Noel öncesi kurulan geleneksel pazarların tarihçesi yüzyıllar öncesine dayanıyor. Bu geleneği 1400'lü yıllardan beri ilk başlatan Avrupa ülkesi Almanya olduğu için, Noel pazarlarının en büyükleri ve en görkemli hâlâ burada. Günümüz Noel pazarlarından önce ortaçağda "kış pazarları" olarak bilinen alışveriş alanları zaten mevcuttu. Bu türden pazarlar sadece birkaç gün açık kalırdı ve kentlerde yaşayanlar buralardan sepet, oyuncak, ahşap oyma ürünler ve uzun kış aylarında kullanılmak üzere yiyecek ihtiyaçlarını karşılardı.

Kasım ayının sonuna doğru kurulan Noel pazarlarını Almanya'da daha çok şehir merkezlerinde görüyoruz. Değişik biçimlerde süslenmiş ahşap kulübelerde, tezgâhlarda daha çok zanaatkarlar tarafından tahtadan yapılmış el işi oyuncaklar, hediyeelik ürünler, biblolar, seramikler, Noel ağacı ve süsleri, yöresel yiyecekler, tarçınlı ve karanfilli

Köln'deki en büyük Noel pazarı, Köln Katedrali'nin hemen yanında kuruluyor. Katedral Meydanı, ülkenin de, kentin de önemli turistik merkezi. Köln Katedrali (Kölner Dom) aynı zamanda Almanya'daki dini yapılarının simgelerinden. Gotik tarzdaki katedral 7 bin metre karelik alanı kapsıyor ve 157 metreyi bulan yüksekliğiyle UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyor.

kurabiye ve çörek çeşitleri satılıyor. Günün önemli bir kesitinde kalabalık olan Noel pazarlarına masalsı bir atmosfer hâkim.

En eski Noel pazarı Dresden'de bulunan ve Striezelmarkt olarak bilinen. Bu pazarın 1434 yılında sadece bir günlüğüne kurulduğu söylenegelmiş.

Nürnberg Noel pazarı da en eskilerden. Kayıtlara göre ilk kez 1628 yılında kurulmuş. Başkent Berlin'de ise 60'ın üzerinde Noel pazarı var. Bunlardan en önemlileri Alexanderplatz ve Gendarmenmarkt pazarları. Köln'de ise Köln Katedrali'nin yanı başında kurulan pazar en zenginlerden

biri. Almanya'nın finans merkezi olarak bilinen Frankfurt'ta değişik noktalarda Noel pazarı kuruluyor, ancak en görkemlisi tarihi Römerberg'deki. Münih'in en önemli pazarı da turistler tarafından çok ziyaret edilen Marienplatz Meydanı'ndaki tarihi belediye binasının önünde kuruluyor.

PAZARDA EL İŞLERİ

Dresden Striezelmarkt Noel pazarında, Erzgebirge bölgesinin köylerinde yapılmış el işi ahşap hediyelik eşya satan kulübe, 24 kasım-24 aralık tarihlerinde hem kent halkının, hem de başka yerlerden gelenlerin ilgi odaklarından biri oluyor (altta). Noel pazarları, aynı zamanda buluşma ve zaman geçirme noktası da. Bu nedenle hediyelik eşyanın yanı sıra Berlin Alexanderplatz'da olduğu gibi yiyecek içecek tezgâhları da açılıyor (en altta). Münih'in Noel pazarı kentin en büyük ve tarihi meydanlarından Marienplatz'da kuruluyor (sağda).

Römerberg Noel pazarında "lebkuchen" adı verilen kurabiye geleneksel yiyecekler arasında (üstte). Römerberg, Frankfurt'un hem tarihi çekirdeğini barındıran bir meydan, hem de okuryazar kesimler için simge alanlardan biri. Hitler'in ve subaylarının Almanya'da kitap yakarak düşünce ve ifade özgürlüğüne saldırılarını teşhir etmek için meydanın zemininde büyük bir plakette, kitapları yakılan yüzlerce yazarların adı yazılı. Kentin en büyük Noel pazarı da burada kuruluyor (solda).

Şair, filozof, tarihçi ve Alman tiyatrosunun büyük oyun yazarı Friedrich Schiller, Stuttgart kentinin sembol isimlerinden biri. Schiller Meydanı'nda kurulan Noel pazarını gezmek, tarihi kilise Stiftskirche'yi gezmek olanağı anlamına da geliyor (üstte). Nürnberg'de Hauptmarkt Meydanı'nda kurulan Noel pazarı, Almanya'daki en eski pazarlardan (sağda) ●

↓ Sıcak bir ev gibisi yok

Kış aylarının kendine has zevkleri ve eğlenceleri var. Sıcak bir evde film ve oyun keyfi, karlı sokaklarda fotoğraf macerası...

Havanın soğumasıyla birlikte kombileri çalıştırmaya başladık. Bu aylarda kuşkusuz sıcak bir ev gibisi yok. Peki, sıcak bir evden vazgeçmeden daha uygun fatura ödemek için bir yolu yok mu? Cosa Akıllı Oda Termostati bu konuda size yardımcı olabilir. Bir akıllı oda termostati olan Cosa, kombinizin doğalgaz tüketiminde yüzde 30'a kadar tasarruf sağlayabiliyor. Kurulumu ve kullanımı

çok kolay olan Cosa Akıllı Oda Termostati, mobil uygulaması sayesinde kombinizi cep telefonunuzdan kontrol edebilmenizi de sağlıyor. Otomatik kontrol özelliği sayesinde, siz gelmeden önce evinizi ısıtabilen cihaz, ayrıca kombi kullanım oranlarınızı görebilmeniz için geniş raporlama da yapıyor. Kombinizi hangi modda kaç saat kullandığınızı, evin sıcaklık ve nem değişimlerini gösterebiliyor. **399 TL**

↓ Yüksek görüntü kalitesi

Canon Powershot G1X Mark III, kısa süre önce tanıtıldı. Ama güzel kış fotoğrafları çekmek için bir seçeneğiniz daha var: Canon Powershot G1X Mark II. Halen popülerliğini koruyan ve daha uygun fiyatlı Canon Powershot G1X Mark II, kompakt bir fotoğraf makinesinde DSLR seviyesinde görüntü kalitesi sağlamasıyla dikkat çekiyor. Düşük ışıkta harika performans gösteren fotoğraf makinesi, ultra geniş açılı 24 mm, hassas 5x zoom lens ile bu kış iyi fotoğraflar yakalayabilmenizi sağlayacak. Kablosuz uzaktan çekim ve görüntü senkronizasyonu da bulunduran G1X Mark II, gökyüzü fotoğrafçılığı için de ideal. Gelişmiş çekim modlarıyla deneysel çalışmalar yapabilir, görkemli astrofotoğraflar çekebilir ve DIGIC 6 görüntü işlemcisinin hızıyla anı zamanında yakalayabilirsiniz. Eğilebilir LCD ekrana sahip olan Canon Powershot G1X Mark II, böylece tüm açılardan çekim yapabilmenizi de kolaylaştırıyor. **2542 TL**

↓ Oyun keyfi

Oyunun zamanı ve yaşı yok elbette, ancak özellikle kış aylarında daha keyifli olduğu aşikâr. Sıcak bir evde, yanı başınızda bir fincan çay ile kurulduğunuz televizyonunuz karşısında film ve dizi izlemek kadar keyif veren bir diğer etkinlik, kuşkusuz oyun oynamak. Özellikle de televizyonunuz 4K, elinizdeki konsol da PlayStation 4 Pro ise. PlayStation 4 Pro'nun 4K ve HDR desteği sayesinde, oyun ve eğlence deneyimini artırabilir, gerçeğe yakın grafikler ile keyifli saatler geçirebilirsiniz. PS4'e göre daha yüksek kare hızı sunan ve çok daha güçlü bir oyun konsolu olan PlayStation 4 Pro, Netflix desteğiyle arada film ve dizi kaçamakları yapmanızı da sağlıyor. **1769 TL**

↓ Aksiyonun içinde

Hâlâ 4K çözünürlüğe sahip ve HDR destekli televizyonunuz yoksa, Sony KD-43XE7005 modeli uygun bir çözüm olabilir. Kış günlerinde battaniye altında film izlemek için iyi bir seçim olan Sony KD-43XE7005, ayrıca PS4 Pro ile tam uyumu ile oyunseverlere de

hitap ediyor. 43 inç boyutunda ekrana sahip Sony KD-43XE7005, Motionflow XR 200 Hz Edge LED arka aydınlatmalı LCD paneliyle aksiyon sahnelerini kayıpsız sahnelerken, Dolby Digital destekli 10 W + 10 W hoparlörleriyle de kendinizi atmosfere kaptırmanızı sağlıyor. **2899 TL**

DENİZLER, TEKNELER VE GEZGİNLER HAKKINDA HER ŞEY

YACHT

TÜRKİYE

PERFORMANS
SINIFI

YELKENLİLER

*Yarış için
optimize edilmiş*
15 yeni model

**AYIN
TEKNELERİ**

- Liquid Sky 47m
- Prestige 460

**SEYİR
DEFTERİ**

- > Atina
- > Spetses - Hydra
- > Mayorka
- > Palau

**PARKURDAN
NOTLAR**

- Marmaris Race Week
- Göcek Yarış Haftası
- BAYK Güz Trofesi
- Volvo Ocean Race

**ARALIK
SAYISI
bayilerde**

En yeni tekneler yelken yarışları ve
Türkiye'nin en kapsamlı
tekne alım-satım rehberi
YATMARKET
ile birlikte

yachtturkiye

yachtturkiye

@yachtturkiye

www.yachtturkiye.com

YACHT

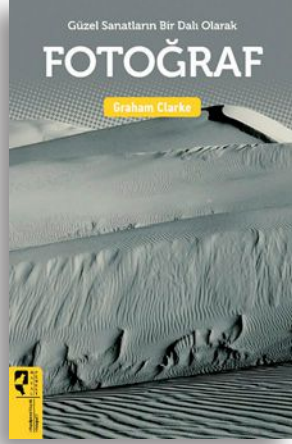
GÜZEL SANATLARIN BİR DALI OLARAK FOTOĞRAF, GRAHAM CLARKE**"Işık-yazısı" nasıl okunmalı?**

Graham Clarke'ın kitabında 1826 yılında çekilen ilk puslu "helyograftan" günümüze, fotoğraf sanatının gelişimi ve fotoğrafın nasıl okunması gerektiği, yayımlandıkları dönemde olay yaratan örnek görüntüler aracılığıyla anlatılıyor.

Günümüzde gitgide daha da kolaylaşan ekipmanlar nedeniyle hemen herkesin bir şekilde kıyısından köşesinden bulaştığı bir sanat dalı fotoğraf. Ya da Graham Clarke'ın tanımıyla "ışık-yazısı". *History of Photography* dergisinin danışma kurulunda yer alan Clarke, fotoğrafın tarihsel gelişimini ele aldığı kitabı "*Güzel Sanatların Bir Dalı Olarak Fotoğraf*"ta 1826'da Joseph Nicéphore Niepce tarafından çekilen ilk puslu "helyograftan", günümüze fotoğraf tarihini, örnek görüntüler üzerinden anlatıyor. Clarke, manzara, şehir, portreçilik, beden ve belgesel röportaj gibi ana başlıklar altında ele aldığı fotoğrafları, kültürel ve ideolojik açıdan analiz ediyor. Bunu yaparken, eleştirel kuramları da ihmal etmiyor.

Kitabın önemli bölümlerinden biri fotoğraf okumak. Fotoğrafın kendi gramerine ve sözdizimine sahip bir kodlamalar dili olan "fotoğrafik söylem" olarak adlandırılan şey yoluyla anlam kazandığını belirten Clarke, bu bölümü Diane Arbus'un "Tıpatıp İkizler -1967" fotoğrafı başta olmak üzere Mathew Brady'nin "General Robert Potter ve Karargâhı -1865" ile Lee Friedlander'in "9W Güzergâhı New York-1969" gibi çalışmaları aracılığıyla detaylandırıyor.

Özel olarak incelenen temalardan diğeri ise manipülasyon...

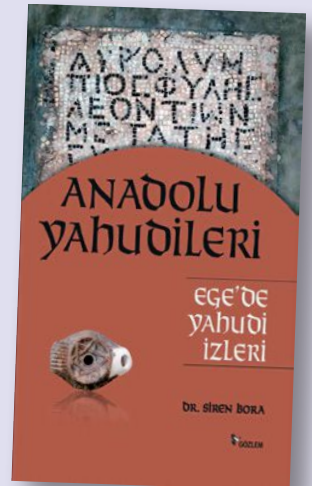

Fotoğrafın birebir kayıt eylemi olarak ele alınmasına ilişkin görüşleri sorgulayan bu bölümde, Alexandr Mikhailovich Rodchenko (Borazan Çalan Öncü-1930), Laszlo Moholy-Nagy (Kıskançlık-1928), Man Ray (Cam Gözyaşları-1930), John Heartfield (Yaşasın Tereyağı Bitti-1935), Christian Boltanski (Anıtlar- Dijon'un Çocukları-1985) gibi örneklerle yer verilmiş. Fotoğrafın tarihine ve fotoğraf kuramlarına ilgi duyan herkese hitap edebilecek şekilde hazırlanan kitabın arkasında yer alan kronolojik tablo, okurun fotoğraf tarihini bir düzen içinde inceleyebilmesini sağlıyor.

ANADOLU YAHUDİLERİ, SİREN BORA**İÖ 6'ncı yüzyıldan bugüne**

Tarihçi Siren Bora, *Ege'de Yahudi İzleri* alt başlıklı çalışmasını, Anadolu'daki Yahudi varlığının 1492'de İspanya'dan kovularak Osmanlı topraklarına sığınan Seferadlarla başladığı algısını yıkmak üzere yazmış. Anadolu Yahudilerinin tarihinin öyküsünü yazdığını belirten Bora, çalışmasını arkeolojik araştırmalara dayandırmış. Yahudilerin İÖ 6. yüzyıldan itibaren bu topraklara yerleştiklerini, o

dönemden bu yana Anadolu'nun bozulmadan kalan en eski toplulukları arasında yerini aldığını belirten Bora, Yahudiliğin ise Anadolu'da kesintisiz devam eden en eski din niteliğini kazandığını belirtiyor. "1492 yılında Anadolu'ya gelen Yahudiler 500 yıldır konduğumuzdur" saptamasının 2 bin yıllık hata payı içerdiğini belirten Bora'nın bu savı, kitapta yer alan arkeolojik buluntularla destekleniyor.

ROTASIZ SEYYAH YOL HİKÂYELERİ 2, MEHMET GENÇ

Rüzgâr nereden eserse...

Rotasız seyyah Mehmet Genç ikinci kitabında daha az bilindik toprakları; İran, Afganistan, Tacikistan ve Kırgızistan yolculuklarını anlatıyor.

Rotasız Seyyah Yol Hikâyeleri 2, 2010 yılından bu yana seyahat eden ve sanal dünyada yüzbinlerce takipçisi olan Genç'in ikinci kitabı. 2014 yılında 985 gün süren dünya turuna çıkan Genç, Avrupa, Uzakdoğu ve Latin Amerika'ya yaptığı yolculukları ilk kitabında anlatmıştı. Ephesus Yayınevi tarafından geçtiğimiz ay yayımlanan ikinci kitap ise İran, Afganistan, Tacikistan ve Kırgızistan seyahatlerini içeriyor.

İran'ı neredeyse karış karış gezen; Kaşgay Türklerinin çadırlarına konuk olan Genç, Queshm Adası'ndaki yüzü maske- li bir kadın fotoğrafı çekebilmek uğruna avuç avuç deve yemi yediğini anlatıyor komik üslubuyla. Sonunda isteğini elde etmiş ve ortaya son derece ilginç maske- li kadın fotoğrafları çıkmış. Daha sonra Zerdüşterin yaşadığı çok eski bir yerleşim olan Meymenê gitmiş ve burada kimi arkeologlara göre 1500, kimilerine göreyse 12.000 yıllık bir köyde birkaç gün geçirmiş.

Genç'in sonraki durağı, dünyanın en tehlikeli bölgelerinden biri kabul edilen Afganistan. Neredeyse tüm dünyayı gezmesine karşın en fazla vize ücretini Afganistan için ödemesi (normalde 80, aynı gün verilecekse 120 Dolar olan ücret, özel hastaneden alınan sağlık raporu da eklenince toplam 150 Dolar'a ulaşmış) işin ironik tarafı. Afganistan'daki konukseverlikle dünyanın hiçbir yerinde karşılaşmadığını söyleyen Genç, Taliban karargâhına kadar gidip fotoğraflarını çekmeyi başarmış. Asıl başardığı ise kaçırılmadan geri dönmek tabii. Taliban'ın kaçırıp sonradan serbest bıraktığı birkaç kişiyle görüşüp hikâyelerini de aktaran Genç, kişisel gözlemlerini dürüstçe paylaşıyor okurlarla.

Yolculuğun sonraki durakları,

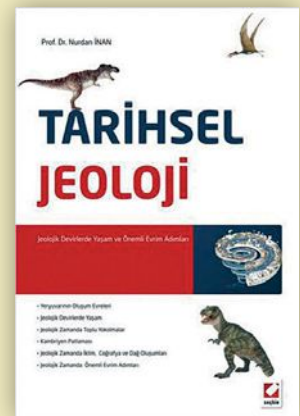
Tacikistan ve Kırgızistan. Gittiği bölgelerde yerel halkla iç içe yaşayan, kimi zaman evlerine, kimi zaman çadırlarına konuk olan Genç, 7.134 metrelik Lenin Zirvesi'ne Türk bayrağını dikerek noktalamış 985 günlük macerasını. *Rotasız Seyyah Yol Hikâyeleri 2*, işte bu yolculuğun heyecanlı, sürükleyici ve bir o kadar özendirici hikâyesi.

TARİHSEL JEOLojİ, NURDAN İNAN

Gezeenin geçmişi

Seçkin Yayıncılık tarafından basılan kitap, dünyanın jeolojik tarihini ve kapsadığı önemli evrim adımlarını merak edenler için bir başvuru kaynağı. Prof. Dr. Nurdan İnan, iklim, coğrafya, biyoloji ve jeolojik koşulların dekor; kalabalık canlılar âleminin figüran; baskın canlıların ise başrollerde olduğu kitabını, fantastik bir roman tadında ele almış.

MUĞLA-AYDIN

Bafa'da bir gün

Büyük Menderes'in yarattığı harikalardan biri Bafa Gölü. Kıyısındaki Herakleia antik kenti, gölün Ege Denizi'nin bir körfezi olduğu dönemden kalma. Muğla ve Aydın il sınırlarındaki Bafa'nın etrafında uzanan yürüyüş rotaları, ziyaretçileri geçmişin öyküleriyle dolu tarihi yerleşimlere götürüyor.

Ayдын Söke'de, Büyük Menderes Nehri'nin Bafa (Çamiçi) Gölü'yle birleştiği Serçin Köyü sahilindeyim. Avdan dönen balıkçıları bekliyorum. Tekneler tek tek yanaşmaya başlıyor. Birçoğu balık dolu. Kıyıya yanaşır yanaşmaz ağlardaki balıkları tek tek çıkarmaya başlıyorlar. Bazı teknelerde kadınlar da var. Ailece balığa çıkmışlar. Tekneleri fotoğraflarken farklı

bir balık türü dikkatimi çekiyor. Yanaşıp soruyorum. Yılan balığıymış. İki tekne daha yanaşıyor, konuşmaya başlıyoruz. Gölde avladıkları yılan balığının öyküsünü bilmeme rağmen bu hikâyenin kahramanları ile karşılaştığım için şaşkınlığım biraz.

Yılan balıkları Türkiye sularına çok uzaklardan geliyor. Meksika'nın Sargasso Körfezi'nde üreyen bu balıklar

yaklaşık bir yıl kadar sonra göçe başlıyor. Hedefleri Atlas Okyanusu'nun karşı tarafındaki Avrupa kıyıları. Türkiye de bu yolculuğun önemli varış noktaları arasında. Balıklar binlerce kilometrelik yolu geçip Cebelitarık Boğazı, Akdeniz, Ege hattını izleyerek iç sularımıza kadar geliyor. Ege'de Büyük Menderes Nehri'ni bir kanal gibi kullanarak Bafa Gölü'ne giriyorlar.

Belli bir olgunluğa erişinceye kadar burada kaldıktan sonra üremek için tekrar tersine göç yolculuğu başlıyor. Balıklar geri dönerek Sargasso Körfezi'nde yumurtluyor, sonra yaşamları sona eriyor. Yılan balıklarının kısa süreliğine de olsa karaya çıkma özelliği de bulunuyor. Bu sayede bir dereden ötekine karadan geçebiliyorlar...

Balıkçılar işlerin nasıl

olduğunu sorar sormaz dert yanmaya başlıyor. Bir zamanlar Bafa Gölü'nün kıyısında yaşayanlar, yılan balığı sayesinde iyi gelir elde ediyormuş. Ama zamanla gölde yılan balığı azalmaya başlamış. Seksenli yıllarda ayda 50 ton civarında balık avlanıyor ve büyük bir kısmı da Avrupa'ya ihraç ediliyormuş. Günümüzde ise ayda altı-yedi ton avladıklarında bayram ediyorlar. Balıkçılar genellikle ekolojik dengenin bozulmasından, gölün kirlenmesinden şikâyet ediyor. Ama Büyük Menderes Deltası'nın ağzının hem doğal, hem de yapay nedenlerle tıkanmasının ve göle su giriş çıkışının kanallarla denetlenmesinin de balığın azalmasında payı

Bafa Gölü'nde üç ada var. Bunlardan birinde Bizans döneminden bir köy kalıntısı, bir de manastır kalıntısı bulunuyor (karşı sayfada). Büyük Menderes Nehri'yle Bafa Gölü'nün birleştiği küçük delta, balıkçıların konakladığı alanlardan (üstte).

hedef sayfalar

(0212) 336 53 70 (8 Hat)

folklorik.com
"Doğa ve Kültür Turları"

(0212) 249 40 70 / 72

Günöbirlik Turlar

Haftasonu Turları

Festival Turları

Bayram Turları

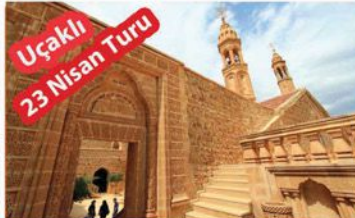
Yurtdışı Turları

2 Gün 1 Gece
Abant Gölü Kartepe Maşukiye Turu
Her Haftasonu

2 Gün 1 Gece
Nergis Bahçeleri ve Sardes Kula Turu
20-21 Ocak / 10-11 Şubat 2018

Uçaklı
23 Nisan Turu
Mardin Midyat Hasankeyf Dara Turu
21-23 Nisan 2018

Uçaklı
23 Nisan Turu
Kemaliye Sivas Divriği Elazığ Turu
21-23 Nisan 2018

Uçaklı
2 Gün 1 Gece
Adana Portakal Çiçeği Karnavalı Turu
08-09 Nisan 2018

Uçaklı
2 Gün 1 Gece
Konya Mevlana Müzesi Çatalhöyük Sille
Çumra Lale Tarlaları Turu
14-15 Nisan 2018

2 Gün 1 Gece
Eğirdir Kovada Isparta Gül Hasadı Turu
19-20 / 26-27 Mayıs / 09-10 Haziran
2018

2 Gün 1 Gece
Isparta Lavanta ve Sagalassos Salda Turu
07-08 / 14-15 / 21-22 / 28-29 Mayıs 2018

FOLKLORİK TURİZM SEYAHAT AÇENTASI - İstiklal Cad. No:36/1 Küçükhan Kat:3 D:17 Beyoğlu / İSTANBUL

var. Antik dönemde yöre-
nin merkezi olan Herakleia
kentinin kalıntıları üzerine
kurulmuş olan köy, muhteşem
Bafa Gölü manzarasına sahip.
Kapıkırı Köyü sakinlerinin
günümüzde de kullandığı
antik patika, Myus ve Alinda
antik kentleri arasında uza-
nıyor. Bu antik yolun döşeme
taşları hâlâ sapasağlam.

Aydın ve Muğla illerinin
sınırları içindeki Bafa Gölü,
Beşparmak Dağları'nın hemen
dibinde yer alıyor. Ege böl-
gesinin bu en büyük gölü,
geçmişte bir körfezdi. Antik
dönemdeki önemini de buna
borçluydu. Ancak Menderes
Nehri'nin taşıdığı alüvyon
zamanla körfezin önünü tıka-
dı ve Bafa Gölü meydana gel-
di. Göl, denizle olan ilişkisini
Menderes Nehri aracılığıyla
sürdürdü. En derin yeri 21
metre olan Bafa'nın etrafın-
daki dağlarda 8 bin yıl önce-
sine tarihlenen kaya resimle-
ri bulunuyor. Göl kenarında

Bafa Gölü'nün Serçin Köyü kıyısı balıkçılığın yoğun yapıldığı yerlerden biri. Ancak giderek kirlenen gölde yılan balığı başta olmak üzere balık türleri her geçen gün azalıyor.

yürürken attığım her adım
bana mistik bir yolculuk yap-
tırdı. Bafa Gölü kenarındaki
her şey o kadar canlı ki, insa-
nın gözleri önünde adeta tarih
yeniden canlanıyor. Taş döşeli

antik yolların her biri farklı
bir güzelliğe açılıyor.

Küçük keşif sırasında
hem Bafa Gölü, hem de antik
kent hakkında önemli bil-
giler edindim. Ayrıca yanı

başımızdaki bir canlının dün-
ya ekosistemi içindeki ben-
zersiz yerini, insanın yararına
sanılan uygulamaların aslında
ne kadar zararlı olabileceğini
gördüm... ●

GEZGİNİN SIRT ÇANTASI

AKSİYONU KAYDETMEK

Aksiyon kameraları son yıllarda özellikle outdoor tutkunlarının vazgeçilmezi oldu. Artık neredeyse o olmadan doğa etkinliklerine gitmiyoruz. Bu ilgi firmaları aksiyon kameralarını daha da geliştirmek için projeler üretmeye teşvik ediyor. Bu çalışmalar sonucunda sürekli yeni ürünler çıkmaya başladı. Bunlardan biri de Garmin Virb 360. Sadece 133 gram ağırlığındaki bu kamerada yok yok. Kamera 10 metreye kadar su geçirmez özelliğe sahip. Pil ömrünün bir saatten fazla olması, 5.7 k video çözünürlüğü, dört tarafındaki mikrofonla 360 derece ses kayıt özelliği, 360 derece dikey ve yatay görme özelliği ve ivme ölçebilmesi kameranın özelliklerinden birkaçı. Ekran üzerine pusula görüntüsü bindirilebiliyor. Böylece gidilen ve bakılan yön ile eğim kaydediliyor. Bu kamerayı özel yapan öge ise GPS'e sahip olması. Böylece hızın yanında konum bilgisini de kaydedebiliyor.

Ayrıca etkinlik sırasında takacağınız bir göğüs bandı ile kalp ritminizi ölçerek izlemeniz mümkün. Kamera yüksek çözünürlüklü video çekimi yapmasının yanı sıra yüksek çözünürlüklü fotoğraf da çekiyor. Fotoğraf kalitesi 15 megapiksel. Wi-Fi ve Bluetooth özelliği ile mobil uygulamalara anında bağlanabilmesi de ayrı bir avantaj.

yenı maceralar keşfetmeniz için

Lafuma

MILLET

crocs™

(AKU)

THE NORTH FACE

easy camp®

Outwell

CEBE

LA SPORTIVA

SALOMON

LAKEN

adventurepublic
alternative sport shop
www.maceracumhuriyeti.com

Nışantaşı - Kızıltoprak - Levent - Beşiktaş - Bodrum Midtown AVM - Edremit Balıkesir - Ayvalık Balıkesir

Afili Bonus'un ayrıcalıklı dünyasına hoş geldiniz!

Hafta sonu tiyatro ve
sinema biletlerine
%30 indirim

İstanbul Atatürk ve
Ankara Esenboğa Havalimanlarında
ücretsiz lounge

Türkiye'nin her yerinde
pazar kahvaltılarında
%30 indirim

İstanbul, Ankara, İzmir,
Antalya havalimanlarında
otopark ve vale ödemelerinde
%50 indirim

DenizBank bir Sberbank Grubu kuruluşudur.

f - t /DenizBank | www.afilideniz.com | 0212 340 21 21

Pazar kahvaltısı kampanya indirimi 09:00 - 13:00 saatleri arasında yapılan harcamalar için geçerlidir. Haftalık indirim en fazla 50 TL, aylık indirim en fazla 200 TL'dir. Havalimanı otopark ve/veya vale indirimi kampanyasında aylık indirim en fazla 200 TL'dir. Hafta sonu indirimli tiyatro - sinema bileti kampanyasında tek seferde en fazla 40 TL, aylık en fazla 200 TL indirim kazanılmaktadır. İndirim, gişeden alınan biletler için geçerlidir. Ücretsiz lounge hizmeti Atatürk Havalimanı ve Esenboğa Havalimanı dış hatlarında geçerlidir. Ücretsiz lounge hizmeti, pazar kahvaltısı, havalimanı otopark - vale ve tiyatro - sinema bileti kampanyası indirimlerinden faydalanabilmek için Afili Bonus kartın bir önceki ay en az bir defa kullanılmış olması ve en son kesilen ekstre tutarının 3.000 TL veya üzeri olması gerekmektedir. Detaylı bilgi için www.afilideniz.com'u ziyaret edebilirsiniz.

20

ŞEHİR PROJE YEMEK

Avrupa'dan
Anadolu'ya
2018

Aurupa'dan
Anadolu'ya
2018

Önsöz

Sehirli sözcük “işbirliği”... Birlikte çalışma, birlikte üretme, birlikte başarma, hayatın pek çok alanında işbirliği yapma... Türkiye’nin Avrupa Birliğine aday olma statüsü kazandığı günden bu yana tüm Anadolu’da AB desteğiyle yürütülen projelere baktığımızda, aklımıza bu kavramlar geliyor. Türkiye ve Avrupa Birliği birlikte çalışıyor, çok güzel işlere birlikte imza atıyor.

Projeler çok geniş bir yelpazeye yayılıyor. Tarımdan hayvancılığa, turizmden ulaştırmaya, çevre korumadan kültürel mirasa kadar pek çok alanda binlerce AB finansman destekli proje hayata geçti, geçiyor. Çiftlikler kuruluyor, işlikler açılıyor. Gençlerin, kadınların, dezavantajlı grupların istihdamı için çaba harcanıyor. Şehirler arasında turizm sektöründe öne çıkma yarışı gözle görülüyor, bu amaçla AB fonlarıyla yürütülen restorasyon ve altyapı çalışmaları her yerde hızla sürüyor.

Türk insanının becerisi, üretilen projelerin değerini artırıyor. Katılım öncesi finansman desteğiyle 2004 yılında tanışan Türk insanı ve Türk kurumları çok kısa sürede bu fonları etkin ve anlamlı kullanarak müthiş projeler üretmeye başladı. Genç insanların Erasmus başarısı bu becerinin en büyük ispatı. Tüm Avrupa’ya ve bazı komşu bölgelere açık Erasmus programından en çok yararlanan ülkelerden biri Türkiye... Bu, aynı zamanda Türk insanının başka kültürlerle tanışmaya, karışıp kaynaşmaya, birlikte yaşamaya ne kadar hazır olduğunu bir kanıtı. Son dönemde üst düzey Avrupalı liderler, gençleri Avrupa projesine dahil etmenin ve onlara fırsatlar yaratmanın önemine dikkat çekti: Avrupa Komisyonu Başkanı Jean-Claude Juncker, Kasım 2018’deki Avrupa Sosyal Zirvesi’nde aynı sonuca vardıklarını vurguladı. Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi de AB 2018 yılı bütçesinin karar süreçlerinde aynı noktaya dikkat çekti.

Sosyal alanda üretilen projeler de faydalı sonuçlar doğuruyor. Özellikle sivil toplum örgütlerinin üretkenliği dikkat çekici. Bir ülkede sivil toplum örgütlerinin etkinliği, o ülkenin gelişmişliğinin en güzel kanıtlarından birisi.

Sevindirici bir başka unsur, önemli duyarlılıkların bu projelerde ön plana çıkması... İnsan hakları, hukukun üstünlüğü, kadın erkek eşitliği, LGBTİ hakları, din ve vicdan özgürlüğü gibi önemli alanlarda üretilen projelerin artması son derece anlamlı.

Kimi zaman “Avrupa Birliği bu destekleri neden veriyor” sorusuyla karşılaşıyoruz. Her zaman anlattığımız gibi, Avrupa Birliği’ne aday olan tüm ÷lkelere bu destekler verildi, veriliyor. Temel amaç, aday ÷lkeyi tam üyelik standartlarına taşımak.

Türkiye’nin katkılarıyla bu fonlar büyüyor ve pek çok alanda Türkiye’ye fayda sağlayacak projeler gerçekleştiriliyor. Hem bu çalışmalara ilişkin ipuçları vermek hem halkı yeni projeler üretmeye teşvik etmek için örnekler göstermek, yararlanıcıların ağzından projeleri anlatmak istedik.

Bu amaçla yakından tanıdığınız iki ÷nlü isim yollara düştü. Uzun yıllardır Türkiye’de yaşayarak Türk insanının sevgisini ve güvenini kazanmış, Hollandalı ÷nlü şef Wilco van Herpen ve filmleriyle Türk insanının mizah anlayışını ve insan sevgisini başarıyla beyazperdeye taşımış ÷nlü yönetmen Yüksel Aksu, Anadolu’nun 20 ilini ziyaret ederek, 20 başarılı AB projesini izleyiciye tanıttı.

Aksu ve van Herpen, aldıkları AB desteğiyle yepyeni yaşamlar kuran insanlarla bir araya gelerek onların başarı öykülerini dinledi.

Aksu, yakından tanıdığı Anadolu insanı ve kùltürünün, zengin kùltürel mirasının en ince noktalarına değinirken; Wilco van Herpen, Anadolu lezzetlerine yepyeni yorumlar getirerek çok lezzetli yemekler yaptı. Bu ziyaretlerin her biri “Avrupa’dan Anadolu’ya Doğal Lezzetlerin İzinde” ismiyle NTV ekranında her hafta geniş kitlelere ulaşıyor.

Elinizdeki kitap da bu amaçla Atlas dergisinin işbirliğiyle hazırlandı. İstedik ki, öyküler televizyon ekranlarında kalsın, kitap sayfalarında da sizlere ulaşsın, kalıcı olsun.

Projeye, programa emeği geçen herkesi kutluyor, teşekkür ediyorum.
Sizlere de keyifli ve lezzetli okumalar diliyorum...

Christian Berger
Büy÷keli
Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

ARTVİN "ARALIK KÖYÜ KÜLTÜREVİNE KAVUŞTU"	6-11
ADANA "60 KİŞİLİK ŞEFKAT ORDUSU"	12-15
AMASYA "KARADENİZ, DOĞU'YA YENİDEN BAĞLANDI"	16-19
ANKARA "ANLATAMAM, GÖRMEN LAZIM"	20-23
BURSA "EVDE ÇOCUK BAKIMINA AVRUPA DESTEĞİ"	24-27
DENİZLİ "İŞTE MANTARIM, ÜRETİMDE BEN DE VARIM"	28-31
DÜZCE "AİLELER FINDIÇA, ÇOCUKLAR OKULA"	32-35
ERZURUM "ERZURUM'UN ORGANİK YAYLALARI"	36-39
GAZİANTEP "HALFETİ'NİN GÜNEŞ TEKNESİ"	40-45
GÖKOVA "GÖKOVA'NIN DENİZ KORUCULARI"	46-49
HATAY "ONLAR ARTIK ÜNİVERSİTELİ"	50-53
İZMİR "BUCA BELEDİYESİ ROMAN BANDOSU"	54-57
KARS "SARIKAMIŞ BOZAYI GÖZLEM TURU"	58-61
KINALIADA "KINALIADA'NIN KUYRUKLU DERNEĞİ"	62-65
MARDİN "GEÇMİŞİNE KAVUŞAN ŞEHİR"	66-71
MERSİN "GÖNÜLLÜLÜĞE ENGEL YOK"	72-75
MUĞLA "ŞİMDİ BİSİKLET ZAMANI"	76-79
ORDU "ORDU'NUN GENÇ LOJİSTİKÇİLERİ"	80-85
SAMSUN "HER ŞEY SU İÇİN"	86-89
ŞANLIURFA "ŞANLIURFA KENDİNİ YENİLİYOR"	90-95

Artvin

Köy muhtarı Avrupa Birliği'ne başvurdu

ARALIK KÖYÜ KÜLTÜREVİNE KAVUŞTU

Artvin, Borçka ilçesine bağlı Aralık Köyü, içinde binlerce kitap, televizyon, bilgisayar, projeksiyon cihazı bulunan, çeşitli kurslar düzenlenen bir kültürevine sahip. Muhtar Şenol Taban'ın AB projesiyle kurduğu kültürevi aynı zamanda köylünün günlük meselelerini tartıştığı, toplantılar düzenlediği bir mekân.

A rtvin'in virajlı yollarından Karadeniz sahiline giderken, Borçka'yı geçmez geçmez Aralık tabelasından dönerseniz, beş dakika içinde Aralık Köyü'ne ulaşırsınız. Karagöl ve Macahel Yaylası yolu üzerindeki bu köy muhteşem doğası ile pek meşhur. Ama artık köy muhtarı Şenol Taban'ın çabalarıyla yapılan Klaskur Kültürevi'yle de ünlü.

Muhtar pek de kullanılmayan köy konağının işe yaraması için kütüphaneye çevirmek istemiş, ardından Avrupa Birliği'nden finansman bulunca kültürevine çevirmiş konağı. "Borçka'nın 37 köyü var. Hiçbirinde kültürle, kitapla ilgili bir yer yok. Köy konağını kütüphane yapaım diye yola çıktım. Avrupa Birliği'nin "'ivil Düşün' projesinden bir arkadaşım bahsetmişti. Trabzon'da bu konuda toplantı olduğunu duyunca, gidip katıldım. Ben de Borçka ile ilgili 'Her Köye Bir Kültürevi' başlıklı bir proje hazırlayıp AB Türkiye Delegasyonu'na gönderdim. Projeyi kabul ettiler, üst limitten 5 bin Euro verdiler. Ben de bu parayla televizyon, masa, sandalye, projeksiyon cihazı aldım. Sağ olsun yayın evleri de 5 bine yakın kitabı başlایlayınca Klaskur Kültürevi'ni açtık."

Kültürevi, kitapları, ücretsiz internet servisiyle yalnız köylülere bilgiye erişim imkânı sunmakla kalmıyor, aynı zamanda köyün sosyal mekânı. Arıcılık, turizm, ahşap işleme kursları düzenlenmiş. Satranç kursları verilmiş. Sırada oyunculuk, gitar kursları var. Ayrıca köy halkı zaman zaman kültürevinde toplanarak çevrenin korunması, iklim değişikliğinin bölgeye etkisi gibi güncel meseleleri tartışıyor.

DİLEK TÖTÜNCÜ

AB Türkiye Delegasyonu
Enformasyon ve İletişim Yöneticisi

HIZLI VE ESNEK SİVİL TOPLUM PROGRAMI: SİVİL DÜŞÜN

Sivil Düşün Programı, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından aktivistler ve sivil toplum örgütlerine hızlı ve esnek destek sağlamak üzere tasarlandı. Tek aşamada, kolay şekilde başvuru yapılabilen program, hak temelli çalışmaların hayata geçmesine katkı sunuyor. Sunduğu kolay, katılımcı, kapsayıcı, esnek ve şeffaf başvuru imkânıyla sivil toplum temsilcilerini dinliyor, yanıtıyor, destekliyor. 2017 sonu itibarıyla Sivil Düşün, sivil toplum örgütleri veya aktivistler tarafından yürütülen 650'nin üzerinde çalışmayı destekledi. Sivil Düşün'ü yakından tanımak için sivildusun.net adresini ziyaret edebilirsiniz.

SEBZELİ ALABALIK

Malzemeler

- Kişi başı 1 tane alabalık
- 500 gram kuru soğan
- 4'er havuç ve patates
- 2 tane kabak
- 1 demet dereotlu
- 1 demet maydanoz
- Yarım demet fesleğen
- 1 kadeh beyaz şarap
- Kişniş tohumu
- Tuz, karabiber, su, tereyağı

Yapılışı

Bir litre suya, bir soğan, bir havuç, yarım kadeh beyaz şarap ekleyerek 10 dakika kadar kaynatın. İçine balığın kılçıklarını koyup ağır ateşte, 10 dakika daha pişirmeye devam edin. Daha sonra havuç ve soğanı süzerek, kalan balık suyunu bir kaba aktarın. Bu balık suyunu kullanarak patates ve havuçları kişniş tohumuyla 10 dakika kaynatın. Tereyağı ve kabağı da ekleyerek iki dakika daha pişirin. Ardından balıkları ilave edin. Balıkların büyüklüğüne göre 3 ile 5 dakika arası pişirin. Büyük bir kabın içine ince doğranmış maydanoz ve dereotunu koyun. Üstüne pişen balığı ve sebzeleri yerleştirin. Yeterince tuz ve karabiber ekleyerek servis edin.

Adana

Adana'da yaşlılar kendini yalnız hissetmeyecek

60 KİŞİLİK ŞEFKAT ORDUSU

Adana'nın merkez ilçesi Seyhan'da, belediye, Avrupa Birliği'nden aldığı finansman desteğiyle 60 kişiye yaşlı ve engelli insanlara bakacak şekilde eğitti ve bir kısmını da istihdam etti. Artık Seyhan'da yaşlılara ayıracak zamanı olan profesyoneller var.

"Aile içi yardımlaşma ülkemizde üst düzeyde. Ancak, ihtiyaçlar arttıkça, insanlar daha çok çalışmak zorunda kalıyor. Ev dışında geçirdiği zaman artıyor. Maalesef aile bireylerine, özellikle de yaşlılara ayırdıkları vakit azalıyor. Bize en ihtiyaç duydukları dönemde, aile büyüklerimizin yanında olamıyoruz. Biz, bu konudaki eksikliği görerek bir proje hazırladık. Avrupa Birliği'nden destek alarak projeyi gerçekleştirdik." Bu sözler, Seyhan Belediye Başkanı Zeydan Karalar'a ait. Seyhan Belediyesi'ne ait proje aslında birden çok hedefe ulaşmış durumda. İlçede yaşayan, fakir ve yardıma muhtaç, yaşlı veya hasta olduğu için başka birisinin bakımına muhtaç insanlara bakım ve temizlik hizmeti götürülmesi projenin temel hedefi ve en büyük başarısı.

Yaşlılara hizmet yine Seyhan ilçesinde yaşayan 60 kadın tarafından veriliyor. Kadınlar proje kapsamında hasta, yaşlı ve engelli bakımı konusunda eğitim aldı. Çukurova Üniversitesi Hastanesi'nde staj yapan kadınlar, saç bakımından psikolojik desteğe kadar pek çok yardımı öğrendi. Avrupa Birliği'nin 137 bin Euro hibe verdiği projede, eğitim süresince kadınlara günlük 5 Euro ödendi. Proje sonunda kadınların 30'u belediyeде işe alınırken, kalanlara kendi işlerini kurabilmeleri için KOSGEB onaylı girişimcilik eğitimi verildi. Böylece kadın istihdamı konusunda da önemli bir adım atıldı. Seyhan Belediyesi, şimdi yaşlılara götürdüğü hizmetin benzerini engellilere götürmek için Avrupa Birliği'ne başvuracağı projeyi hazırlıyor.

DR. FİGEN TUNÇKANAT

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi

“YAŞLILAR YAŞAMA AKTİF OLARAK KATILMALI”

Avrupa Birliği, yaşlı kabul ettiği 65 yaş üstü nüfusun yaşama aktif olarak katılımını en temel insan haklarından kabul ediyor. Sağlıklı yaşlanmayı hedef alan Avrupa Birliği, yaşlıların bağımsız bir yaşam sürdürmesine yönelik projeleri destekleme kararı aldı. Geliştirilen yaşlılık politikalarının temel amacı, bireyin ortak yaşama katılımını sağlamak, bunun önündeki engelleri ortadan kaldırmak... Türkiye’de dezavantajlı bireyler kategorisine giren yaşlılar zaman zaman sosyal yaşamın dışına düşüyor. Yaşlı insanların ihtiyaç duydukları hizmetlerin sunulması ne yazık ki henüz istenen boyutta değil. Bu nedenle Avrupa Birliği bu alanda hazırlanan projeleri destekliyor. Ailenin yerini hiçbir şey tutmaz fakat yalnız kalmaktansa, sizinle ilgilenen birinin varlığı yaşama tutunmanızı sağlar...

KÖFTELİ PATLICAN, KABAK VE HAVUÇ DOLMASI

Malzemeler

- 1 kabak, 1 patlıcan, 1 havuç
- 200 gram kıyma
- 100 gram tulum peyniri
- 1 yumurta, galeta unu
- Soğan, sarımsak, yoğurt
- Fındık, ceviz, fıstık (50'şer gram)
- Kayısı, incir
- Taze maydanoz, taze kekik
- Taze nane, taze fesleğen
- Zeytin (8-10 tane), tuz, karabiber

Sos için

- Yoğurt, nar ekşisi
- Zeytinyağı ve limon

Yapılışı

Havuç, kabak ve patlıcanı ince dilimlerle uzunlamasına kesin. Kararmaları için su dolu bir kaptan bekletin. Kıymayı, ince dilinmiş soğan, sarımsak ve maydanoz ile yoğururken yumurtanın sarısı, biber ve tuzu ekleyin. Yuvarlak köfteler hazırlayın, biraz tereyağı eklediğiniz zeytinyağında kızartın. Diğer tarafta kabak ve patlıcanı 3-5 dakika ya da yumuşayınca kadar haşlayın. Tekrar kaptaki soğuk suya alın. Fındık, fıstık ve cevizleri kızgın bir tavada kavurun, kayısı ve incir ekleyerek küçük parçalar halinde kesin. Yeşil ve siyah zeytinleri küçük küçük kestikten sonra tulum peyniri ile karıştırarak ezme haline getirin. Yoğurt, nane, maydanoz, tuz ve karabiberi küçük bir kaptan karıştırarak sos yapın. Kabak, patlıcan ve havuçları kızartın. Sonra içlerine köfteleri koyarak rulo halinde katlayın. Patlıcanı yoğurtlu, kabağı nar ekşili sosla, havucu ise zeytinyağı ve limonla birlikte servis edin.

Tarihi Samsun-Sivas
demiryolu yenileniyor

KARADENİZ DOĞU'YA YENİDEN BAĞLANDI

Cumhuriyet döneminin ilk demiryollarından Samsun-Sivas (Kalin) hattı, Avrupa Birliği fonlarıyla baştan sona yenilendi. Tamamen dijital sistemlerle donatılan trenler ve istasyonlar 2018 yazında hizmete giriyor.

Samsun Limanı'ndan başlayıp, Sivas Kalın'a kadar uzanan demiryolunu eskiler iyi bilir. Cumhuriyet'in ilanının hemen ardından inşa edilip, 1932 yılında hizmete girmiş, Karadeniz'i, Doğu Anadolu'ya bağlayan emektar bir hat... Fakat 90 yıllık hizmetin ardından geriye, yer yer çürümüş raylar, saatte 30 kilometre hızı geçmeyen trenlerin zar zor yol aldığı bir hat kalmış. Hemen paralelindeki karayolunda ise kamyonlar, yolcu otobüsleri nazire yaparcasına cirit atıyor...

Avrupa Birliği uyum çalışmalarıyla demiryollarının modernizasyonu gündeme gelince, Samsun-Sivas hattının da talihi değişti, yüzü güldü.

Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, pek çok hattın yanı sıra Samsun-Sivas demiryolu için de bir

AKİF TÜRKEK

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi

Avrupa Birliği, ulaşım alanında Türkiye ile entegrasyonu sağlamak için çok büyük bir kaynak ayırdı. Ulaştırma Operasyonel Programı ile Türkiye'ye 600 milyon Euro hibe sağlandı. Sonradan sağlanan ek kaynaklarla da bu hibe 1 milyar Euro'yu geçti. Bu program ile üç demiryolu hattı yenilendi; İstanbul-Gebze, Zonguldak-Karabük ve Samsun-Sivas... Amaç, Türkiye'de taşımacılıkta ağırlığı mümkün olduğu kadar karayolundan demiryolu ve denizyoluna kaydırmak. Bunun için de demiryolu hatlarının iyileştirilmesi gerekiyordu. Yeni ve modern hatlarla hem ekonomik anlamda tasarruf sağlanmış oluyor hem de çevre korunmuş olacak. Ayrıca bu hatlarla Türkiye hem Avrupa'ya hem Doğu'daki hatlara rahatça entegre olabilecek.

modernizasyon projesi hazırladı. Ancak hattın yenilenmesi hayli zorluydu. Sadece rayları değiştirmek, istasyonları modernize etmek, trenleri yenilemek yetmiyordu; çok sayıda köprü ve tünelin de tekrar inşası gerekiyordu. Ortaya büyük bütçeli bir proje çıktı.

Devreye Avrupa Birliği girdi ve 240 milyon Euro hibe verdi. Proje AB hibeleriyle, AB sınırları dışında gerçekleştirilen en büyük bütçeli proje unvanı kazandı. Kalan 40 milyon Euro'yu da Ulaştırma Bakanlığı karşılayınca Devlet Demiryolları'nın denetiminde projeye hızla başlandı, çok çalışıldı ve gerçekten zor bir iş başarıldı. Tam 41 köprü yıkılıp, yeniden yapıldı.

55 tünел ve çığ galerisi yenilendi. 378 kilometrelik hatta 700 bin adet travers değışti. 30 istasyon binası yeniden inşa edildi. Hat boyunca kurulan elektronik sistemlerle artık tüm trafik dijital olarak denetlenecek. Böylece yük taşımacılığı öncelikli hatta trenlerin hızı iki katına, 70 kilometreye çıkabilecek.

Trenler artık peş peşe gidebileceğı için de sefer sayısı günde ikiden 40'ın üstüne çıkacak...

2018 yaz aylarından itibaren Kurtuluş Savaşı'nın iki önemli kentini, Samsun ve Sivas'ı birbirine bağlayan tarihi demiryolu hattı, en modern haliyle yeniden hayat bulacak.

FRANSIZ USULÜ SOĞAN ÇORBASI

Şef: François Begeot

AB Türkiye Delegasyonu, Ekonomik ve
Sosyal Kalkınma Bölüm Başkanı

Malzemeler

- 1 kabak, 1 patlıcan, 1 havuç
- 10 büyük kuru soğan
(Yaklaşık 2 kg, kırmızı ve beyaz
karışık olabilir)
- 100 gram gravyer peyniri
- 1 dilim çavdar ekmeği
- 1 baş sarımsak, 1 lt tavuk suyu
- Çeyrek kangal sucuk
- 6 tatlı kaşığı zeytinyağı + 2 tatlı
kaşığı da ekmek için
- 40 gram tereyağı
- 4 tatlı kaşığı taze kekik
- 4 dal adaçayı, 2 tatlı kaşığı tuz
- 1 tatlı kaşığı karabiber
- Bir tutam maydanoz
- Bir avuç fındık, 2 dilim ekmek

Yapılışı

Kırmızı ve beyaz soğanları fazla ince olmayacak şekilde doğrayın. 40 gram tereyağı ve 6 kaşık zeytinyağını karıştırarak çorbayı pişireceğiniz tencerede kızdırın. Ardından soğanları tencereye parça parça koyarak sotelemeye başlayın. Yaklaşık 10 dakika soteledikten sonra, tavuk suyunu yavaş yavaş karıştırarak ekleyip, 20-25 dakika daha pişirin. İçine bir parça da adaçayı ve kekik koyun. Sucukları dilimler halinde doğrayıp, ayrı bir tavada pişirin. Sonra çorba kâselerinin içine doğradığınız ekmekleri koyun. Üstüne, maydanoz, rendelenmiş kaşar ve sucukları ekleyin. Pişen çorbayı kâselere, ekmeklerin üstüne koyun. Son olarak, yine rendelediğiniz kaşarla çorbanın üstünü kapattıktan sonra, biraz da fındık ekleyerek servis edin.

Genç kızları sanatla buluşturan proje

ANLATAMAM, GÖRMEN LAZIM

TOBAV, Avrupa Birliği finansmanı ile gerçekleştirdiği "Anlatamam, Görmek Lazım" projesiyle; Ankara Saray Çocuk Evleri Sitesi'nde kalan, 13-18 yaş arasındaki 60 kız çocuğuna seramik, resim, heykel, fotoğrafçılık, tiyatro, dans ve müzik gibi sanat dallarında 9 ay süreyle eğitim verdi.

Ankara'nın Saray ilçesinde, ikişer katlı, geniş bahçeli evlerin olduğu bir site... İçeride yoğun bir hareketlilik var... Heyecanla koşuşturan genç kızlar evlerden çıkıp bir binada toplanıyor. Dış görünüşüyle diğerlerinden farklı olmayan bu binaya girdiğimizde küçük bir sanat okulunu andırıldığını görüyoruz. Heykel, seramik atölyeleri, küçük dans salonu, müzik odaları katlara dağılmış. Müzik stüdyosundan gelen sesler, dans salonundan gelen alkışlara karışıyor. Burası ne bir güzel sanatlar lisesi, ne de bir sanat kursu. Burası dezavantajlı gruba dahil, 13-18 yaş arasındaki kızları devletin koruma altına aldığı Saray Çocuk Evleri Sitesi. Aileleriyle birlikte yaşamayan bu gençlerin barınma, yeme içme, korunma gibi her türlü ihtiyacı devlet tarafından karşılanıyor. Bu gençlere bir yardım eli de TOBAV ve Avrupa Birliği'nden uzandı.

Devlet Tiyatrosu, Opera ve Balesi Çalışanları Yardımlaşma Vakfı (TOBAV) Başkanı Mehmet Yılmaz, dezavantajlı durumdaki kızları sanatla buluşturmanın öyküsünü anlatırken bile heyecanlanıyor: "Biz projeyi hazırlarken, çeşitli sorunlar yaşamış, devletin koruma altına aldığı 60 kız çocuğumuzu sanatla buluşturmak istedik. Ama burada kalan 230 kız çocuğunun hemen hepsi eğitimlerimize katıldı. Katılımın bu kadar yüksek olması bizi mutlu etti. Sanatçı arkadaşlarımız gönüllü olarak projeye eğitmen olarak katıldı. Heykel, seramik, müzik, dans, fotoğrafçılık, resim, tiyatro dallarında verdiğimiz 9 aylık eğitim sonunda kız çocuklarının geldiği nokta, kazandıkları özgüven müthiş. İnanıyorum ki, projeye hayata dezavantajlı başlayan bu kız çocuklarımıza bir umut penceresi açtı." Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Ankara İl Müdürlüğü'yle yürütülen bu projeye Avrupa Birliği 250 bin Euro finansman desteği verdi.

"Projenin adı neden Anlatamam, Görmek Lazım?" sorusuna Mehmet Yılmaz "Gerçekten anlatması zor, görmek lazım" diye cevap veriyor: "Kızlarımız öyle bir coşku ve keyifle başladılar ki çalışmaya, biz inanmakta zorlandık. Yetenekleri de bizi şaşırttı. Yapılan öyle resimler var ki, yaşadıklarını öyle çarpıcı resmediyorlar ki, inanın anlatamam, anlatılamaz, görmeniz lazım."

STEPHANIE VON BROCHOWSKI

AB Türkiye Delegasyonu
Basın ve İletişim Yöneticisi

AB'DEN DEZAVANTAJLILARA DESTEK

Bizim için çok değerli bu proje aslında büyük bir programın parçası; "Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ve İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi Hibe Programı" benzer 140 projeden oluşuyor. Çalışma Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gibi Türk otoritelerle birlikte yürüttüğümüz bu projelerde, dezavantajlı insanlara, çocuklara, genç kızlara, engellilere, şiddet gören kadınlara destek vermek, onları çalışma yaşamının içinde tutmak, eğitimlerini sürdürmelerini sağlamak temel hedefimiz. Avrupa Birliği ve Türkiye istihdam, eğitim ve sosyal içeriğe özel önem veriyor, biliyoruz ki insan kaynakları bir ülkenin en önemli zenginliği. Bu alandaki projelere AB geçtiğimiz dönem 450 milyon Euro verdi. 2020 yılına kadar ayrılan bütçe de aynı şekilde 450 milyon Euro...

SEBZELİ DOMATES ÇORBASI

Malzemeler

- 1 kilo domates, 1 tane yeşil biber
- 1 tane kırmızı acı biber
- 2 kereviz sapı, 1 salatalık
- 1 soğan, 3 diş sarımsak
- 5 dilim bayat ekmek
- 1 su bardağı et suyu (tercihe bağlı)
- 5 çorba kaşığı zeytinyağı
- 2 - 3 çorba kaşığı şarap sirkesi
- Acı sos
- Fesleğen, maydanoz, taze kekik
- Lavanta, karabiber, tuz

Garnitür:

- 2 dilim bayat beyaz ekmek
- 1 kırmızı biber
- 1 tane taze acı biber
- 1/4 salatalık, 2 tane taze soğan
- 100 gram siyah zeytin

Yapılışı

Domatesleri, kabuğu artı şeklinde çizdikten sonra kaynar suya atın. On beş, yirmi saniye kadar kaynattıktan sonra çıkararak, içi buzlu başka bir kaba alın. Artık kabuğunu kolayca soyabilirsiniz. Kabukları soyun, çekirdeklerini çıkarın, küçük parçalar halinde doğrayarak, içinde zeytinyağı bulunan tencereye koyun. Diğer bütün sebzeleri de aynı şekilde, küçük parçalar halinde kestikten sonra tencerenin içine atın. Baharatları, tuzu ekleyip kaynatın. Dilerseniz et suyunu bu aşamada kullanın. Sebzeler pişince bir öğütücünden geçirerek, sıvı haline getirin. Daha sonra ekmek içini, küçük parçalara bölüp tencereye atın, tekrar öğütücünden geçirin. Çorbanızı uygun bir kâsede servis yaparken, garnitür olarak da kırmızı ve yeşil biberleri, salatalığı, soğanı küçük küçük kesin, ayrı tabaklarla servis edin.

Bursa

Süreyya Tunçkol ÇALIŞAN ANNE

“Avrupa Birliği desteği sayesinde, maddi bir külfet yüklenmeden, ikiz çocuklarım Eylül ve Yusuf Mete’yi güvenilir bir bakıcıya bırakarak işime gidebiliyorum.”

Yasemin Aktan ÇOCUK BAKICISI

İkizler Eylül ve Yusuf Mete’nin bakıcısı Yasemin Aktan, sigortalı çalışmak isteyen ve bunu gerçekleştiren mutlu çalışanlardan biri.

EVDE ÇOCUK BAKIMINA AVRUPA DESTEĞİ

Doğumdan sonra iş hayatına dönmek isteyen annelerin en büyük sorunu bebeklerinin bakımı. AB bu durumdaki yaklaşık 10 bin anneye bakıcı desteği verdi. Projeyle, bebek bakıcıları eğitildi, iki yıl boyunca sigortaları ve ücretleri ödendi.

CANER DEMİR

**Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu
Sosyal Politikalar Sektör Yöneticisi**

Kadının istihdamı ve annelerin meslek yaşamından kopmaması Avrupa Birliği'nin önem verdiği sosyal politikalardan birisi. Ayrıca kadınların kayıt altında çalışmaları da temel öncelikler arasında. İşte proje bu iki önceliği kendisine hedef olarak aldı; annelerin çalışabilmeleri ve bakıcı anneliğin eğitilmiş, kayıtlı bir istihdama dönüşmesi... Anneler, bakıcılar ve çocuklar düşünüldüğünde bu proje yaklaşık 35 bin kişiyi doğrudan etkiledi. Ailelerin diğer bireylerini de hesaba katarsanız sayı 100 bini buluyor.

Süreyya Tunçkol, Antalya, Bursa, İzmir, İstanbul ve Ankaralı on bine yakın şanslı anneden biri. İkizleri Eylül ve Yusuf Mete'yi bakıcı anne Yasemin Aktan'a bırakıp evden çıkarken gözü arkada kalmadı. Belediyede çalışan Tunçkol, ikizlerinin doğumundan sonra işe dönmek istediğinde çocuklarını bırakabileceği bakıcıların aylık ücretlerinin neredeyse kendi maaşı kadar olduğunu görünce hayli zor günler geçirdi. İş bırakmayı bile düşündü. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun AB desteğiyle uygulayacağı "Evde Çocuk Bakımı Projesi"ni duyunca, sorunun çözümünü de bulmuş oldu. Aynı proje ile yüzü gülen bir başka isim de Yasemin Aktan... Yakınlarına evde çocuk bakımında yardım eden Aktan, projeye bunu profesyonel bir mesleğe dönüştürebileceğini anladı. Başvurdu, kabul edildi. Aldığı eğitimlerden sonra iki yıl boyunca Eylül ve Yusuf Mete'ye bakıcı anne oldu. Bu sürede yaklaşık 1500 lira maaş alırken, sigortası da eksiksiz yatırıldı.

Evde Çocuk Bakım Hizmetleri Yoluyla Kayıtlı Kadın İstihdamının Desteklenmesi, Avrupa Birliği ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yürütülen bir proje... İki yaşından küçük çocuk sahibi ve özel sektörde işçi statüsünde çalışan annelerin, iş hayatına geri dönebilmeleri amacıyla hazırlanan projenin diğer hedefi bakıcı annelerin eğitilmesi ve kayıtlı istihdamlarının sağlanması. İki yıl süren projenin yaklaşık 50 milyon Euro'luk bütçesinin 42 milyonunu Avrupa Birliği, 8 milyonunu SGK karşıladı. Projeye katılan annelere aylık 416 Euro'ya kadar mali destek sağlandı. Bu destekle bakıcı annelerin 1500 liralık maaşları ve sigortaları ödendi.

MUHİTTİN ŞAHİN

SGK, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanı

Annelerin çalışmasına imkân yaratamazsanız, ya doğum oranları düşer ya da kadınlar çalışma yaşamından çekilir. Bu proje ile bu sorunlara bir cevap üretildi. Ayrıca kayıt dışı ekonomide kadın istihdamını kontrol açısından da çok önemli bir proje oldu. 2015 yılında başlayan projenin bitiş tarihi Kasım 2017... Proje tüm illerde büyük ilgi gördü. Sadece üç ilde 40 bine yakın başvuru aldık. Bu kadar yoğun ilgi olduğu için, Avrupa Birliği ve SGK'nın bu projeyi tekrar hayata geçirme düşüncelerinin olduğunu söyleyebilirim.

ŞEFTALİLİ, TAVUKLU BURSA SALATASI

Malzemeler

- 3 domates
- 1 kırmızı biber
- Haşlanmış mısır veya konservesi
- 1 büyük şeftali
- 200 gram tavuk göğsü
- Zeytinyağı
- Limon, tuz, karabiber
- 5-6 tane ceviz

Yapılışı

Şeftaliler, küçük dilimler halinde soyulduktan sonra, zeytinyağında hafifçe kızartılır. Aynı şekilde beyaz tavuk eti de jülyen stilinde, parmak boyunda kesildikten sonra kızartılır. Yıkayıp, doğranan yeşilliklere, ince kesilmiş kırmızı biber, kızartılmış tavuk parçaları, kızarmış şeftaliler, mısır, küçük parçalara bölünmüş cevizler eklenir. Limon suyu, tuz, karabiber ve zeytinyağı eklendikten sonra, fazla karıştırılmadan servis yapılır.

Denizli ardak'ın kadınları iddialı:

İŞTE MANTARIM, ÜRETİMDE BEN DE VARIM

ardak Belediyesi, Avrupa Birliği'nden aldığı destekle ilçede yaşayan ve çalışmak isteyen 60 kadına mantar yetiştiriciliği ve "girişimcilik" eğitimi verdi. Ardından, inşa edilen mantar üretim tesislerinde işe aldı. Şimdi ardak, mantarıyla meşhur olma yolunda hızla ilerliyor.

O n binin altında nüfusuyla küçük bir ilçe Çardak... Denizli'den Ege taraflarına gidenlerin içinden geçip gittikleri bir ilçe. Pek çok kişi Çardak'ı havaalanıyla tanıdı. Ancak böyle giderse Çardak önce Denizli'de, sonra Ege'de, hatta belki de Türkiye'de mantarıyla tanınacak. Biz demiyoruz, Çardak'ın üretici ve girişimci kadınları söylüyor.

Kadınlara bu yolu açan isim ise Çardak Belediye Başkanı Mahmut Öztürk: "Belediye başkanı seçildiğimde Çardak'ta ciddi bir işsizlik sorunu vardı. İnsanlar iş için bize müracaat ediyorlardı. Küçük yerlerde işsizliğe belediye de el atmalı diye düşündüm. Önceliği de toplumda dezavantajlı durumda olanlara, özellikle çalışma yaşamına katılamayan kadınlara verdik." Başkan Öztürk yaptırdığı araştırmalarda bölgede kaliteli mantar üretilebileceğini belirler: "Evde mutfakla salon arasına sıkışmış kadınlarla mantar üretmeyi planladık. AB'nin desteği olabileceğini öğrendik. Mantar yetiştiriciliği ile ilgili bir proje hazırlayıp verdik. Avrupa Birliği projemize ilgi gösterdi, destek verdi."

Aslında Öztürk'ün hazırlattığı ilk proje mantar yetiştiriciliği eğitimine yöneliktir, üretim yoktur. Ancak Avrupa Birliği'nin 200 Euro'luk desteği gündeme gelince Öztürk, "Üretim yapmaya da karar verdik. Bu aşamada dört-beş bileşeni bir araya getirdik. Çalışma Bakanlığı, Avrupa Birliği, İŞKUR Ürün Müdürlüğü, Çardak Halk Eğitim Müdürlüğü ve Çardak Belediyesi işbirliğini sağladık. Kadınlarımız hem girişimcilik eğitimi gördüler hem mantar yetiştiriciliği hem de üretim yaptılar" diyor..

DÖNDÜ YILMAZ

HEM GİRİŞİMCİ HEM MANTAR ÜRETİCİSİ

60 Çardaklı kadın hem girişimci sertifikası aldı hem mantar üreticisi oldu. Bunlardan biri de Döndü Yılmaz... Biraz mahcup, biraz gururla anlatıyor Döndü Yılmaz nasıl mantar üreticisi olduğunu. Kısa bir süre önce eşinden ayrı yaşamaya başlamış bir çocuğu ile beraber... Geliri, işi ve iyi bir eğitimi olmayan dezavantajlı bir kadın olarak belediyeye başvurduğunda mantar üretim projesine yönlendirilmiş. İki ay süren eğitimler sonunda bugün çiftte sertifikalı bir kadın olmanın güvenini taşıyor. Çardak Belediye Başkanı Mahmut Öztürk'ün önerilerine koyduğu, "Denizli'nin mantar ihtiyacını karşılayabilecek kapasiteye çıkma" hedefine ulaşmak için canla başla çalışıyor.

PORTAKALLI MANTAR DOLMASI (VEGAN USULÜ)

Malzemeler

- Mantar, mümkünse birkaç çeşit...
- Kabak
- Soğan, sarımsak
- Göbek salata
- Kekik, fesleğen
- Maydanoz
- Zeytinyağı
- 1 dal biberiye
- Taze acı kırmızı biber
- Taze domates ya da portakal suyu
- Tuz, karabiber

Yapılışı

Taze sıkılmış portakal suyunu, acı biberi de katarak, pekmez kıvamına gelinceye kadar kaynatın. Kabakları ve sarımsakları ince dilimlerle halinde kesin, birlikte kızartıp ayrı bir kaba alın. Mantarları, çok küçük parçalar halinde doğrayın. Bir tava içine zeytinyağını kızdırarak, doğradığınız mantarları soteleyin. Bir tencerede ısıttığınız suya atarak göbek salatası yapraklarını yumuşatın. Hemen çıkartıp, soğuk su içine atın. Sudan çıkardığınız yaprakların içine, mantarları koyarak, üçgen ya da sevdiğiniz bir şekilde katlayın, sarın. Bu dolmaları kızartmış olduğunuz kabak ve sarımsakların üstüne koyun, sonra da pekmez kıvamına gelmiş portakal suyunu ekleyerek servis edin.

Findık bahçesi yerine okula götüren proje

AİLELER FINDIĞA, ÇOCUKLAR OKULA

Akçakoca'da findık toplayan mevsimlik işçilerin çocukları bu yıl ne bahçelerde çalıştı, ne sokakta kaldı. Çocuklar AB finansmanlı projeyle yaz okuluna katıldı, hem eğitim aldı hem oyunlar oynayıp, spor yaptı.

Ağustos başı... Karadeniz, sahili aralıksız dövüyor. Kadınli erkekli bir grup insan kıyıya ulaşan dalgalarla adeta kovalamaca oynuyor. Giysilerinin ıslanmasına aldırmadan eğlenen bu insanlar Akçakoca'ya tatile gelen yazlıkçılar değil. Onlar, Güneydoğu illerinden gelen mevsimlik işçiler. Gün boyu fındık topladıktan sonra, kıyıya inip serinlemeye çalışan fındık toplayıcıları.

Genç Hayat Vakfı'nın AB finansmanı ile yürüttüğü proje, işte bu mevsimlik işçilerin çocuklarına yönelik. Her yıl bahçelerde işçi olarak çalıştırılan ya da çadırda, sokakta bırakılan çocuklar bu yıl yaz okuluyla tanıştı.

Proje Şanlıurfa Siverek'te başlayıp Düzce'de tamamlandı. İlk aşamada Siverek'te mevsimlik tarım işçisi ailelere çocukların tarımda çalıştırılmaması, eğitimlerinin yarım bırakılmaması gerektiği anlatıldı. Daha sonra Düzce'de hasat dönemi öncesinde 20 köyden 100 bahçe sahibiyle bilgilendirme görüşmeleri yapıldı. Mevsimlik işçilerin temel ihtiyaçları, yaşam koşulları hakkında bilgi verildi, eşitlikçi yaklaşım, birlikte yaşam, çocuk işçi çalıştırılmaması gereği üzerinde duruldu. Ardından çocuklar Düzce'ye gelince ailelere gidildi, neler yapılacağı anlatılıp çocuklarını yaz okuluna göndermelerini konusunda ikna edildi.

Projenin uygulandığı Akçakoca Beyören İlkokulu'nun etrafı fındık bahçeleriyle çevrili. Anne babalar hasat boyunca bahçelerde çalışırken, çocuklar okula geldi. 20-30 günlük sürelerle eğitim verildi, atölye çalışmaları yapıldı, oyunlar oynandı. Çocuklar büyük bir keyifle eğitimlere katılırken, anne ve babaları çocuklarının emin ellerde olduğunu bilmenin rahatlığı içindeydi.

AHMET KARAN

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi

HAYATLARINDA BİR KÜÇÜK DEĞİŞİKLİK...

Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sosyal Entegrasyonu, İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi ve Çocuklarının Okul Hayatına Katılımlarının Güçlendirilmesi Programı, Avrupa Birliği'nin 19 milyon Euro verdiği bir çalışma. Türkiye'nin katkılarıyla bütçe 22 milyon Euro'ya ulaştı. Bu büyük hibe programı 140 ayrı projeden oluşuyor. Bu projelerin öncelikleri istihdam, insana yakışır bir iş, sonra da çocuk işçiliğinin önlenmesi.

Düzce'deki proje onlardan bir tanesi. Bu projenin iki ayağı var: Biri Şanlıurfa, Siverek'te, diğeri de Düzce'de. Burada yapılan, mevsimlik tarım işçilerinin çocuklarını okullara alıp, onlara hem akademik hem de sosyal gelişimleri yönünde katkıda bulunmak, eğitimler vermek. Böylece hayatlarında bir değişiklik yapılmaya çalışılıyor.

TAZE MEYVELİ YOĞURT SOSLU KREP CREPES SUZETTE

Malzemeler

Hamur için:

- 200 gram un
- 1 kaşık şeker
- 2 tane yumurta, 300 ml süt
- Tuz, tereyağı

Garnitür:

- 1 demet nane
- 1 elma, 1 muz, 1 şeftali
- 4 tane mor erik
- 2 tane kiwi, 1 dilim karpuz

Crepes Suzette sosu:

- 100 gram tereyağı
- 100 gram şeker
- 150 ml taze sıkma portakal suyu
- 1 limon

Sos için:

- Yoğurt, vanilya, şeker

Yapılışı

Un, süt, şeker ve tuzu karıştırarak ince hamur haline getirin. İki tane yumurta ekleyip biraz daha çırpıttıktan sonra, yaklaşık iki saat buzdolabında bekletin. Krep hamuru dolapta beklerken siz meyveleri istediğiniz miktarda ve şekilde doğrayıp garnitürünüzü hazırlayın. Krep için tereyağını erittikten sonra, şeker ve portakal suyunu katıp kaynatın. İndirmeden önce bir miktar limon sıkın. Diğer sosu ise yoğurt, şeker ve vanilyayı iyice karıştırarak hazırlayın. Ardından krep hamurunu kızdırılmış tavada, tereyağıyla kızartın. Krepler hazır hale geldikten sonra, kesilmiş meyve ve sebzeleri içine koyarak, ister rulo, ister üçgenler halinde tabaklara koyun. Seçtiğiniz sosu üstlerine dökerek servis edin.

Erzurum

ERZURUM'UN ORGANİK YAYLALARI...

*Nazmi Ilıcalı, kendini organik tarıma adanmış emekli bir öğretmen.
Pek çok kişi onu "Organik Nazmi" olarak tanıyor.
Şimdilerde AB'den aldığı hibeye Erzurumlu çiftçi ve besicilere
Avrupa'da organik tarım ve hayvancılık eğitimleri düzenliyor.*

Türkölere konu olan Erzurum'un uçsuz bucaksız yaylaları, yaz güneşinde altın rengine bürünmüş, sonsuza doğru uzanıyor. Sığır sürüleri, koyunlar ağır ağır otlarken, adeta bereketi simgeliyor. Misafirlerine kahvaltı veren çiftçi Muammer Alemdaroğlu, gururla ikramda bulunuyor: "Bu kaymak, bu bal organik, peynir de öyle, hepsi kendi üretimimiz, alın lütfen." Misafirler de yediklerinden pek memnun, ikrama bile gerek duymuyorlar.

Alemdaroğlu aldığı organik eğitimle çiftliğindeki her şeyin değiştiğini anlatıyor. Aslında bu günlerde pek çok Erzurumlu üreticiden benzer öyküleri dinlemek mümkün. Bu işin başlangıç düğmesine basan da Nazmi Ilıcalı, nam-ı diğer Organik Nazmi... Edebiyat öğretmenliğinden emekli olduktan sonra, tarım ve hayvancılığa başlamış. Bir dönem patates satmak istediği İtalyanlar ürünlerin organik olduğunu gösteren belge isteyince, yeni bir ufuk açılmış önüne. Bu işi tek başına yapmasının yeterli olmayacağını düşünmüş ve Doğu Anadolu Tarımsal Üreticiler ve Besiciler Birliği'ni de harekete geçirmiş.

Bu amaçla pek çok çalışma yapmış birlik, son proje ise Avrupa Birliği Sivil Toplum Diyaloğu programından alınan 170 bin Euro ile gerçekleştirilen eğitim ve danışmanlık projesi... Alman sivil toplum örgütü Uluslararası Organik Tarım Hareketi Federasyonu IFOAM ile yürütülen projede Erzurumlu 120 firmaya organik tarım ve besicilik

konusunda eğitim verildi. Önce Almanya'da incelemelerde bulunan üreticiler, ardından Erzurum'da Alman ve Türk uzmanlardan üçer aylık eğitimler aldı. Kayıtlara göre bugün Erzurumlular başta olmak üzere Doğu Anadolu'da yaklaşık 5 bin firma organik tarım ve besicilik yapıyor. Avrupa Birliği destekleriyle bu sayının artacağını söyleyen Nazmi Ilıcalı, "İnsanımız organik üretimi seviyor, normal sütü 90 kuruşa satarken, organik süte litresi 2,5 liraya alıcı bulduklarını düşünürseniz, haksız da sayılmazlar" diyor.

SİVİL TOPLUM DİYALOĞU

Sivil Toplum Diyalogu Programı, Türkiye ve AB üyesi ülkelerden STK'ların bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmaları ve diyalog kurmalarını sağlayan bir platform olarak geliştirildi. Sivil Toplum Diyalogu Programı, 2008 yılından bugüne, Türkiye ve AB toplumlarını birbirine yakınlaştıracak, karşılıklı anlayışı güçlendirecek bilgi ve deneyim aktarımına imkân sağlayacak birçok farklı alanda, yaklaşık 350 proje ile 600'ün üzerinde diyalog temelli ortaklığa; geniş bir coğrafyada gerçekleştirilen yüzlerce ortak çalışma ve etkinliğe sahne oldu. Bugüne kadar diyalog projelerine yaklaşık 42.5 milyon Euro destek sağlandı.

ERZURUM YAYLALARINDAN PEYNİR SOSLU PİRZOLA

Malzemeler

- Kişi başı 4-5 parça kuzu pirzola

Sos malzemesi

- 25 gram tereyağı, 25 gram un
- Yarım litre süt
- Çeyrek kuru soğan
- 200 gram ıspir kuru fasulyesi
- 50 gram peynir, biraz taze kekik

Garnitür için

- 2 havuç, yarım demet maydanoz
- 100 gram ceviz
- Tereyağı, şeker, tuz ve karabiber

Yapılışı

Sos: Küçük bir tencerede, tereyağında ince kıyılmış soğanları pembeleştirin. Un ekleyip orta ateşte iki dakika pişirin. Sütü ilave edin. Kaynadıktan sonra iki dakika daha orta ateşte pişirmeye devam edin. Ardından haşlayıp püre haline getirdiğiniz kuru fasulyeyi ekleyin. Daha sonra rendelenmiş peyniri de katarak, bir-iki dakika daha pişirin. Sos koyu olursa, bir parça suyla inceltin.

Garnitür: Spagetti inceliğinde ve uzun kesilmiş havuçları kaynatın. Cevizi ayrı bir tavada hafifçe kızartın. Üstüne tereyağı, pişmiş havuç ve iri kesilmiş maydanozları ilave edin.

Pirzola: Tereyağı ve zeytinyağını kızgın bir tavada ısıtın. İyice kızınca, pirzoları koyun. İki taraflı olarak altın rengini alıncaya kadar kızartın. Piştikten sonra birkaç dakika bekletin, ardından tuz ve karabiberi ekleyin. Pirzola, garnitür ve sosu birbirine karıştırılmadan tabağa koyarak servis edin.

Gaziantep

HALFETİ'NİN GÜNEŞ TEKNESİ

Gaziantep'te sivil toplum kuruluşları, balıkçılar ile turistik tekne sahipleri arasında, çevre ve iklim değişikliği konusunda farkındalığı artırmak amacıyla yürütülen AB destekli proje büyük ilgi gördü. Artık Halfeti Baraj Gölü'nde en büyük ilgiyi güneş enerjisiyle çalışan turist teknesi görüyor.

Gaziantep ve Şanlıurfa'nın kesişme noktası Halfeti, Birecik Barajı'nın su tutmasıyla bambaşka bir çehreye büründü. Fırat'ın suları devasa bir göle dönüşünce, ortaya Ege kıyılarını aratmayan manzaralar çıktı. Elbette bu güzellikler, önce turist getirdi, sonra turizmci. Şimdi Halfeti'de tur tekneleri, onlara yolcu taşıyan tur otobüsleri ve turistler günlük görüntülerden...

Sessiz Şehir unvanı taşıyan Halfeti'de tekne turları gerçekten görmeye değer. Bir saati aşan tur boyunca tekneler sizi su altındaki köylerden, bin yıl öncesinin Rum Kalesi'ne kadar inanılmaz güzelliklere taşıyor. Şimdilerde bu tekneler arasında bir tanesi var ki, parmakla gösteriliyor; Halfetililer arasındaki ismiyle "Güneş Teknesi". 15 tane 270 vatlık güneş paneli bulunan tekne tüm elektrik ihtiyacını güneşten karşılıyor. Şimdi hedef, motorun da güneş enerjisiyle üretilen elektrikle çalışması..

Güneş teknesi, İklim Değişikliği İçin Sivil Diyalog projesi kapsamında 23 bin Euro'ya mal olmuş. Gaziantep İTÜ Mezunları Derneği'nin Hasan Kalyoncu Üniversitesi ve Viyana'dan Bodenkultur Üniversitesi ile birlikte yürüttüğü projenin toplam bütçesi ise yaklaşık 150 bin Euro. Viyana Üniversitesi'ni ziyaretle başlayan proje çalışmaları, Gaziantep'teki "eğitmenlerin eğitimiyle" devam etti. Bölge halkı ile de pek çok farkındalık yaratma amaçlı toplantı düzenlendi.

PROF. DR. ŞAFAK HENGİRMEN TERCAN

Proje Koordinatörü

Gaziantep ve Güneydoğu, iklim değişikliğinden en çok etkilenen şehir ve bölgelerden. Projeyle bölge insanını bu konuda bilinçlendirmeyi hedefledik. Toplumun farklı kesimlerinden 60 kişi iklim değişikliği konusunda eğitmen olarak yetiştirildi. Bu eğitimlere Viyana'dan gelen uzmanlar da katıldı. Kadınlara ve gençlere eğitim verildi. Bu konuda çok istekliler. 300 üniversite öğrencisine eğitim verdik. Güneş enerjisi kullanan tekne ise projemizin pilot uygulamasıydı. Bu sayede bölge halkı yenilenebilir enerjinin kendi hayatlarında nasıl etkilili olabileceğini öğrendi.

ADNAN AKYAZICI

Gaziantep İTÜ Mezunları Derneği Başkanı

Güneş enerjili tekne çok ilgi gördü, bu da bizi mutlu etti, umutlandırdı. Teknede 15 tane panel kullanıldı. Teknenin motoru, bu panellerin doldurduğu jel akülerle çalışıyor. Ayrıca buzdolabı, televizyon, ses düzeni gibi teknenin elektrik ihtiyaçları da karşılanıyor. Birkaç yıl içinde, motorların tamamen elektrikliğe döneceğini umuyoruz. Bu baraj, 140 bin nüfuslu Nizip'in içme suyu kaynağı. Burada çalışan teknelerden akan mazot, suyu kirletiyor. Güneş enerjili tekneler sayesinde, suyu da koruma altına almış olacağız. Ülkemizde özellikle Akdeniz ve Ege kıyılarında bu tür teknelerin ne kadar çok olduğu düşünülürse, çalışmamızın önemi ortaya çıkar...

MEYVELİ KURU KABAK DOLMASI VE TAVUK KÖFTESİ

Malzemeler

Tavuk Köftesi

- 400 gram tavuk göğsü
- 2 yumurta
- 50 gram galeta unu
- 1 küçük soğan, 2 diş sarımsak
- 50 gram antepfıstığı (tuzsuz)
- Fıstık ya da susam yağı
- 1 demet kişniş, 1 demet maydanoz
- Köri, acı toz biber, kakule, tuz, karabiber, tereyağı

Meyveli Kabak Dolması

- Kurutulmuş kabak
- 300 gram bulgur
- Birer avuç kayısı, incir, yaban Mersini, üzüm, antepfıstığı, badem, ceviz
- Kuru nane, bir tutam kahve
- Tuz, karabiber

Yapılışı

Kabak Dolması: Bulguru suda bekletin. Kuruyemişleri küçük küçük doğrayın, tadını kırmak için bir tutam kahve koyun. Kuru nane, karabiber, tuz ekleyin, bulgura karıştırıp yoğurun. Bu karışımı önceden hazırladığınız kabakların içine fazla sıkı olmadan doldurun. Tencereye dizin, dolmaların hizasına kadar su koyarak 20 dakika kadar pişirin.

Tavuk Köftesi: Tavuğu, çok küçük parçalar halinde keserek kıyma yapın. İnce kesilmiş soğan, sarımsak, kişniş, maydanoz, galeta unu ve antepfıstığı ekleyerek yoğurun. Susam yağı veya fıstık yağını tereyağıyla karıştırarak kızdırın, tavuk köftelerini kızartın. Kabak dolmasıyla birlikte servis edin.

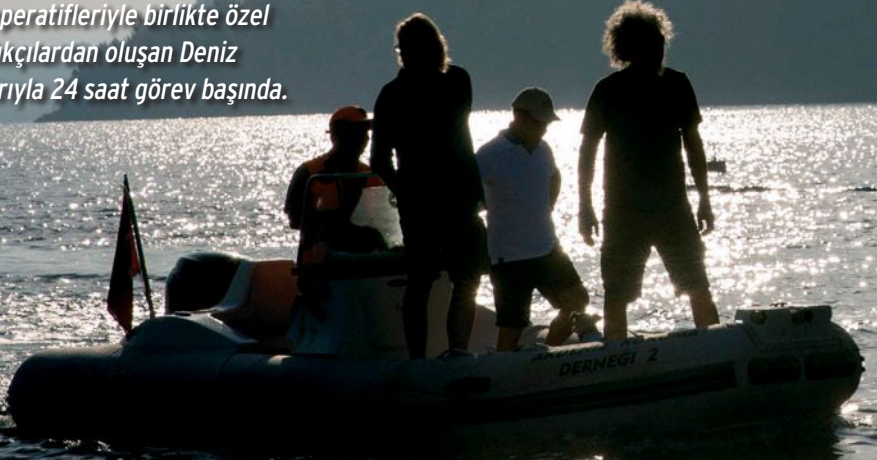

Gököva

Balık stokları 5 yılda 4 kat arttı

GÖKOVA'NIN DENİZ KORUCULARI

Akdeniz Koruma Derneği balıkçılığa kapatılan alanları korumak için AB'den aldığı destekle bölgedeki balıkçı kooperatifleriyle birlikte özel bir sistem kurdu. Balıkçılardan oluşan Deniz Korucuları özel botlarıyla 24 saat görev başında.

Mavinin ve yeşilin birbirine en çok yakıştığı Gökova Körfezi'nde balık stokları çökünce, 2010 yılında Türkiye'nin balıkçılığa kapalı ilk deniz koruma alanı ilan edildi. Büyüklüğü 30 kilometrekareye ulaşan 6 alan balıkçılığa tamamen, 267 kilometrekarelik alan da trol ve gırgırla avcılığa kapatıldı. Ancak bu yasağın uygulanması ve denetimi gerekiyordu. Sahil güvenliğinin vakit ayıramayacağı anlaşıncaya devreye Akdeniz Koruma Derneği girdi. Birleşik Krallık'tan Fauna & Flora International (FFI) ile birlikte geliştirdikleri proje AB Sivil Toplum Diyaloğu programından hibe desteğini aldı.

İlk olarak deniz koruculuğu sistemi geliştirildi. Akyaka Balıkçı Kooperatifi'nin desteğiyle kimi tecrübeli balıkçılar korucu olarak maaşla işe alındı, hızlı botlar sağlandı. Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ile sahil güvenlik de projeye destek verince, Gökova Körfezi 24 saat denetlenmeye başlandı. Korucular gördükleri ihlalleri kurulan sistemle sahil güvenliğe bildiriyor.

Son olarak AB'den 100 bin Euro hibe alan proje sayesinde Gökova Körfezi'ndeki biyolojik çeşitlilik ve balık stokları 5 yılda dört kat arttı. Balıkçıların kazançları altıya katlandı. Lahoz gibi balıklar yeniden avlanır oldu.

ZAFER KIZILKAYA

Akdeniz Koruma Derneği Başkanı

Dünyadaki okyanusların yüzde birini bile koruyamıyoruz. Deniz kirliliği en büyük sorun değil. En büyük tehlike, aşırı avcılık sonucu yok olan ve asla geri gelmeyecek olan balık stoklarımız. Yüzde 90'ı tükenmiş durumda. Geri gelme ihtimali de yok. 2000 yılında Birleşmiş Milletler'in de ortak olduğu bir tasarı ortaya atıldı. 2020 yılına kadar, dünyadaki okyanusların yüzde 20'sini korumazsak, geriye ne biyolojik çeşitlilik, ne de balık stokları kalacak.

LAURA ZAMPETTI

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu
Ataşe, Bölüm Başkan Yardımcısı

Bu proje, Türkiye ile AB üyesi ülkelerin sivil toplum örgütleri arasında işbirliğini öngören Sivil Toplum Diyalogu Programı'nın başarılı örneklerinden biri. Çevre, enerji, tüketicinin ve sağlığın korunması, adalet, özgürlük ve güvenlik, iş kurma hakkı, tarım, balıkçılık ve eğitim gibi dokuz politika alanında çok sayıda ortaklığa ve projeye destek veriyoruz... Bu alanlarda, aktivistleri desteklemek, onlara yardımcı olmak önceliğimiz. Gökova'daki proje bu anlamda da başarılı bir uygulama.

HINDİSTANCEVİZLİ MERCAN BALIĞI

Malzemeler

- Kişi sayısına göre kıl kuyruk mercan balığı
- Tereyağı, zeytinyağı
- Lime, taze zencefil
- Beyaz şarap, sarımsak
- Kırmızı acı biber, nar
- Kişniş, kurumuş hindistancevizi
- Bal, nişasta
- Tuz, karabiber
- Patates, su, taze adaçayı

Yapılışı

Patatesleri halkalar halinde kesin, haşlayarak bir kenara koyun. Hafif ateşte tereyağı koyduğunuz tavada, rendelenmiş zencefilli ve sarımsağı soteleyin. Çeyrek kadeh beyaz şarap ilave edin. Daha sonra üstüne beş tane lime, yoksa limon suyu ekleyin. Ardından hindistancevizinin suyunu koyun. (Taze bulamazsanız konserve de olur). Nişastayı azıcık suyla karıştırarak karışımın üstüne ekleyin. İnce kesilmiş kırmızı acı biber, nar ve kişniş katın. Keskin acıyı yok etmek için biraz bal ekleyin. Sonra bunu bir kenara koyun. Bu sırada bir tavada, haşlamış olduğunuz patatesleri, tereyağı ve ada çayını hafifçe ısıtın. Zeytinyağında kızartmış olduğunuz balıkları hazır tutun. Sırasıyla büyüğe bir tabağa önce sosu, sonra patatesleri, en üstte de balıkları koyarak servis edin.

Hatay

Suriyeli öğrencilere AB'den öğrenim desteği

ONLAR ARTIK ÜNİVERSİTELİ

Yalnız evlerini, yurtlarını değil okullarını ve eğitimlerini de geride bırakan Suriyeli gençler, geleceklerini yeniden inşa etmeye çalışıyor. Eğitimlerini kaldığı yerden sürdürmek isteyen bu gençlere AB desteğiyle burs veriliyor. 294 Suriyeli öğrenci Gaziantep, Harran, Mustafa Kemal ve Korkut üniversitelerinde burslu olarak okuyor.

Yalnız evlerini, yurtlarını değil okullarını ve eğitimlerini de geride bırakan Suriyeli gençler, geleceklerini yeniden inşa etmeye çalışıyor. Eğitimlerini kaldığı yerden sürdürmek isteyen bu gençlere AB desteğiyle burs veriliyor. 294 Suriyeli öğrenci Gaziantep, Harran, Mustafa Kemal ve Korkut üniversitelerinde burslu olarak okuyor.

Türkiye'deki Suriyelilerin yüz yüze oldukları sorunlardan birisi de eğitim. İlkokul çağındaki çocuklardan üniversite eğitimini yarım bırakan gençlere kadar geniş bir kesim eğitime ihtiyaç duyuyor. Bu nedenle Türkiye gibi AB de Suriyeli mülteciler için verdiği yardım bütçesinin önemli bir kısmını eğitime ayırdı.

5,9 milyon Euro bütçeli SPARK projesi bunlardan bir tanesi. Halen 294 Suriyeli öğrenci bu proje kapsamında Gaziantep Üniversitesi, Şanlıurfa Harran Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi ve Osmaniye Korkut Üniversitesi'nde okuyor. Proje süresince 484 öğrenci burstan yararlanacak. Ulaşım ve günlük masrafları da karşılayan öğrenci bursu, danışmanlık gibi tamamlayıcı hizmetleri de kapsıyor.

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencileri Suriyeli Zeineb Khalaf ve Mahmoud Kallo bu şanslı gençlerden. Her ikisi de Suriye'de üniversiteyi bırakıp kaçmak zorunda kalmış. İngilizce bilen Zeineb, Türkçe öğrendikten sonra tercümanlık yaparak hayatını sürdürmüş ama üniversite eğitimi için parası yetmemiş. Bu yıl aldığı bursla öğretime dönebilmiş: "Okul için gerekli tüm ödemeleri yapabildim. Uzun bir yoldan geliyorum ama burs bunu da karşılamaya yetiyor." Burs sayesinde üniversiteye dönen Mahmoud ise ülkesine dönmeyi planlıyor: "Bu eğitime benden çok ülkemim ihtiyacı var. Suriye bu savaştan kurtulup yeniden inşa edilirken, bizim katkılarımıza ihtiyacı olacak."

BERNA ÇETİN

AB Türkiye Delegasyonu Basın ve Enformasyon Yöneticisi

150 OKUL İNŞA EDİLECEK

Avrupa Birliği, 2016 yılında başlattığı Türkiye'deki Mülteciler için Mali Yardım Programı ile Suriyeli öğrencilere eğitimlerinde destek oluyor. AB, program kapsamında, mültecilere ve ev sahibi topluluklara yönelik pek çok projeyi finanse ediyor. Projeler, insani yardım, göç yönetimi, eğitim, sağlık, belediye altyapısı ve sosyo-ekonomik destek alanlarında gerçekleştiriliyor. Mali Yardım Programı'nda eğitim projeleri geniş bir çerçevede ele alınıyor. Bu kapsamdaki eğitim fonlarının yüzde 5'i de yüksek öğrenime ayrılıyor. Özellikle yüksek öğrenim, Avrupa Birliği Güven Fonu'nun önem verdiği alanlardan biri.

SPARK, Avrupa Birliği'nin desteklediği birçok eğitim projesinden sadece bir tanesi ve yüksek eğitim üzerine. Ayrıca 315 milyon Euro'luk bir yardımla Türkiye'nin en çok Suriyeli barındıran şehirlerinde yaklaşık 150 tane okul inşa edilecek. Bunun dışında Milli Eğitim Bakanlığı'na direkt verilen 300 milyon Euro'luk bir hibe var. Bu parayla da Suriyeli öğrencilerin, Türk eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanması amaçlanıyor. Yani Suriyeli öğrenciler, Türk öğrencilerle aynı okullara gidecek, Türkçe öğrenecek. Aynı zamanda savaşın getirdiği travmaların aşılmasında da psiko sosyal destekler ve aktivitelerden yararlanacaklar.

BAKLALI HUMUS, HALEVET VE BONFILE

Malzemeler

- Bakla, tahin
- Sarımsak
- Limon suyu
- Kimyon
- Zeytinyağı
- Nar
- Maydanoz

Bonfile

- Zeytinyağı, defne yağı
- Tereyağı, halevet
- Kimyon, tuz, karabiber

Yapılışı

Bir gece önceden ıslattığınız baklayı, orta ateşe ayarlanmış bir tavada ezerek kıvama getirirken, bir süzgeçten geçirin. Üstüne biraz tahin, biraz su ve limon ekleyerek inceltin. Tuz, kimyon ve karabiber ekleyin. Üç diş sarımsağı ezerek ilave edin. Son olarak da maydanoz koyarak karıştırın. Halevet; dana, koyun gibi kasaplık hayvanların bağirsak tarafında ve akciğerin gırtlak kısmında bulunan kestane şeklinde ve büyüklüğünde, çok açık renkli yağ parçacıklarıdır ve çok lezzetlidir. Halevetle kimyonu karıştırın. Kızgın bir tavaya koyarak eritin. Ayrı bir tavada tereyağını eritin, zeytinyağı ve birkaç damla defne yağı ekleyerek iyice kızdırın. Bonfile parçasını kızgın tavada iki tarafı mühürledikten sonra ısıyı düşürüp pişirin. Sonra dinlenmeye bırakın. Bir tabağa, yaptığınız humusu yayın. Üstüne kızarttığınız bonfileyi ince dilimleyerek koyun. Kenarlarına erittiğiniz halevet yağını, biraz da nar taneleriyle süsleyerek servis edin.

İzmir

AB desteğiyle zurnadan trompete geçtiler

BUCA BELEDİYESİ ROMAN BANDOSU

Buca Belediyesi'nin AB'den aldığı destekle oluşturduğu Buca Roman Bando su artık ilçenin gözdesi. 20 Roman müzisyene verilen özel eğitimin ardından kurulan bando, Türkiye'nin dört bir yanında düzenlenen festivallerden davet alıyor.

YENİ ENSTRÜMANLA YENİ BİR HAYATA

Levent ve Şafak, Buca Roman Badosu'nda üflemellileri çalan sanatçılardan. "Benim asıl enstrümanım zurna, bu bandoyla trompete, flüte geçtim" diyor Şafak ve anlatmaya devam ediyor: "Müziği, dedemden, büyüklerimden öğrendim. Hayatım köy düğünlerinde geçti. Düzensiz, belirsiz bir hayattı. Bu bando bize düzenli bir hayat sağlıyor, geleceğimizi garanti altına alıyor." Levent'in esas enstrümanı ney ama saksofon ve trompet de çalıyor: "Sabahlara kadar müzikli mekânlarda çalardık. Sosyal güvencemiz bile yoktu. Şimdi düzenli bir hayatımız var. AB katkısıyla kuruldu bandomuz, inşallah belediye de bizi bünyesine alacak."

S ıcak İzmir güneşi pek çok kişiyi bunaltıyordu; ama avluda toplanmış bando üyelerinin keyfi pek yerinde. Lacivert şapka ve pantolonları, tiril tiril beyaz gömlekleri içinde İzmir Fuarı'nda verecekleri konserin provasını yaparken, aldıkları keyif peş peşe çaldıkları neşeli parçalardan da anlaşıyordu. Onlar ünleri her gün biraz daha artan Buca Belediyesi Roman Badosu... Romanlardan oluğan bando kurma fikri dezavantajlı toplum kesimlerine yönelik Avrupa Birliği hibesi proje çağrısının yayımlanmasıyla ortaya çıkmış. Buca Belediye Başkanı Levent Piriştina bürokratlarının önerisine tereddüt etmeden evet demiş. Buca Belediyesi'nin İzmir Müzisyenler ve Sahne Sanatçıları Derneği'ni yanına alarak oluşturduğu proje de kısa sürede hazırlanmış. 100 bin Euro Avrupa Birliği hibesine dayanan proje kabul görünce gerisi kolay olmuş. İzmir'de bulunan Roman derneklerine çağrı yapılmış. Nota bilgisi olan, en az bir enstrüman çalabilen Romanlar başvuruda bulunmuş. Yapılan sınavın ardından 20 kişi seçilmiş. Altı ay süren eğitim döneminde kursiyerlere, yerel, ulusal ve uluslararası şarkılar kolayca öğretilmiş. Müzisyenleri asıl terleten yeni enstrümanlar olmuş. Kolay değil tabii zurnadan trompete geçmek... Ama bu zorluğu da müzik sevgileriyle aşmış Roman müzisyenler. Şimdilerde hizmet alımı yöntemiyle belediye bünyesinde istihdam edilmişler. Orkestranın alt grupları da var. Oda orkestrası, caz grubu, fasıl grubu gibi. Düzenli olarak konser veriyor, festivallere katılıyorlar. Ancak beklentileri belediye bünyesinde kadrolu olabilmek. Bandodan çok memnun olduğunu saklamayan başkan Piriştina da "İnşallah ilk fırsatta" diyor.

SEMA KILIÇER

AB Türkiye Delegasyonu Siyasi
İşler Danışmanı

Buca Belediyesi Roman Bandoşu projesi, Dezavantajlı Kişilerin Sosyal Entegrasyonu ve İstihdamının Desteklenmesi Programı'nın bir parçası. Hem Avrupa Birliği üyesi ülkelerde hem de aday ülkelerde Romanlarla ilgili problemler var. Türkiye'de de durum farklı değil. Bu nedenle dezavantajlı kişilerin desteklenmesine yönelik projeler için ayrılan 23 milyon Euro bütçenin önemli bir bölümü Roman porjelerine verildi. Engelliler, şiddete uğramış kadın ve çocuklar, madde bağımlıları ile eski mahkûmlara yönelik projeler de destek aldı.

KAVUN İÇİ DENİZ MAHSULLERİ SALATASI

Malzemeler

- 1 kavun
- 200 gram piring
- 1 kırmızı acı biber
- 1/4 soğan
- 1 tane nar
- 2 tane incir
- 2 - 3 dal dereotlu
- 200 gram deniz börülcesi
- Çeşitli deniz mahsulleri
- 100 gram karides
- 4 - 5 tane jumbo karides
- Balık (fener balığı ya da başka çeşit)
- Frambuaz sirkesi
- Zeytinyağı
- Tuz
- Karabiber

Yapılışı

Önce pilavı pişirerek hazır tutun. Bir yandan fener balığını pişirirken öte yandan da deniz börülcelerini suda kaynatın. İkisini de kenara soğumaya bırakın. Jumbo karidesleri az sarımsak ve zeytinyağında, normal karidesleri ise sadece zeytinyağında soteleyin. Yarım soğanı ve kırmızı acı biberi ince ince doğrayın. Dereotunu ince ince kıyın. Narı ayıklayarak tanelerini çıkartın. Bu arada bir kavunu ikiye bölün. Şimdi bütün bu malzemeleri büyük bir kabin içine koyun. Kestiğiniz kavunun içinden beş altı parçayı ve küçük parçalar halindeki inciri ekleyin. Üstüne bir miktar frambuaz sirkesi ve zeytinyağı koyun. Tuz ve karabiber de ilave ederek hafifçe karıştırın. Sonra bu karıştırdığınız malzemeleri daha önceden kestiğiniz yarım kavunun içine koyarak servis edin.

Kars

Bozayılardan Kars turizmine katkı

SARIKAMIŞ BOZAYI GÖZLEM TURU

Türkiye’de 2003 yılından bu yana koruma altında olan bozayılar Kars Sarıkamış Doğa Parkı’nda izleniyor. Kuzey Doğa Derneği, İtalyan uzmanlarla birlikte bir yandan bozayı nüfusunun korunması, öte yandan bölgede eko turizmin oluşturulup sürdürülebilirliği amacıyla çalışmalar yürütüyor.

EMRAH ÇOBAN

Uzman Biyolog

Kuzey Doğa Derneği Bilim Koordinatörü

Sarıkamış’tan Kafkaslara uzanan sarıçam ormanları, diğer vahşi hayvanların yanı sıra takip ettiğimiz çok sayıda vaşak ve bozayıcı barındırıyor. Kurduğumuz kapanlara yakalanan 45 kadar hayvanı boyunlarındaki vericili tasmalar sayesinde izliyoruz. Kış uykusundan kalkan bozayılar, beslenmek için üç günlük bir yol gidiyor; çünkü Sarıkamış ormanları, orman meyveleri bakımından oldukça fakir. Bozayılar insanlardan o kadar korkuyor ki, gündüz orman içinde insanlara görünmeyecekleri alanlarda bulunup, açık alanları gece geçiyor. Çeşitli noktalara kurduğumuz termal kameralarla bu geçiş sürecini izleyebiliyoruz. Kars ve Sarıkamış halkı projenin özellikle turizm kısmına katılmakta istekli. Ayrıca artık bozayılar konusunda daha olumlu düşünüyorlar. Örneğin yaralı hayvan gördükleri zaman bizi arıyorlar. Sadece son dönemde beş bozayının araç çarpmasından dolayı yaralandığı ihbarı geldi.

Avrupa Birliği tarafından desteklenen Bozayıların Korunması Projesi, Kuzey Doğa Derneği ile İtalyan Istituto Oikos - Onlus uzmanlarını bir araya getirdi. Proje ortakları, hem Avrupa’da etoburların korunmasına yönelik tecrübe ve bilginin Türkiye’ye uyarlanmasını sağlamak hem de bozayı nüfusunun korunmasını sürdürülebilir kılmak üzere harekete geçti. Kars’taki ekoturizmin sürdürülebilirliği de temel hedefler arasında.

Projenin ilk aşamasında Türk uzmanlar, İtalyan meslektaşları ile Adelmello Brenta Doğal Parkı’nda bir araya geldi. Park korucuları ve Trento bölgesi yetkililerinin katıldığı toplantıda bozayı nüfusunun ekoturizm çerçevesinde nasıl yönetileceği ele alındı.

Ardından İtalyan uzmanlar Sarıkamış’a geldi. Bozayıları, boyunlarına taktıkları tasma sayesinde uydu takip sistemiyle izleyen Kuzey Doğa Derneği, ayı yakalama ve izleme konularındaki tecrübelerini İtalyanlara aktardı.

İtalyan heyet, Sarıkamış’taki bozayı nüfusu karşısında şaşkınlığını gizleyemedi. Tüm İtalya’da toplam 30’u geçmeyen bozayı nüfusunun tek bir bölgede ve daha fazla sayıda olmasına şaşırın heyet, şehrin çöplüğünde burun buruna geldikleri bozayıların bol bol fotoğrafını çekti.

Bozayıların Korunması Projesi'nin bir diğer önemli ayağını ise insanlar ile bozayların arasındaki çatışmanın engellenmesi oluşturuyor. Orman içinde, yaprak ve çeşitli tohumlarla beslenmeye çalışan bozaylar, hava karardıktan sonra, Sarıkamış'ın hemen dışında bulunan şehir çöplüğüne gelerek karınlarını doyurmaya çalışıyor. Bozayların şehre kadar indiği bir ortamda, köylülere ve öğrencilere, bozayların ekosistemdeki yerleri, bozaylar ile karşılaşıldığında nasıl davranılması gerektiği gibi konularda eğitimler verildi.

Kuzey Doğa Derneği, dokuz önemli turizm acentesini davet ederek, Kars'ın doğal ve kültür zenginliğine ek olarak bozayların farklı bir turizm potansiyeli olduğunu uygulamalı olarak gösterdi. Bilgilendirme turu sırasında, Sarıkamış'ta ilk buzul şelale keşfedildi. Sarıkamış doğa turizmi faaliyetlerine 30 metrelik buzul şelale tırmanışının da eklenmesi kararı alındı.

Sarıkamış Turizm Çalıştayı'nda bozayı gözlem tur programları yapıldı ve uygulama takvimi oluşturuldu. Avrupa Birliği'nin son olarak 70 bin Euro'luk desteğiyle yürütülen çalışmalarla Kars kendi başına doğa turizm rotası olma yolunda önemli adımlar atmış oldu.

KARS KAŞARLI FONDÜ

Malzemeler

- Dört kişilik

Fondü malzemesi

- 400 - 500 gram kaşar ve
400 - 500 gram gravyer peyniri
- 1 küçük paket rokfor peyniri
- 100 cc beyaz şarap
- Patates nişastası
- Vişne likörü
- 1 diş sarımsak, çeyrek soğan
- Karabiber

Garnitür için

- Brokoli, karnabahar
- Kırmızı biber, mantar
- Baget ekmekek

Yapılışı

Tüm peynirleri rendelleyerek karıştırın. Uygun tava içine koyduğunuz şaraba iyice dövülmüş sarımsak ve çok ince kesilmiş soğanı ekleyip hafif ateşte ısıtın. Sonra rendelenmiş peynirleri ekleyerek, eriyinceye kadar karıştırın. Vişne likörü ve göz kararı nişastayı yavaş yavaş koyarak, kalın sos kıvamı elde edene kadar karıştırmaya devam edin. Önceden küçük parçalar halinde hazırladığınız sebzeleri bir tabakta hazır halde tutun. Baget ekmeği dilimler halinde keserek, bir küçük sepete koyun. Ardından da pişmiş olan sosun içine batırarak afiyetle yiyein.

Kınalıada

Sokak hayvanlarına su ve mama servisi

KINALIADA'NIN KUYRUKLU DERNEĞİ

Sessiz, sakin, yeşil ve bakımlı... Kınalıada... Bizans döneminin sürgün adası... Zamanında çok acılar yaşanmış ama bugün İstanbulluların gözbebeği. Ancak Kınalıada'nın şu sıralar başka tür "sürgünleri" var; sokak köpekleri ve kediler...

Sokaklara terk edilen bu kedi ve köpekler, ada sokaklarında ve ormanlık alanda yaşıyor. Kışın yiyecek, yazın su bulmak bu hayvanlar için büyük problem...

Şimdilerde Kınalıadalı bir grup genç, Avrupa Birliği'nden aldıkları destekle bu hayvanların ihtiyaçlarını karşılamak için yola çıkmış... Adada yürürken yol kenarlarına, sokak başlarına bırakılmış yarım pet şişeler göreceksiniz. Bazıları su, bazıları kedi-köpek maması dolu bu kapları, ada halkı bırakıyor sanmayın. Bunları, bir grup aktivist genç, elektrikli bisikletleriyle dağıtıyor Kınalıada sokaklarına...

"Her şey, adadaki sokak hayvanlarının yaşamlarını kolaylaştırmak amacıyla başladı. İki arkadaş 'Bu hayvanlara düzenli mama ve su verelim' dedik. Tabii maddi olarak bizi

DENİZ YENAL

AB Türkiye Delegasyonu
Basın ve İletişim Yöneticisi

Avrupa Birliği olarak, Sivil Düşün programı kapsamında hak temelli projeleri ve aktivistleri destekliyoruz. Başvuru formları internet sitesinde mevcut, oldukça sadeleştirilmiş, kolay anlaşılır hale getirilmiş durumda. Projelerinizi yollarsanız, kısa süre içinde geri dönüş mutlaka alırsınız.

aşıyordu. Destek ararken Avrupa Birliği Sivil Düşün programını öğrendik. Proje hazırladık, kabul edildi. Aldığımız 5 bin Euro destekle yola çıktık.”

Cem Arslan öykülerinin başlangıcını böyle anlatıyor. Hızlı yol almışlar. Şimdi adalı gençler olarak Empati Derneği adı altında örgütlenmişler. “Kuyruklu Dernek” dedikleri Empati’nin üye sayısı 20’yi geçiyor.

“Bu pet şişeleri çöplüklerdeki geri dönüşüm kutularından topluyoruz. Kesip içlerine su ve mama koyuyoruz. Özellikle adada doğal su kaynağı olmadığı için yaz aylarında su vermek çok önemli” diyor Cem Arslan...

Kınalıada’nın ilginç bir nüfus yapısı var. Yaz aylarında 30 bin kişiyi ağırlayan adada kışın yaşayan insan sayısı 700’lere düşüyor. Adadaki sokak kedisi ise bin civarında. Yani kışın sadece kedi sayısı bile, insan sayısından fazla oluyor. Bu rakamlar Kuyruklu Dernek üyelerinin yaptıkları çalışmanın değerini ortaya koyuyor.

KARAVANDA KLİNİK

Tabii sorun mama ve su ile bitmiyor. Sokak hayvanlarının sağlık sorunları ve bakımı var. Adanın futbol sahasının yanından geçerken dikkatli bakarsanız, köşede bir karavan görürsünüz. Bu karavan, sokak hayvanlarına klinik görevi yapmak üzere, Empati Derneği tarafından konulmuş. Haftanın iki günü buraya gelen bir veteriner, hasta hayvanları muayene ediyor, gerekirse ameliyat bile yapıyor.

AVOKADOLU KARİDES SALATASI

Malzemeler

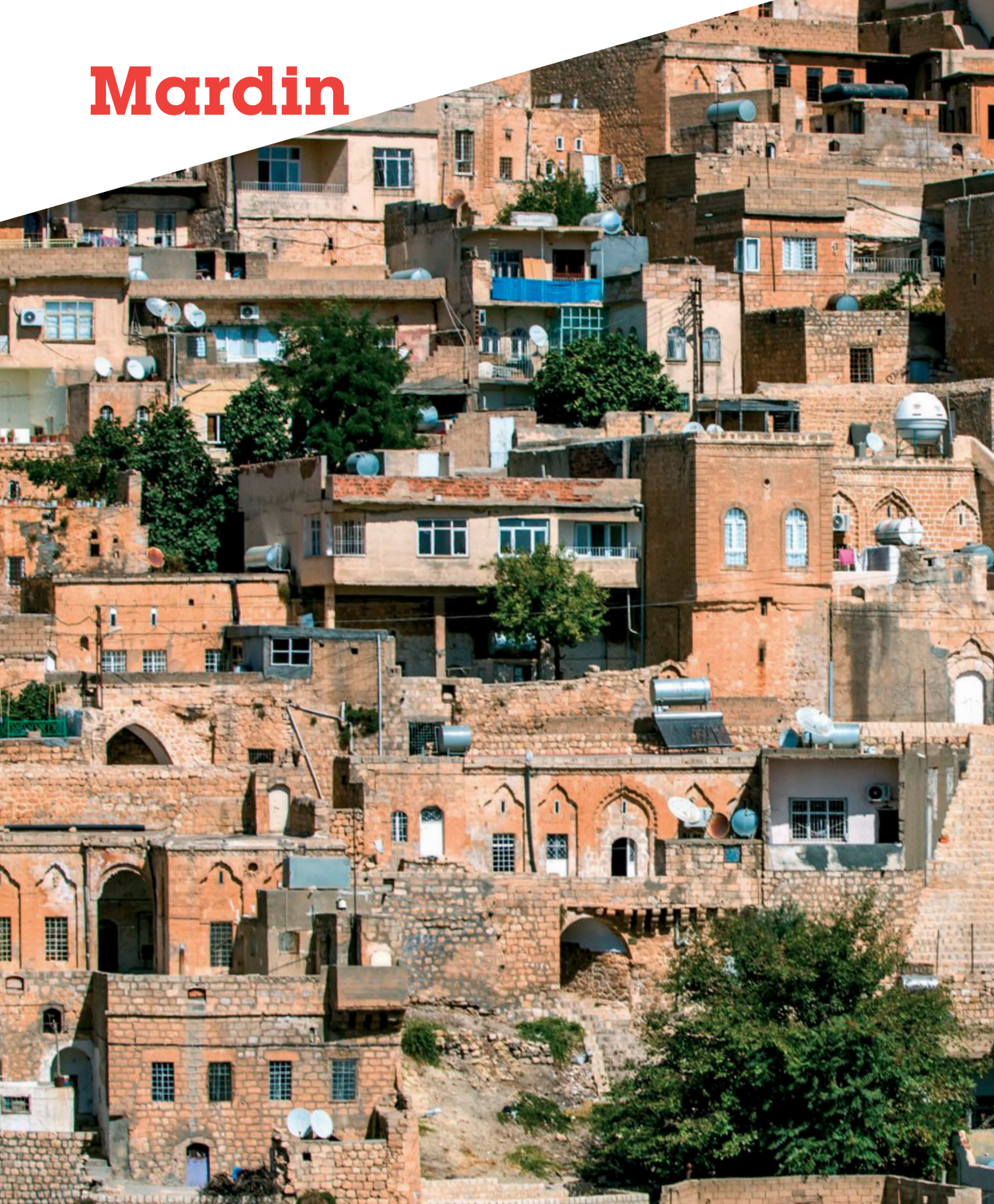
- 300 gram karides
- 1/2 soğan
- 1/2 elma, 1/2 avokado
- 1 dal dereotu, 1 dal maydanoz
- Taze zencefil
- Marul, kıvırcık gibi farklı yeşillikler
- Domates
- Yoğurt, mayonez, ketçap
- Worcestershire sosu
- Acı sos ya da Tabasco
- Karabiber, zeytinyağı, limon
- Kanyak ya da viski

Yapılışı

Eşit miktarda yoğurt ve mayonezi karıştırıp, çırpın. Aynı miktarda ketçap, Worcestershire sosu, iki damla acı sos ve biraz viski ya da kanyak, karabiber ve az miktarda tuz ekleyerek kısık ateşe koyun. Karidesleri, ince ince kestiğiniz çeyrek soğan ve çeyrek elmayla birlikte tencereye koyun. İnce ince kesilmiş dereotu, maydanoz ve bir yemek kaşığı zencefili ilave edin. Avokadoyu küçük küpler halinde kesip karıştırın, fazla ezilmemesine dikkat edin. Karidesler pişene kadar devam edin. Daha sonra yeşillikleri kesip büyükçe bir kaba koyun. Üstüne karidesleri, en üste de sosu koyarak hafifçe karıştırın. Daha sonra, çeri domates ve limonlarla süsleyerek servise hazır hale getirin.

Mardin

Mardin turizmle büyüyor

GEÇMİŞİNE KAVUŞAN ŞEHİR

Mardin'in binlerce yıllık geçmişinden miras kalan birikim, bugün turizmle şehrin en önemli sektörü haline geldi. Avrupa Birliği'nden aldığı fonlarla turizm altyapısını yeniledi, güçlendirdi ve UNESCO'nun Dünya Kültürel Mirası Geçici Listesi'ne girmeyi başardı.

Mardin, anlatmakla ya da fotoğraflarına bakmakla tanımlanabilir bir şehir değil. Yukarı Mezopotamya'nın sonsuz fonuna bakan bir tepeye yerleşmiş, sessiz, gizemli, kadim bir şehir. Binlerce yıl pek çok dil ve dine barış içinde ev sahipliği yapan Mardin, Avrupa Birliği ile Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından desteklenen Tarihi Dönüşüm Projesi'yle geçmiş yüzyıldaki görünümüne dönebilmek için büyük çaba sarf etti.

Mardin Valiliği'nin yürüttüğü, Avrupa Birliği'nin 8 milyon Euro hibe ettiği "Mardin Sürdürülebilir Turizm Projesi" çerçevesinde, 73 kayıtlı tarihi yapıyı bünyesinde barındıran, şehrin 3 km'lik ana caddesi boyunca yer alan tüm binaların dış cepheleri yenilendi. Cadde üzerinde bulunan 4-5 katlı, sonradan yapılan 80 kadar betonarme bina yıkıldı. Şehrin genelinde tarihi silüeti bozan 700 modern bina yıkıldı. Ana cadde boyunca telefon ve elektrik kabloları yer altına alındı. 640 civarında işyerinin yarattığı tabela ve görsel kirlilik ortadan kaldırıldı. Tabelalara standart getirilirken, kepenk ve güneşlikler kaldırılıp panjur ve güneş storu sistemleri uygulandı. Çalışmalar, sadece Mardin'in fiziki yapısının düzeltilmesi ve geliştirilmesiyle kalmadı. Mardin Sürdürülebilir Turizm Projesi kapsamında; sürdürülebilir turizm için strateji ve eylem planı geliştirildi. Markalaşma ve tanıtım stratejisi hazırlandı ve buna uygun kampanyalar düzenlendi. Hizmet kalitesinin iyileştirilmesine yönelik eğitim programları ile sektörde yer alan meslek gruplarına özel eğitimler düzenlendi.

FÜSUN KARABOĞA

Mardin Valiliği Proje Koordinatörü

Mardin'de turizm hamlesinin başladığı 2008 yılı ile bugün arasında çok büyük fark var. Tarihi ana caddesi bile tabelalar, kablolar, demirdoğramalar, ısıtma soğutma sistemleri, geleneksel mimariye aykırı yapılarla büyük bir görüntü kirliliği yaşayan Mardin gitti bugün aslına sadık, altyapısı yenilenmiş bir Mardin var. Mardin turizmde ne yaptığını, ne yapacağını biliyor, stratejisi, planı var. Şimdi daha aşağılarda, Tarihi Çarşı dediğimiz bölgede çalışmalar planlıyoruz.

ANDREEA SCHMIDT

AB Türkiye Delegasyonu Basın ve Enformasyon Birim Başkanı

KÜLTÜREL MİRAS HEPİMİZİN

Mardin'e bu destekler Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı çerçevesinde verildi. Yaklaşık 500 milyon Euro bütçeyle, 2007-2013 yıllarında gerçekleştirilen bu program, Türkiye'de mevcut bölgesel farklılıkların azaltılması amacıyla uygulanmıştır. Kişi başı milli geliri Türkiye ortalamasının % 75'inin altında kalan bölgeleri kapsamıştır. Program 2014-2020 arasında da benzer hedefler ve bütçeyle uygulanıyor. Mardin, yaklaşık 8 milyon Euro ile en büyük desteği verdiğimiz şehirlerden biri oldu. Avrupa Birliği bu desteği virerken kültürel mirasın, bütün dünyaya ait olduğunu göz önüne alıyor. Bu desteğin amaçlarından biri de projeler sayesinde yeni iş alanları yaratılarak, kalkınma ve istihdama da katkıda bulunmak.

CEVİZ SUCUKLU KÖFTE, CİĞER VE PİRZOLA ET ÜÇLEMESİ

Malzemeler

- 2-3 kalem pırzola
- 300 gram kıyma
- 300 gram ciğer
- Kuru ekmeç
- Mardin cevizli sucuğu
- Kimyon
- Beş baharat (köfte baharatı)
- Kişniş tohumu, kuru nane
- Mahlep
- Acı toz biber, soğan, sarımsak
- Yumurta, tereyağı, zeytinyağı
- Tuz, karabiber

Yapılışı

Kuru ekmeçi rendeleyin. Yumurtayı bir kaptan çırpıktan sonra içine rendelenmiş kırı ekmeçi, kıymayı, kimyon, kişniş, köfte baharatı, kırmızı biberi ve küçük küçük kestiğiniz soğanı katarak yoğurun. Hamburger büyüklüğünde yaptıktan sonra cevizli sucukları ikiye santim boyunda kesip, köftelerin içine gömün. Ciğerleri, ufak kareler şeklinde kesin. Tuz ve karabiber ekleyin. Aynı kabın içinde una bulayın. Bir tavada tereyağı kattığınız zeytinyağını iyice kızdırıp, ciğerleri kızartın. Diğer bir tavada aynı şekilde bir parça tereyağı ve zeytinyağını iyice kızdırın. Pırzolayı yüksek ateşte iki taraflı mühürledikten sonra, ince kesilmiş sarımsakları da ekleyip, ateşin ısısını düşürerek pişirin. Aynı şekilde başka bir tavada da köfteleri kızartın. Pişen köfte, pırzola ve ciğerleri büyüğe bir tabağa alın. Mahlepleri bir tavada altın sarısı oluncaya kadar kavurarak bunların üstüne serpin, servis edin.

GÖNÜLLÜLÜĞE ENGEL YOK

Engelli Bireyler ve Aileleri Gelişim Merkezi tarafından hazırlanan Erasmus+ projesi, Avrupalı engelli gençleri Mersinli engelli gençler ve aileleriyle buluşturdu.

Mersin'de, birisi tekerlekli sandalyeli, diğeri koltuk değneği kullanan iki genç kız, denize paralel uzanan sokaktaki binanın giriş katındaki evlerine, kendileri için yapılan özel bir asansörle girip çıkıyor. Asansörü kullanmak biraz uğraş gerektirse de iki genç kız pek aldırmaş görünmüyor. Sloven Mija ile İtalyan Simona daha çok yaptıkları işlere konsantre olmuş durumdalar. Mija ve Simona, Mersin'e Engelli Bireyler ve Aileleri Gelişim Merkezi, EBAGEM'in daveti üzerine geldiler. Her iki genç kız Erasmus+ programı bünyesinde yer alan Avrupa Gönüllü Hizmeti'ne başvurdularında, kendilerine EBAGEM'in daveti önerildi. Fazla düşünmeden daveti kabul eden Mija ve Simona bir yıl için Mersin'deler.

Daveti oluşturan Erasmus+ projesini hazırlayan ise EBAGEM kurucu üyelerinden Zeliha Eldem. Kendisi de engelli olan Eldem, derneğin kuruluşunda aktif yer almış. Bir engelli annesi olan başkan Başak Ayda Serin'le birlikte engelli ailelerine yardımı, engelle yaşamayı öğrenmeyi, sosyal yaşamın dışına düşmemek için cesaretlendirmeyi hedeflemişler. Bu amaçla Eldem, hazırladığı Erasmus+ projesinde Avrupa'dan gelecek engelli gönüllüleri engelli aileleriyle buluşturmayı, birlikte çalışmayı önermiş. İstemiş ki, Mersinli engelliler ve aileleri, engelli insanların Avrupa'dan kalkıp Türkiye'ye gelebildiklerini görsünler. Proje kabul edilince EBAGEM'e 20 bin Euro'luk bir hibe gelmiş. Bu bütçe gelecek gönüllülerin kalacağı bir dairenin kiralınması ve engellilere uygun biçimde hazırlanması için harcanmış. Mersin'e gelen Avrupalı gönüllülerin kimi masrafları da bu bütçeden karşılanıyor. Mersinli gençlerle dernekte düzenli olarak buluşan Mija ve Simona, İngilizce kursları veriyor. Kendileri de Türkçe öğrenmeye çalışan iki genç kız engelli ailelerinin verdiği diğer sanat ve el işi kurslarına da katılıyor.

PROF. DR. MUSTAFA BALCI

AB Türkiye Delegasyonu Eğitim Sektör Yöneticisi

ERASMUS PLUS'TA HERKESE FIRSAT VAR

Erasmus+ Avrupa Birliği tarafından eğitim, iş deneyimi, gençlik değişimi ve spor alanlarında kişilerin kendilerini geliştirmeleri için hazırlanmış bir programdır. Programda gençler, gençler için çalışanlar, sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşları, spor ile ilgili kuruluşlar için çok sayıda olanak var.

Türkiye'de Erasmus çalışmalarını Ulusal Ajans yürütüyor. Türkiye, proje başvurusu sayısı bakımından 33 ülke arasında ilk sırada yer alıyor. 2017 sonuna geldiğinde Erasmus'la yurtdışına giden Türklerin sayısı 450 bini aşacak. Programın Türkiye'de uygulanmaya başlandığı 2004'ten bugüne kadar 28 binden fazla proje için 900 milyon Euro'nun üzerinde hibe alındı. Programın 2014-2020 dönemi için bütçesi 14,7 milyar Euro, bu rakamın 800 milyon Euro'sunun Türkiye'de kullanılması planlanıyor.

Erasmus+ Programı altında yer alan Avrupa Gönüllü Hizmeti AGH; öğrenim durumlarına bakılmaksızın 17-30 yaş arası tüm gençlerin yurtdışında sosyal bir projede gönüllü olarak çalışmalarına olanak tanıyor.

MAVİ YENGEÇ MAKARNA VE ÇORBASI

Malzemeler

- 4 mavi yengeç
- 1 adet pırasa
- Kuru ve taze soğan
- 2 diş sarımsak
- 1 kaşık salça
- 1/4 demet dereotu
- 1/4 konserve mısır

Makarna

- 1 paket makarna
- Sarımsak, kuru ve taze soğan
- Yarım kaşık salça
- Zeytinyağı
- 1 adet acı yeşil biber
- 1/2 kadeh beyaz şarap veya 1/4 çay bardağı rakı

Yapılışı

Soğan ve havuçları kalın kalın kesin. Tencereye zeytinyağı koyarak kızdırın. Sonra yengeçleri atarak, renkleri dönünceye kadar karıştırın. İki diş sarımsak atarak karıştırmaya devam edin. Ardından havuç, dereotu ve soğanı ekleyerek pişirmeye devam edin. Sonra 3 litreye yakın su koyarak pişmeye bırakın. Yengecin kendi suyu tuzlu olduğu için tuz koymayın. Pişen yengeçleri süzgeçle başka bir kaba alın. Tencerede kalan suyla makarnayı pişirin. Yengeçleri, küçük bir çekiçle kırarak ayıklayın, beyaz etlerini bir kaba alın. Soğan ve sarımsağı ayrı bir kaptaki soteleyin, pırasayı katıp beş dakika kadar pişirin. Salça ve şarabı ekleyerek karıştırmaya devam edin. Biraz mısır ve iki keçe su ekleyin. Biraz pişince, dereotu, taze soğan ve ince kesilmiş kırmızı biber katın. Bu karışımın yarısını makarnaya, yarısını da yengeç suyuna koyun. Makarnaya son olarak bir tatlı kaşığı rakı ekleyip, yengeçleri de koyup karıştırdıktan sonra servis edin.

Muğla

Muğla'dan Brüksel'e pedal bastılar

ŞİMDİ BİSİKLET ZAMANI

Muğlalı aktivistler, uluslararası "Şimdi Hareket Zamanı" kampanyasını uyarlayarak "Şimdi Bisiklet Zamanı" dedi. Çevre dostu ulaşım aracı olarak bisiklet kullanımını yaygınlaştırmayı hedefleyen aktivistler, Muğla'dan bisikletle Brüksel'e gitti... 13 ülke geçip, 2744 kilometre pedal basılan seyahat 45 gün sürdü.

Enerji Verimliliği ve Çevre Koruma Derneği ENVERÇEVKO, rüzgâr ve güneş enerjisi konusunda farkındalık yaratmak amacıyla kuruldu. Doğal yaşamın, biyoçeşitliliğin korunmasını hedefleyen dernek üyeleri için bisiklet çevre dostu ulaşım aracı olarak bir yaşam biçimiydi.

CENGİZ ÇİFTÇİ

Sivil Düşün Projesi Takım Lideri

Sivil Düşün, AB Türkiye Delegasyonu tarafından aktivistler ve sivil toplum örgütlerine hızlı ve esnek destek sağlamak üzere tasarlandı. Tek aşamada kolay şekilde başvuru yapılabilen program, hak temelli çalışmalara katkı sunuyor. Ulusal projelerde 5 bin, uluslararası projelerde 10 bin Euro'ya kadar destek veriyoruz. Alt sınır yok, 10 Euro destek de istenebilir, 100 Euro da... 2013 yılından bu yana hak temelli 600 kadar projeye destek verdik.

ENVERÇEVKO, Uluslararası Spor ve Kültür Birliği ISCA'nın Avrupa Parlamentosu adına düzenlediği "NowWeMove" (Şimdi Hareket Zamanı) kampanyasının Türkiye koordinatörlüğünü aldı. Bisiklet tutkuları ile uyarlayarak "NowWeBike" (Şimdi Bisiklet Zamanı) dediler. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'yle de yakın ilişki içinde bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak için çalışmalara başladılar.

Dernek Başkanı Feridun Ekmekçi, çalışmalarının tüm aşamalarında Avrupa Birliği'nin yanlarında olduğunu söylüyor: "Avrupa Birliği desteğiyle, Muğla'dan Brüksel'e, 2744 kilometre yol yaptık. Dört kişi yola çıktık ama her etapta yanımızda onlarca, kimi zaman yüzlerce bisikletli eşlikçimiz oldu. 13 ülke geçtik, çadırlarda kaldık. Tam 46 gün sürdü."

Şimdi Sivil Düşün programından aldıkları destekle bisiklet kullanımını yaygınlaştırmak, doğa turizminin bir parçası yapmak için uğraşıyorlar. Muğla ve civarında rotalar oluşturuyorlar, özel bisiklet yolu haritaları hazırlıyorlar.

ALABALIKLI BÖRÜLCE ÇORBASI

Malzemeler

- 3 demet deniz börülcesi
- 1 tane alabalık
- 1 bardak süt
- 100 gram tereyağı
- 100 gram un
- 1 küçük konserve mısır
- 1 adet kırmızı biber
- 2 dal dereotu
- 1/4 soğan
- Su, tuz, karabiber

Yapılışı

Temizlenmiş alabalığı yarım litre suda 10 dakika kaynatın. Balığı çıkardıktan sonra küçük parçalara bölün. Balığı haşladığınız suyu bir kenarda bekletin. Tereyağını eritin, ince kesilmiş çeyrek soğanı soteleyin. Üstüne unu ekleyerek kısık ateşte kavurun. Balık suyunu ve sütü yavaş yavaş ekleyin. Beş dakika kadar kaynatın. Tuz ve karabiber ilave edin. Deniz börülcelerini haşlayıp temizleyin. Bir kısmını garnitür için ayırıp kalanını bir karıştırıcıyla çırpın ve sıvı hale getirin. Balık suyuna ekleyin, kaynatın. Çorbayı servis ederken, ince kıyılmış kırmızı biberleri, mısırı ve dereotunu da eklemeyi unutmayın. Ayırdığınız börülceleri de garnitür olarak ikram edebilirsiniz.

Ordu

AB fonuyla 52 genç eğitildi

ORDU'NUN GENÇ LOJİSTİKÇİLERİ

Avrupa Birliği finansmanlı proje ile Ordulu 52 genç lojistik uzmanı olarak yetiştirildi. Stajlarını da tamamlayan, aralarında genç kızların da bulunduğu yeni lojistik uzmanları, kamu kuruluşları ve özel sektörde işe başladı.

Gençlerin sık sık iş talebiyle başvurduğu Ordu Büyükşehir Belediyesi yöneticileri soruna çözüm ararken, Genç İstihdamının Desteklenmesi Programı Hibe Çağrısı yayımlanınca harekete geçtiler. Kısa bir araştırmayla Ordu'da lojistik sektörünün hızla geliştiği ve istihdam imkânının yaratılabileceği saptandı.

Büyükşehir Belediye Başkanı Enver Yılmaz da öneriye sıcak yaklaşınca proje hazırlandı. Ordu Üniversitesi ve Ordu Sanayi ve Ticaret Odası projenin diğer katılımcıları oldu. "Lojistik Sektöründe Ordu Genç Uzmanlarını Yetiştiriyor" ismi verilen proje, Avrupa Birliği'nden gelen 240 bin Euro'luk hibe bütçeyle kabul edildi.

15-29 yaş aralığında, en az ortaöğretim mezunu ve İŞKUR'a kayıtlı Ordulu gençlere çağrı yapıldı. 200'ün üzerinde başvuru geldi. 29'u erkek, 23'ü kadın 52 kişi kursiyer olarak kabul edildi. Kursiyerler, lojistik alan derslerini Ordu Üniversitesi Ünye Meslek Yüksekokulu Lojistik Programı öğretim elemanlarından aldı. Teknik Bilimler MYO öğretim görevlileri ise bilgisayar, yazılım geliştirme ve web tasarım dersleri verdi. Eğitimlerin sonunda kursiyerler Ordu'da lojistik sektöründe faaliyet gösteren firmalarda 40 günlük staj yaptı. Staj süresince günlük 10 Euro alan kursiyerlerin ulaşım ve yemek masrafları da proje bütçesinden karşılandı. Yaklaşık bir yılı bulan eğitim, Almanya'da Hamburg Limanı Lojistik Merkezi'ne yapılan 3 günlük çalışma ziyaretıyla tamamlandı.

AYŞE ŞAHİN / Lojistik Uzmanı

“Okuldan mezun olmuş, iş arıyordum. Belediyenin lojistik kursuna başvurduğum ve kabul edildim. Eğitim ve staj bence çok başarılıydı. Sertifikamı aldığım anda, bir ihracat firmasının teklifiyle işe başladım. Lojistik bizde taşıma olarak biliniyor ama hammaddeyi ürünün müşteriye teslimine kadar geçen sürenin tamamı lojistiği oluşturur. Bu sektörde genelde erkek istihdamı var. Gezdiğimiz limanlarda sadece üç kadın çalışan gördüm. Ama sayının hızla artacağını biliyorum, ben çok mutluyum.”

GENÇ İSTİHDAMININ DESTEKLENMESİ PROJESİ

AB'nin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumu ile yürüttüğü Sektörel Yatırım Alanlarında Genç İstihdamının Desteklenmesi Hibe Programı, 24 milyon Euro bütçeye sahip. Programla genç işsizlik oranının azaltılması, daha çok gencin istihdam edilmesi ve istihdamda kalmalarının sağlanması amaçlanıyor.

ENVER YILMAZ

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı

Arkadaşlarım lojistik alanının geliştiğini, AB fonlarıyla eğiteceğimiz gençlerin Ordu'da ve Türkiye'de iş bulabileceğini söylediğinde ikna olduk. Ancak başlangıçta istihdamda sorun yaşıyor muyuz, gençler ilgi gösterir mi, gibi tedirginliklerimiz oldu. Ama her şey çok yolunda gitti. Çok sayıda başvuru oldu, 52 genci eğittik, çok başarılı oldular ve yarısı daha proje biterken işe başladı. Yapım çalışmaları süren Ünye Port ve demiryollarıyla Ordu bir lojistik üssü olacak. Bizim bu projemiz de bu lojistik sektörüne altyapı oluşturacak.

KARALAHANALI PİRZOLA

Malzemeler

- Kuzu pırzola
- 300 gram karalahana
- 2 bardak mısır unu
- 4 diş sarımsak
- 1 soğan
- 1 tatlı kırmızı biber
- 1 tane kırmızı acı biber
- 250 gram mantar
- 1 küçük konserve mısır
- 100 gram fındık
- Fındık yağı
- Nişasta
- Tuz, karabiber

Yapılışı

İki bardak mısır ununu dört bardak kaynar suda karıştırın. Yaklaşık yarım saat pişirin. Karalahanaları, elle kalın ve uzun parçalara ayırın. Mantarları 4 parçaya bölün. Kırmızı biberin damarlarını çıkararak, yarım santim genişlikte uzunlamasına kesin. Acı biberi de küçük parçalar halinde kesin. Dört diş sarımsak ve soğanı fazla ince olmayacak şekilde doğrayın. Bir tavada soğan ve sarımsağı fındık yağında soteleyin. Mantarları ekleyerek kavurun. Fındığı ekleyin ve rengi değişinceye kadar karıştırın. Karalahanayı ve kırmızı biberi de aynı tavaya koyun. Mısırı da ekledikten sonra, tuz ve karabiber katın. Ayrı bir kaptaki bir kaşık nişastayı suda eritin, tavaya ekleyin. Biraz piştikten sonra tavayı ocaktan alın. Başka bir tavada zeytinyağını kızdırın. Sonra pırzoları dilediğiniz kıvamda kızartın. Önceden pişirdiğiniz mısır ununu, karalahana ve mantarları birlikte tabağa yerleştirin. Pırzola ile birlikte servis edin.

Samsun

Yeşilirmak Havzası kontrol altında

HER ŞEY SU İÇİN

Türkiye’de nehir havzaları nasıl yönetilmeli? Bu sorunun cevabı, Yeşilirmak, Akarçay ve Batı Akdeniz nehir havzalarında yapılan çalışmalarla aranıyor. AB fonlarıyla yürütülen çalışma sonunda verimli su kullanımından çevre korumaya kadar geniş bir yönetim planı çıkacak. Proje sonunda bir de Su Verimliliği Eylem Planı hazırlanacak.

Türkiye, varolan su kaynaklarını yönetebilmek için, hem çevresel hem de ekonomik unsurları kapsayan bütünsel bir su yönetimi planlaması hazırlıyor. Bu çerçevede Orman ve Su İşleri Bakanlığı yönetiminde, DSİ ve üniversiteler tarafından yürütülen çok sayıda çalışma var. Bunlardan birisi de AB finansmanı ile yürütülen "3 Nehir Havzası Yönetim Planlaması Projesi".

Akarçay, Batı Akdeniz ve Yeşilirmak havzaları, 4 milyon Euro bütçeli proje çerçevesinde pek çok açıdan ele alınıyor. Su kullanımının çevresel, ekonomik ve sosyal boyutları göz önüne alınarak çalışmalar da üç başlık üzerinden yürütülüyor.

İlk başlık nehir havza yönetim planının hazırlanması. Bu amaçla idari ve hukuki durum analizi yapılıyor, çevresel hedefler ve tedbirler belirleniyor. İkinci başlık ekonomik analiz. Havzaların ekonomik profili çıkarılıyor ve su kullanımının ekonomik analizi yapılıyor. Üçüncü başlıkta ise içme suyu temininde, sanayide ve tarımda su verimliliğine ilişkin somut öneriler hazırlanıyor. Proje sonunda bir de Su Verimliliği Eylem Planı hazırlanacak.

Üç yıllık projede Ankara, Gazi, Samsun 19 Mayıs, Hitit, Dumlupınar ve Selçuk üniversiteleri de görev alıyor. Toplam 41 nehir, 61 göl noktasında düzenli su tahlilleri yapılıyor.

TURGUT TARHAN

Yeşilirmak üzerinde kurulan Suat Uğurlu Barajı da istasyonlardan birisi. Gazi Üniversitesi Biyoloji Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Tahir Atıcı öğrencileriyle birlikte Yeşilirmak'tan düzenli olarak plankton örnekleri alıp, tahlil ediyor.

“Her ay bu çalışmaları yapıyoruz. En temiz su bölgesini saptadıktan sonra, bunu referans noktası olarak kabul edip, diğer bölgeleri de bu seviyeye getirmenin yollarını saptamaya çalışıyoruz. Sonra da bunun sürdürülebilirliğini sağlayarak, hep böyle temiz kalması için alınacak tedbirleri araştırıyoruz. Bir de suyu kirleten kaynağı saptayıp, rapor hazırlayıp, önlem alınmasını istiyoruz.”

Prof. Atıcı, öğrencileriyle birlikte insan kaynaklı kirlenmelerin nelere mal olduğunu net biçimde gözlemlediklerini söylüyor: “Biraz dikkat, biraz duyarlılık göstersek, belki de bu çalışmalara hiç gerek kalmayacak. Su, kalite ve miktar olarak korunmadıkça, ileride büyük sıkıntılar yaşayacağımız bilinen bir gerçek.”

ISIRGAN OTLU SUCUK VE BÖĞÜRTLLENLİ MANDA YOĞURDU

Malzemeler

- 1 kg taze ısırgan otu
- 1 kilo patates
- 100 gram manda kaymağı
- 150 gram manda tereyağı
- 200 cc süt
- 1/2 soğan
- 1 kangal sucuk
- 200 gram kuyrukyağı
- Tuz, karabiber

Tatlı Malzemesi

- Manda yoğurdu, manda kaymağı
- Böğürtlen
- 1 çorba kaşığı şeker
- 1 poşet vanilya şekeri
- Taze nane

Yapılışı

Patatesleri soyup, küçük parçalar halinde kesin, haşlayın. Bir kaba alarak ezmeye başlayın. Tereyağını bir kaptı erittikten sonra üstüne süt ekleyin, kaynatın ve ezdiğiniz patatesleri ekleyerek karıştırın. Tuz ve karabiberi ekleyin. Isırganları yaprakların altından tutarak saplarından ayırın. Soğan, sarımsak ve kırmızı biberi manda tereyağı ve kuyrukyağı ile soteleyin. Üstüne, ısırgan otlarını ekleyerek kavurun. Ardından patatesleri ekleyerek karıştırın. Ortadan kestiğiniz sucukları tavada pişirin. Servis tabağına aldığınız ısırgan otlu patatesin yanına dizin. Manda kaymağıyla birlikte servis yapın.

Tatlı: Manda yoğurdunu ve kaymağını çırpın. 5 büyük kaşığı bir kaba koyun. Vanilya, şeker ve böğürtleni ekleyerek karıştırın. Üstüne biraz nane ve birkaç büyük böğürtlenle süsleyerek servis edin.

Şanlıurfa

Tarih yeniden canlanıyor

ŞANLIURFA KENDİNİ YENİLİYOR

AB'den sağlanan 9,5 milyon Euro'luk hibe ile Şanlıurfa turizmde dünya markası olmak için büyük adımlar atıyor. Kentin tarihi alanları, sokakları ve binaları restore ediliyor. Turizm kapasitesi artırılırken, sektör çalışanları tek tek eğitimden geçiriliyor. Bir hedef de Göbeklitepe'nin UNESCO Dünya Kültür Miras Listesi'ne girmesi...

ÖZGÜR ÖCAL

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Sektör Yöneticisi

GÖBEKLİTEPE'YE 6 MİLYON EURO'LUK ÇATI

Göbeklitepe, UNESCO'un Dünya Kültür Mirası'na aday. "Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor" projesinin temel hedeflerinden biri adaylık sürecinin tamamlanarak Göbeklitepe'nin Kültür Mirası Listesi'nde yerini alması. Bu amaçla atılan adımların en büyüğü Göbeklitepe'nin özel bir çatıyla korunması.

İki adet 250 ton ağırlığında çatı yapılıyor. Bu çatılar, kazıları yürüten Alman Arkeoloji Enstitüsü'nün onayladığı, mimari bir tasarım yarışmasının birincisi. 6 milyon Euro civarındaki bu çalışmanın en büyük finansörü Avrupa Birliği. Diğer ortaklar Kültür Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Karacadağ Kalkınma Ajansı.

Neresini kazsan tarih çıkan bir şehir Şanlıurfa... Zengin tarihi, "Peygamberler Şehri" unvanı, bir de buna eklenen Göbeklitepe şansına rağmen dünya turizmde hak ettiği yeri alamamış bir şehir. Karacadağ Kalkınma Ajansı bu durumu değiştirmek için çok kapsamlı bir proje geliştirerek, Avrupa Birliği'nden aldığı destekle harekete geçti.

"Şanlıurfa'da Tarih Yeniden Canlanıyor" projesi 2016 yılında başladı. Kentin 5 büyük meydanı yenilendi, 3 büyük köşk restore edilip turizme açıldı. Peş peşe yapılan Şehir Müzesi, Mozaik Müzesi, İbrahim Tatlıses Müzik Müzesi, Balıklıgöl'le buluşunca Şanlıurfa'da tarih gerçekten yeniden canlanmaya başladı. Şoförler, otel ve restoran çalışanları ile esnafa, hijyenden halkla ilişkilere kadar pek çok alanda eğitim verildi. Şanlıurfa

mutfağı için çalıştaylar yapıldı, festivaller düzenlendi. Şehrin tanıtımı için önemli adımlar atıldı. Şanlıurfa turizminin gelecek 20 yılı kapsayacak master planı hazırlıkları da tamamlanmak üzere...

Şanlıurfa'nın şu günlerde en popüler destinasyonu ise Göbeklitepe. MÖ 8200 ile 9600 yıllarına ait yapılar barındıran Göbeklitepe arkeoloji dünyasının pek çok ezberini bozdu. Göbeklitepe, sırları ortaya çıkınca muhtemelen medeniyet tarihi yeniden yazılmak zorunda olacak.

Şanlıurfa'da "Tarih Yeniden Canlanıyor" projesi, AB Rekabetçi Sektörler Programı kapsamında desteklendi. Program 2007-2013 yılları arasında Türkiye'de 43 ilde, imalat ve turizm sektöründe kullanıldı. AB, programa 480 milyon Euro kaynak verdi. Program, 2014-2020 yıllarında tüm Türkiye'de uygulanacak ve bu kez AB katkısı 405 milyon Euro.

İSOTLU TAVUK

Malzemeler

- 2 ya da 3 tane tavuk budu
- 2 kilo taze kırmızı biber
- 1 soğan
- 8 diş sarımsak
- 1 tane yeşil acı biber (taze)
- 1 yemek kaşığı kişniş tohumu
- Zeytinyağı
- Tereyağı
- 2 su bardağı bulgur

Yapılışı

Kırmızı biberleri közleyip kabuklarını soyun. Çekirdekler acı olduğu için çıkarmayı unutmayın. Soğan ve sarımsakları ince doğradıktan sonra, bir tencerede erittiğiniz tereyağında renkleri değişinceye kadar kavurun. Sonra biberleri ekleyerek bir süre daha kavurup ardından az bir miktar su koyarak pişmeye bırakın. Biberler tam pişip yumuşayınca, karıştırıcıyla ezip püre haline getirin. Bir tavada tereyağını erittikten sonra, tavuk parçalarını 10 dakika kadar kızgın ateşte pişirin. İyice kızardıktan sonra tavadan alıp, biberlerin olduğu tencereye koyun. Üzerine, biraz kişniş koyarak pişmeye bırakın. Tavuklar pişerken bir ölçü bulgura 1,5 ölçü su hesabıyla bulgur pilavını da yapın. Pilava ince kesilmiş yeşil biber ve maydanoz koymayı unutmayın. Tavukları bir tabağa alın. Tenceredeki biberleri ve sosu bir süzgeçten geçirerek tavukların üstüne eklemeyi unutmayın. Bulgur pilavıyla beraber servis edin.

Avrupa'dan **Anadolu'ya**

Proje Ekibi

Proje Koordinatörü: Ümit Sezgin

Fotoğraflar: Erdem Kırım

Katkıda Bulunanlar

Cansan Kudu, Melek Başak Taner, Bora Oyacı, Nurcan Yaman, Hüseyin Eroğlu, Oktay Taşkın, Kenan Özcan

Tasarım: Tolga Çoruh

Baskı: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.
Dudullu Organize San. Bölgesi 1.Cad. No:16
Ümraniye-İSTANBUL

Tel: 444 44 03 - www.bilnet.net.tr

Atlas dergisinin ücretsiz ekidir, satılamaz.

Bu yayın Avrupa Birliği desteği ile “AB İletişim Destek Programı” kapsamında hazırlanmıştır.
Bu yayındaki fikirler sahiplerine aittir. Avrupa Birliği'nin resmi görüşlerini yansıtmayabilir.

© Avrupa Birliği 2017 - 2018

Avrupa'dan
Anadolu'ya
2018

Avrupa Birliği
Türkiye Delegasyonu
*Delegation of the
European Union to Turkey*